

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE'DE YÜKSEKÖĞRENİM GÖREN TÜRKMENİSTANLI
ÖĞRENCİLERİN SOSYO-EKONOMİK SORUNLARI:
GAZİANTEP ÖRNEĞİ**

YUKSEK LİSANS TEZİ

NARGİZA FAYZULLAYEVA

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Sadettin PAKSOY

KİLİS

2018

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI

TÜRKİYE'DE YÜKSEKÖĞRENİM GÖREN TÜRKMENİSTANLI
ÖĞRENCİLERİN SOSYO-EKONOMİK SORUNLARI:

GAZİANTEP ÖRNEĞİ

NARGİZA FAYZULLAYEVA

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üveleri

Prof. Dr. Sadettin PAKSOY (Danışman)
Prof. Dr. İbrahim ARSLAN (Üye)
Doç. Dr. Taner AKÇACI (Üye)

İmzası

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı
SBE Müdürü
Dr. Öğr. Üyesi Serhat KUZUCU

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile ödevdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu; bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları anlayıp kaynağını gösterdiğimi beyan ederim (02.07.2018).

Nargiza FAYZULLAYEVA

İmza

ÖZET

TÜRKİYE’DE YÜKSEKÖĞRENİM GÖREN TÜRKMENİSTANLI ÖĞRENCİLERİN SOSYO-EKONOMİK SORUNLARI:

GAZİANTEP ÖRNEĞİ

FAYZULLAYEVA, Nargiza

Yüksek Lisans Tezi, İktisat Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Sadettin PAKSOY

Haziran 2018,

Bu çalışma ile Türkmenistan’dan gelen ve Gaziantep’te ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyde öğrenim gören 325 öğrencinin yükseköğrenim sürecinde karşılaştıkları sosyal ve ekonomik sorunlar araştırılmıştır.

Uluslararası öğrencilerin bu araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlanmıştır. Bu öğrencilerle birebir anket uygulaması yapılarak elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS istatistik paket programı ile değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler tablolar ve şekiller haline getirilerek yorumlanmıştır.

Önceki çalışmalara bakıldığında, Türkiye’ye yükseköğrenim için gelen uluslararası öğrencilerin nerdeyse tamamı kültürel farklılıklardan, aile ve memleket özleminden, dil yetersizliğinden, ekonomik sıkıntılardan, ülkelerinden burs alamamalarından, istedikleri üniversiteyi veya bölümü yerleşememelerinden vb. nedenlerden dolayı birçok sorunlar yaşadıkları görülmüştür.

Gaziantep’te yükseköğrenim gören Türkmenistanlı öğrencileri ise; dil yetersizliği sorunu, kültürel farklılıktan kaynaklanan sorunlar, Türk öğrencilere entegre olamama sorunu yaşadıklarını, ama hiçbir zaman baskı görmediklerini, öğretim elemanları tarafından kendilerine ayrımcılık yapılmadığını belirtmektedirler. Öte yandan bu öğrenciler, aile ve memleket özleminden dolayı psikolojik sorunlar yaşadıklarını, arkadaş, dost ve çevre edinemediklerini, sosyal ve kültürel faaliyet

yapma ortamı bulamadıklarını ifade etmektedirler. Yine bu öğrenciler bir yıl TÖMER için zaman kaybettiklerini, barınma, ülkelerinden eğitim bursu alamama ve ekonomik sorunlar nedeni ile eğitim sürecinde bir işte çalışmak zorunda kaldıklarını belirtmektedirler. Bu araştırma ile Türkmenistanlı öğrencilerin eğitimi sürecinde bir işte çalışmak zorunda kalmaları nedeniyle eğitimlerinden verim alamadıkları ortaya konulmuştur.

Uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önce yerleştiği üniversite, üniversitenin bulunduğu şehir ve yaşam koşulları hakkında detaylı bilgi edinmelidir. Eğitim masraflarını karşılamak için ailesinin, ülkesinin desteğini mutlaka almalıdır. Bu öğrenciler Türkiye'de çalışmak için değil, yükseköğrenimlerini alıp, hizmet etmek için tekrar ülkelerine dönmelidirler.

ABSTRACT**SOCIO-ECONOMIC PROBLEMS OF TURKMENISTAN STUDENTS
STUDYING IN HIGHER EDUCATION IN TURKEY:****GAZIANTEP SAMPLE**

FAYZULLAYEVA, Nargiza

Master's Thesis, Master of Science in Economics

Thesis Advisor: Professor Dr. Sadettin PAKSOY

June 2018,

With this study, the social and economic problems of 325 students from Turkmenistan who were studying at the associate, undergraduate and graduate level in Gaziantep were investigated in higher education period.

International students voluntarily participated in this research. The data obtained by applying one-to-one questionnaire to these students was evaluated by SPSS statistical package program in computer environment. The obtained data were interpreted by converting them into tables and figures.

Referring to previous studies, almost all of the international students who come to Turkey for higher education cultural differences, family and the homesickness, language deficiencies, economic woes, received a scholarship from the country because they cannot, have been shown to experience many problems for reasons so they cannot be settled in the university or department they want.

Turkmenistan students who graduated from Gaziantep; problems of language inadequacy, problems arising from cultural differences, they are experiencing the problem of not being integrated with Turkish students, but they have never been oppressed and instructors have not discriminated against them. On the other hand,

these students express that they are experiencing psychological problems due to family and country longing, cannot get friends, friends and the environment, and cannot find an environment for social and cultural activities. They also say that they have lost their time for TÖMER for a year and are forced to work in the education process due to the reasons of economic difficulties and lack of education, scholarships and education from their countries. With this research, Turkmenistan students were found to be unable to yield their education due to having to work in education process.

International students coming to the university before he settled in Turkey should get detailed information about cities and living conditions of the university is located. In order to cover the costs of education, the family must take the support of their country. These students not to work with Turkey, and receive higher education, should be returned to their country to serve again.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
HARİTA LİSTESİ.....	xviii
ÖNSÖZ.....	xix
KISALTMALAR.....	xx
GİRİŞ	2
ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM

EĞİTİM - EKONOMİ İLİŞKİSİ

1.1. EĞİTİM - EKONOMİ İLİŞKİSİ.....	13
1.1.1. Temel Sorun ve Etkinlik.....	15
1.1.2. Eğitimin Ekonomiye Katkısı.....	20

İKİNCİ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. MATERYAL VE YÖNTEM.....	22
2.1.1.Çalışma Evreninin Seçimi (Örnekleme Safhası).....	22
2.1.2. Verilerin Toplanması (Anket Aşaması).....	24
2.1.3. Verilerin Değerlendirilmesi.....	25

2.1.4. Çalışmanın Hipotezleri.....	25
2.1.5. Türkmenistan Hakkında Genel Bilgiler.....	26
2.1.5.1. Türkmenistan’da Yükseköğrenim.....	28
2.1.4. Araştırma Alanı (Gaziantep İli) Hakkında Genel Bilgiler.....	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

3.1. TÜRKİYE’DE YÜKSEK ÖĞRENİM GÖREN TÜRKMENİSTANLI ÖĞRENCİLERİN SOSYO- EKONOMİK SORUNLARI: GAZİANTEP ÖRNEĞİ.....	30
3.1.1. Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	30
3.1.2. Gaziantep’teki Türkmenistanlı Öğrencilerin Yaşına Göre Dağılımı.....	30
3.1.3. Gaziantep’teki Türkmenistanlı Öğrencilerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımları.....	31
3.1.4. Gaziantep’teki Türkmenistanlı Öğrencilerin Geldikleri Şehre Göre Dağılımı.....	32
3.1.5. Gaziantep’teki Türkmenistanlı Öğrencilerin Türkiye’de Buldukları Yıla Göre Dağılım.....	32
3.1.6. Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Okudukları Birimlere Göre Dağılımı.....	33
3.1.7. Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Bölümlere Göre Dağılımı.....	34
3.1.8. Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı.....	36
3.1.9. Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Dil (Türkçe) Yetersizliği Durumu.....	36
3.1.10. Gaziantep’teki Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin	

Yaşadıkları Kültürel Sorunlar.....	37
3.1.11. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Türk Öğrenciler Tarafından Dışlanma Durumu.....	38
3.1.12. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Türk Öğretim Elemanları Tarafından Dışlanma Durumu	38
3.1.13. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilere Türk Öğrenciler Tarafından Baskı Yapma Durumu.....	39
3.1.14. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilere Öğretim Elemanları Tarafından Baskı Yapma Durumu	40
3.1.15. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Psikolojik Sorunlar Yaşama Durumu	40
3.1.16. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilere Üniversitenin Bilgilendirme Durumu.....	41
3.1.17. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin İkamet Alma Sorunu	42
3.1.18. Gaziantep'teki Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Ülkelerinde Diploma Almalarına Göre Dağılımı	42
3.1.19. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Sosyal Çevre Edinme Durumu.....	43
3.1.20. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Yabancı Dil Eğitimi Almama Durumu.....	44
3.1.21. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Kaliteli Eğitim Alamama Durumu.....	44
3.1.22. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Sosyal ve Kültür Faaliyet Yapma Ortamı Bulamama Durumu.....	45
3.1.23. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Ailesiyle Olan İletişim Durumu.....	46
3.1.24. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Ülkesinde ve Ailesinden Uzak Kalma Sorunu.....	46
3.1.25. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin	

Üniversitelerinde Disiplin Soruşturması Sorunu.....	47
3.1.26. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Türkiye'deki İnsanlarla İyi İletişim Kuramama Sorunu.....	48
3.1.27. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Türkiye'de İstenilen Üniversite ve Bölüme Girememe Sorunu.....	48
3.1.28. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Bir Yıl TÖMER İçin Fazla Zaman Harcama Sorunu.....	49
3.1.29. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Ailelerinin ve Çevresinin Beklentilerine Cevap Verememe Kaygısı.....	50
3.1.30. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Ailesinin ve Çevresini Beklentilerinin Yüksek Olması Durumu.....	50
3.1.31. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin İki Ülke Arasında Siyasi ve Politik Sorun Durumu.....	51
3.1.32. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Sağlık Sigortalarıyla İlgili Durumları.....	52
3.1.33. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Mali Sorunları	52
3.1.34. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Barınma Sorunları	53
3.1.35. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Öğrenim Harcı Ödeme Sorunları	54
3.1.36. Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Ülkelerinde İş Bulamama Sorunu ...	54
3.1.37. Öğrencilerin Ülkelerinden Burs Alamama Sorunlarına Göre Dağılımı.....	55
3.1.38. Öğrencilerin Eğitim Süresince Bir işte Çalışmak Zorunda Kalma Sorunları	56
3.1.39. Öğrencilerin Eğitim Süresinde Çalıştığı İşten Aldığı Ücretin Kendilerine Yetmeme Durumuna	56
3.1.40. Öğrencilerin Eğitim Süresince Çalışmaları Nedeniyle Derslerinden Verim Alamama Durumu	57

3.1.41. Öğrencilerin Eğitim İçin Türkiye’yi Başka Ülkeye Geçişinin Kolay Olduğun İçin Seçip Seçmeme Durumu.....	58
3.1.42. Öğrencilerin Türkiye’yi Eğitim Sisteminin Daha Başarılı Olduğundan Dolayı Seçip Seçmeme Durumu	58
3.1.43. Öğrencilerin Türkiye’yi Eğitim Sisteminin Daha kolay Olmasından Dolayı Seçmelerine Göre Dağılımı.....	59
3.1.44. Öğrencilerin Eğitim İçin Türkiye’yi Arkadaş Tavsiyesi İle Seçme Durumu	60
3.1.45. Öğrencilerin Eğitim İçin Türkiye’yi Aile Tavsiyesi İle Seçme Durumu	60
3.1.46. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Üniversite ve Kaldıkları Yerin Uzaklığından Dolayı Zorlanma Durumu	61
3.1.47. Öğrencilerin Eğitim Süresince En fazla Eğitim Dilinin Farklılığı Nedeniyle Zorlanma Durumu	62
3.1.48. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Eğitim Sisteminin Farklılığı Nedeniyle Zorlanma Durumu	62
3.1.49. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Öğretim Elemanlarıyla İletişimden Dolayı Zorlanma Durumu	63
3.1.50. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Dersleri Anlamakta Dolayı Zorlanma Durumu	64
3.1.51. Öğrencilerin Türkiye Dışında Çalışmayı Düşünüyorsa, Okudukları Bölümle İlgili Çalışmayı Düşünme Durumu	64
3.1.52. Öğrencilerin Türkiye’de Gördükleri Eğitim Hakkında Görüşleri.....	65
3.1.53. Öğrencilerin Türkiye’yi Tercih Etmelerine İlişkin Görüşleri.....	66
3.1.54. Öğrencilerin Okudukları Bölümü Tercih Etmeleri İle İlgili Görüşleri.....	66
3.1.55. Öğrencilerin Kütüphane Çalışanlarının Davranışından Memnuniyetlerine Göre Dağılım.....	67

3.1.56. Öğrencilerin Üniversite Güvenliğinden Memnuniyetlerine Göre Dağılımı.....	68
3.1.57. Öğrencilerin Yaşadıkları Kentin/ Şehrin Güvenliğinden Memnuniyetlerine Göre Dağılımı.....	68
3.1.58. Öğrencilerin Üniversite Ulaşımından Memnuniyet Durumu	69
3.1.59. Öğrencilerin Üniversitedeki Yemekhane Yemeklerinden ve Çeşitliliğinden Memnuniyet Durumu	70
3.1.60. Öğrencilerin Sağlık Merkezine/ Hastaneye Ulaşımından Memnuniyet Durumu	70
3.1.61. Öğrencilerin Spor Tesisleri İmkanlarından Memnuniyet Durumu	71
3.1.62. Öğrencilerin Üniversitedeki Bilgisayar Laboratuvarı ve İnternet İmkanlarından Memnuniyet Durumu	72
3.1.63. Öğrencilerin Uluslararası Öğrenciler İçin Düzenlenen Bilgilendirme Etkinliklerinden Faydalanma Durumu	72
3.1.64. Öğrencilere Sağlanan Uluslararası Birim Faaliyetinin Etkisi.....	73
3.1.65. Öğrencilere Sağlanan Uluslararası Program İmkanlarından Memnuniyet Durumu	74
3.1.66. Öğrencilere Sağlanan Uluslararası Yaşam Kalitesinden Memnuniyet Durumu	74
3.1.67. Öğrencilerin Üniversitedeki Sosyal Yaşam Kalitesinden Memnuniyet Durumu	75
3.1.68. Öğrencilerin Türkiye'deki Yaşantısından Memnuniyet Durumu.....	76

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ	77
ÖNERİLER	79
KAYNAKLAR	83
EK	90
ÖZGEÇMİŞ/ VITAE	94



TABLOLAR LİSTESİ

3.1	Gaziantep'te yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	30
3.2.	Gaziantep'teki Türkmenistanlı Öğrencilerin Yaşına Göre Dağılımı.....	31
3.3.	Gaziantep'teki Öğrencilerin Medeni Durumuna Göre Dağılımı.....	31
3.4.	Gaziantep'teki Türkmenistanlı Öğrencilerin Hangi Şehirlerden Geldiklerine Göre Dağılımı.....	32
3.5.	Gaziantep'teki Türkmenistanlı Öğrencilerin Kaç Yıldır Türkiye'de Bulduklarına Göre Dağılımı.....	33
3.6.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Birimlere Göre Dağılımı.....	33
3.7.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Bölümlere Göre Dağılımı.....	35
3.8.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı.....	36

ŞEKİLLER LİSTESİ

3.1.	Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Dil (Türkçe) Yetersizliğine Göre Dağılımı.....	37
3.2.	Gaziantep’teki Türkmenistanlı Öğrencilerin Kültürel Farklılıklardan Kaynaklanan Sorunları.....	37
3.3.	Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Türk Öğrenciler Tarafından Dışlanma Etkisi.....	38
3.4.	Gaziantep’te yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Türk Öğretim Elemanları Tarafından Yapılan Dışlama Etkisi.....	39
3.5.	Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Türk Öğrenciler Tarafından Yapılan Baskının Etkisi.....	39
3.6.	Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerine Öğretim Elemanları Tarafından Yapılan Baskının Etkisi.....	40
3.7.	Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Psikolojik Sorunlarına Göre Dağılım.....	41
3.8.	Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilere Üniversitenin Bilgilendirmesinin Etkisi.....	41
3.9.	Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin İkamet Alma Etkisi.....	42
3.10.	Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Ülkelerinde Diploma Alma Sorunu.....	43
3.11.	Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Sosyal Çevre Edinme Durumu.....	43
3.12.	Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Yabancı Dil Eğitimi Almama Durumu.....	44
3.13.	Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Kaliteli Eğitim Alamama Durumu.....	45

3.14.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Sosyal ve Kültür Faaliyet Ortamı Bulamama Durumu.....	45
3.15.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Ailesiyle Olan İletişim Etkisi.....	46
3.16.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Ülkesinden ve Ailesinden Uzak Kalma Etkisi.....	47
3.17.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Üniversitelerinde Disiplin Soruşturması Sorunu.....	47
3.18.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Türkiye'deki İnsanlarla İyi İletişim Kuramama Sorunu.....	48
3.19.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Türkiye'de İstenilen Üniversite ve Bölüme Gidememe Sorunu.....	49
3.20.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Bir Yıl TÖMER İçin Fazla Zaman Harcamak.....	49
3.21.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Ailelerinin ve Çevresinin Beklentilerine Cevap Verememe Kaygısı.....	50
3.22.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Ailesinin ve Çevresinin Beklentilerinin Yüksek Olması Durumu.....	51
3.23.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin İki Ülke Arasında Siyasi ve Politik Durumunun Etkisi.....	51
3.24.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Sağlık Sigortalarıyla İlgili Durumları.....	52
3.25.	Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı	

Öğrencilere Mali Sorunların Etkisi.....	53
3.26. Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Barınma Sorunlarına Göre Dağılımı.....	53
3.27. Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Öğrenim Harcı Ödeme Sorunlarına Göre Dağılımı..	54
3.28. Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Ülkelerinde İş Bulamama Sorununa Göre Dağılımı.....	55
3.29. Öğrencilerin Ülkelerinden Burs Alamama Sorununa Göre Dağılımı.....	55
3.30. Öğrencilerin Eğitim Süresince Bir İşte Çalışmak Zorunda Kalma Sorunlarına Göre Dağılım.....	56
3.31. Öğrencilerin Eğitim Süresinde Çalıştığı İşten Aldığı Maaşın Kendilerine Yetmeme Durumuna Göre Dağılımı.....	57
3.32. Öğrencilerin Eğitim Süresince Çalışmaları Nedeniyle Derslerinden Verim Alamama Durumuna Göre Dağılım.....	57
3.33. Öğrencilerin Eğitim İçin Türkiye’yi Başka Ülkeye Geçişinin Kolay Olduğu İçin Seçip Seçmemelerine Göre Dağılımı.....	58
3.34. Öğrencilerin Türkiye’yi Eğitim Sisteminin Daha Başarılı Olduğundan Dolayı Seçip Seçmeme Durumuna Göre Dağılımı...	59
3.35. Öğrencilerin Türkiye’yi Eğitim Sisteminin Daha Kolay Olmasından Dolayı Seçmelerine Göre Dağılımı.....	59
3.36. Öğrencilerin Türkiye’yi Arkadaş Tavsiyesi İle Seçmelerine Göre Dağılım.....	60
3.37. Öğrencilerin Türkiye’yi Aile Tavsiyesi İle Seçmelerine Göre Dağılım.....	61
3.38. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Üniversite ve Kaldıkları Yerin Uzaklığından Zorlanmalarına Göre Dağılımı.....	61
3.39. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Eğitim Dilinin Farklılığından Zorlanmalarına Göre Dağılım.....	62
3.40. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Eğitim Sisteminin	

Farklılığından Dolayı Zorlanmalarına Göre Dağılımı.....	63
3.41. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Öğretim Elemanlarıyla İletişimden Dolayı Zorlanmalarına Göre Dağılımı.....	63
3.42. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Dersleri Anlamakta Zorlandıklarına Göre Dağılımı.....	64
3.43. Öğrencilerin, Türkiye Dışında Çalışmayı Düşünürse, Okudukları Bölümle mi Çalışmayı Düşünmelerinde Göre Dağılımı.....	65
3.44. Öğrencilerin, Türkiye’de Gördükleri Eğitim Beklentilerini Karşılıyıp Karşılıyamamasına Göre Dağılımı.....	65
3.45. Öğrencilerin Türkiye’yi Tercih Etmelerinde Pişmanlık Duyup Duymamalarına Göre Dağılımı.....	66
3.46. Öğrencilerin Okudukları Bölümü Tercih Etmelerine Pişmanlık Duymalarına Göre Dağılımı.....	67
3.47. Öğrencilerin Kütüphane Çalışanlarının Davranışından Memnuniyetlerine Göre Dağılım.....	67
3.48. Öğrencilerin Üniversite Güvenliğinden Memnuniyetine Göre Dağılımı.....	68
3.49. Öğrencilerin Yaşadıkları Kentin/Şehrin Güvenliğinden Memnuniyetine Göre Dağılımı.....	69
3.50. Öğrencilerin Üniversite Ulaşım Durumundan Memnuniyetine Göre Dağılımı.....	69
3.51. Öğrencilerin Üniversitedeki Yemekhane Yemeklerinden ve Çeşitliliğinden Memnuniyetlerine Göre Dağılımı.....	70
3.52. Öğrencilerin Sağlık Merkezine/Hastaneye Ulaşımından Memnuniyetine Göre Dağılımı.....	71
3.53. Öğrencilerin Spor Tesisleri İmkanlarından Memnuniyetine Göre Dağılımı.....	71
3.54. Öğrencilerin Üniversitedeki Bilgisayar Laboratuvarı ve İnternet İmkanlarından Memnuniyetlerine Göre Dağılımı.....	72
3.55. Öğrencilere Hazırlanan Tanışma, Kutlama ve Bilgilendirme	

Faaliyetlerini Etkisi.....	73
3.56. Öğrencilere Sağlanan Uluslararası Birim Faaliyetlerinin Etkisi...	73
3.57. Öğrencilere Sağlanan Uluslararası İmkanlarından Memnuniyetlerine Göre Dağılımı.....	74
3.58. Öğrencilere Sağlanan Uluslararası Yaşam Kalitesinden Memnuniyetlerine Göre Dağılımı.....	75
3.59. Öğrencilerin Üniversitedeki Sosyal Yaşam Kalitesinden Memnuniyetlerine Göre Dağılımı.....	75
3.60. Öğrencilerin Türkiye'deki Yaşantısından Memnuniyetlerine Göre Dağılımı.....	76

HARİTALAR LİSTESİ

2.1	Harita Üzerinde Türkmenistan	27
2.2	Gaziantep İlini Türkiye'deki Yerini Gösteren Harita	29



ÖNSÖZ

Dünyanın çoğu ülkesinde de görüldüğü gibi Türkmenistanlı öğrenciler de çeşitli ülkelere yükseköğrenim görmek amacıyla gitmektedirler. Bu ülkeler arasında Türkiye ön sıralarda yer almaktadır. Türkiye'nin birçok üniversitesinde de bulunduğu gibi Gaziantep'te de Türkmenistanlı öğrenciler bulunmaktadır. Bu öğrenciler ailesinden ve memleketinden kalmaları sonucu bazı sorunlar yaşamaktadırlar.

Bu çalışmada Gaziantep'te yükseköğrenim gören 325 Türkmenistanlı öğrencilerin sosyo-ekonomik sorunları incelenmiştir ve çözüm önerileri getirilmiştir.

Öncelikle tez konumu seçmemde bana en çok katkısı bulunan ve bu zorlu tez sürecinde benden desteğini, bilgisini ve tecrübesini bir an bile esirgemeyen tez danışmanım Prof. Dr. Sadettin PAKSOY'a göstermiş olduğu ilgi ve alakadan dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Bu çalışma sürecinde evinde misafir eden değerli arkadaşım Ceylan ŞEKER'e ve çalışmanın yürütülmesi için bana yardımcı olan arkadaşım Altın'a ayrıca teşekkür ederim.

Tüm hayatım ve eğitimim boyunca benden maddi ve manevi desteğini esirgemeyen anneme sonsuz teşekkürlerimi özellikle vurgulamak isterim.

Nargiza FAYZULLAYEVA

2018

KISALTMALAR

km²	kilometre kare
MYO	Meslek Yüksek Okulu
ÖSYM	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Sınavı
SPSS	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TOMER	Türkçe Öğretim Merkezi
vb	ve başkası, ve başkaları, ve benzeri, ve benzerleri, ve bunun gibi
vd	ve devamı, ve diğerleri
vs	vesaire
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YÖS	Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı

GİRİŞ

Küreselleşmenin etkisiyle dünyada her alanda da olduğu gibi eğitim alanında da hızlı bir şekilde değişimler olduğu görülmektedir. Bu değişimin sonucunda izlenen ortak pazar görüşü eğitim alanında da ortaya çıkmaktadır. Eğitim alanındaki değişimin önemli bir yönünü yabancı uyruklu öğrenciler oluşturmaktadır (Kıroğlu, Kesten ve Elma, 2010:1). Bu değişimle beraber öğrencilerin artık kendi ülkeleri dışında farklı ülkelerde de yükseköğrenim görme şansı da artmaktadır ve beraberinde farklı insanlar ve farklı kültürlere adapte olmak zorunda kalmaları sonucunda çeşitli sorunlar da ortaya çıkmaktadır. Türkiye’de de görüldüğü gibi her geçen yıl yabancı uyruklu öğrenci sayısının arttığı görülmektedir.

Uluslar arası öğrenci talebi, yani ülkeye yabancı öğrenci çekme programları; yabancı öğrenci seçme sınavı (YÖS) ile olduğu gibi ERASMUS, MEVLANA vb. farklı programlarla da gerçekleşmektedir. Bu öğrenci dolaşimleri ülkenin ve üniversitelerin niteliğini ve çeşitliliğini artırarak uluslararası arenada payının yükselmesine neden olmaktadır.

Son yıllarda görüldüğü gibi farklı ülkelere yükseköğrenim görmek için kendi doğup büyüdüğü ülkelere başka ülkelere giden öğrenciler, gittikleri ülkelerde sadece eğitim ile ilgili sorunlar değil, bunun yanında, dil, din, kültür, yemek vb. farklılıklardan dolayı her birimizin de karşılaşabileceği gibi Sosyo-kültürel ve ekonomik sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bunlar arasında ayrımcılık, ikamet alma sorunu, üniversite tarafından yeterince bilgilendirilmeme sorunu, ülkesinde diploma denkliği alma sorunu, arkadaş çevre edinememe sorunu vb. birçok sorunlarla karşılaşmışlardır. Bu sorunlar her öğrencinin karşılaşabileceği kişilik sorunlarına, psikolojik sorunlarına, vb. birtakım sorunlara neden olmaktadır.

Bir öğrenci için yurt dışında okumanın ne kadar olumlu yönleri de varsa (bunlar arasında; yeni bir dil öğrenmek, farklı kültür ve o ülkeden arkadaşlıklar edinmek, farklı bir okul sistemini, farklı bir ülkenin tarihi, farklı yemekler öğrenmeleri, vb. birçok şeyler örnek verilebilir), bir o kadarda olumsuz yönleri vardır (kültürel uyumsuzluk, psikolojik sorunlar, sosyo-ekonomik sorunlar vb). Hangi

anlamda olursa olsun bu olumsuzlukların o öğrencinin veya öğrencilerin derslerinden alacağı verimliliğe ve gelecekte yapmak istediği mesleğe yansımaları kaçınılmazdır.

Çalışmanın Amacı; Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi'nin 2018 yılı verilerine göre Türkiye'ye eğitim almak için gelen öğrencilerin sayısı 2017-18 yılı eğitim öğretim yılı 125.138 yabancı öğrenci eğitim görmektedir (<https://istatistik.yok.gov.tr/>,2018). Bu çalışma, Gaziantep'te yükseköğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin karşılaştıkları Sosyo- ekonomik sorunlarını inceleyerek bu sorunların giderilmesi veya minimum seviyeye indirilmesi için çözüm getirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, bu çalışma ile öğrencilerin elde ettikleri bilgi ve tecrübeleri kullanabilmeleri için birtakım öneriler getirilmektedir.

Çalışmanın Önemi; Türkiye'nin yükseköğrenim sistemi, en az iki yıllık eğitimi kapsamaktadır. Yükseköğrenim kurumları; ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora derecesinde eğitim veren üniversiteler, meslek yüksekokulları, yüksekokullar, fakülteler, enstitüler ve konservatuarlardır. Yükseköğretim Kurumu (YÖK)'ün 2018 yılı verilerine göre Türkiye'de 112 devlet, 68 vakıf (özel) üniversite ve 5 vakıf meslek yüksekokulu toplamda 185 yükseköğretim kuruluşu bulunmaktadır (<http://www.yok.gov.tr>, 2018). Son olarak, TBMM Genel Kurulu'nda, 4'ü vakıf olmak üzere 20 yeni üniversite kurulmasını öngören kanun tasarısı kabul edilerek yasalaşmıştır.

Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında çok sayıda uluslararası öğrenci öğrenim görmektedir. Türkmenistan'dan gelip, Türkiye'de yükseköğrenim gören öğrenciler bulunmaktadır. Gaziantep'te de 325 Türkmenistanlı öğrenci farklı akademik birimlerde öğrenim görmektedir. Bu çalışma ile bu öğrencilerin sosyo-ekonomik sorunları tespit edilerek, bu sorunlara çözüm önerisi getirilmesi, hem Türkiye'ye gelecek uluslararası öğrenciler için hem de Türkmenistan'dan gelecek öğrenciler için önem arz etmektedir.

Çalışmanın Materyali; Çalışmanın birincil verileri Likert ölçekli anket ile Gaziantep'te öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerden yüz yüze görüşme

yöntemi ile elde edilmiştir. Diğer veriler ise konuyla ilgili kitap, makale, bildiri, rapor, vd. bilimsel çalışmalardan ve internet kaynaklarından sağlanmıştır.

Çalışmanın Planı; Bu çalışma üç (3) bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın birinci bölümü eğitim- ekonomi ilişkisi bölümüdür. Bu bölümde eğitimin temel sorun ve etkinliği ile eğitimin ekonomiye katkısından kısaca bahsedilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümü materyal ve yöntem bölümüdür. Bu bölümde, çalışma evreni seçimi (örnekleme safhası), verilerin toplanması (anket aşaması), verilerin değerlendirilmesi ile ilgili bilgiler verilmiştir. Ayrıca, Türkmenistan hakkında ve Türkmenistan'daki yükseköğrenim hakkında kısaca bilgi verilerek araştırma alanı (Gaziantep ili) hakkında kısaca bahsedilmiştir.

Çalışmanın üçüncü ve son bölümü bulgular ve değerlendirme bölümüdür. Bu bölümde Türkiye'de yükseköğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin sosyo-ekonomik sorunları: Gaziantep örneğine yer verilmiştir. Bu bölümde Türkmenistanlı öğrencilerin yükseköğrenim sürecinde karşılaştıkları sorunları incelemek ve bu sorunları minimum seviyeye indirebilmek amacıyla anket çalışması yapılmış ve anketlerle elde edilen veriler yorumlanmıştır.

ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Türkiye’de yükseköğrenim gören yabancı uyruklu (uluslararası) öğrencilerin karşılaştıkları Sosyo-kültürel ve ekonomik sorunlarla ilgili birçok çalışma bulunmaktadır. Türkiye’de yükseköğrenim gören Türkmenistanlı öğrenciler ile ilgili çalışmalara hiç rastlanılmamıştır.

Konuya yakın bazı çalışmalar aşağıda sıralanmıştır:

Can (1996); “Türkiye’de Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sorunları ve Örgütsel yapı” adlı eserinde, yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarını çözmeye yönelik Ankara’daki 5 üniversitede yüksek öğrenimlerini devam etmekte olan 227 kişilik gruba anket uygulanmıştır. Daha öncesinde Ankara, İstanbul ve İzmir’den tesadüfen seçilen 30’ar kişilik gruplara da aynı anket uygulanmıştır. Bu grupların cevapları karşılaştırılmış ve sonuç olarak %90 ilişkili olduğundan Ankara ilinin seçilerek tüm Türkiye için kestirilebilir sonuçlar vereceğini tahmin etmiş. Sonuca gelince, bu öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar ilk seneleri dil bilmemelerinden kaynaklandığı, ekonomik ve Sosyo-kültürel ilişkiler ortamına ilişkin sınırlılıklar en önemli sorunlar olduğunu açıklamışlar.

Otrar vd. (2002); “Türkiye’de Öğrenim Gören Türk ve Akraba Topluluk Öğrencilerinin Stres Kaynakları, Başaçıkma Tarzı ile Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma” adlı eserde, çalışma evrenini İstanbul’da yaşayan ve lisans veya lisans üstü eğitimi gören 232 yabancı uyruklu öğrenciden oluşmaktadır. Bu çalışmanın sonucunda, eğitimin onların ihtiyaçlarına uygun bir tarzda işlenmemesi veya öğrencilerin geldikleri ülkeler ve Türkiye’deki ekonomik koşullar göz önünde bulundurulursa bunların da stres kaynağı olabileceği gibi birtakım örnekler verilmiştir. Bunun gibi sorunların giderilmesi için öğrencilerin buldukları alanlarda (okul, yurt, vb.) destek alabilmeleri için danışmanlıkların kurulması önerilmiştir.

Allaberdiyev (2007); “Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye’ye Yüksek Öğrenim Görmeye Gelen Öğrencilerin Uyum Düzenlerinin İncelenmesi”, adlı

eserinde, Türkiye'nin Ankara ilinde bulunan Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinde öğrenimlerine devam eden 300 öğrenciden tesadüfi örnekleme yoluyla 110 öğrenciye Kişilik Bilgi Formu uygulanmıştır. Bu forumdan ulaşılan sonuçlara göre, kızların sosyal, kişisel ve genel uyum düzeyleri, erkeklere göre daha yüksek olduğu, öğrencilerin annelerinin eğitim durumu kişisel ve genel uyum düzeyi arasındaki fark anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Annesi üniversite okuyan öğrencinin uyum düzeyi, annesi okumayan öğrencinin kişisel ve genel uyum düzeyine göre daha yüksek olduğu vb. birçok sonuç tespit edilmiştir.

Kıroğlu vd. (2010); “Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel ve Ekonomik Sorunları” adlı eserde, 2008-2009 eğitim- öğretim yılında Türkiye’nin bir üniversitesinin Eğitim fakültesinde eğitim alan yedi farklı ülkeden (Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Moğolistan, Yunanistan, Özbekistan ve Gürcistan) gelen on beş yabancı uyruklu öğrenciye görüşme formu uygulanmış. Bu verilerden elde edilen sonuçlara göre, kültürel farklılıktan dolayı sorun yaşamadıkları, Türk öğrenciler tarafından da dışlama veya önyargı ile karşılaşmadıkları sonucuna varılmıştır. Sadece gelir kaynakları aileleri olmasından dolayı gönderilen paranın kendilerine yetmemesi nedeniyle sorunlarla karşılaştıkları ve ev, akraba, arkadaş ve memleket özleminden kaynaklanan sorunlar olduğu ortaya çıkmıştır.

Paksoy vd. (2011); “Türkiye’de Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Sorunları: GAP Bölgesi Üniversiteleri Örneği” adlı eserlerinde, GAP bölgesinde yüksek öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin durumunu ortaya çıkarmayı amaçlamışlar. GAP bölgesinin ele alınma sebebini de o sınırlarda bulunan iller yönünden önemli bir fırsat olduğunu vurgulamışlar. Bu iller Kilis, Gaziantep, Şanlıurfa ve Mardin’de bulunan üniversitelere daha çok yabancı uyruklu öğrencileri çekebilme yolları araştırılması gerektiğini belirtmişler. Çalışmalarının sonucunda, bu yabancı uyruklu öğrencilerin çoğunluğunun erkek ve gelir kaynaklarının da aileleri tarafından karşıladığı görülmektedir. Bu öğrenciler

karşılaştıkları sorunlara rağmen Türkiye’deki eğitiminden memnun olduklarını ve kendi ülkelerine dönünce arkadaşlarına tavsiye edeceklerini belirtmişler. Çalışmanın sonucunda elde edilen verilere göre, öğrencilerin yakın çevresinin Türkiye’de eğitim almaması bu öğrencinin başarısını olumlu yönde etkilediği ortaya çıkmış. Yani bu öğrencilerin kendilerini ispatlamak amacıyla daha fazla çaba harcamasına neden olabileceği ve yine bunun kesin bir neden sonuç ilişkisi kurulamayacağını da vurgulamışlar.

Kılıçlar vd. “Türk Dünyasından Gelen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunların Akademik Başarılarına Etkisi: Turizm Öğrencileri Örneği” adlı eserde, çalışmaya katılanların çoğunluğunun Ahıska, Kazakistan ve Kırgızistan’dan gelen 21- 25 yaş arasındaki erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Bu çalışmada, öğrencilerin dil sorunları, mali sorunlar, Sosyo-kültürel uyum sorunları, oryantasyon sorunları ve kişisel uyum sorunlarının genel not ortalamaları arasında ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin dil konusunda sorun yamaları ile başarılı olmaları yani genel ortalamalarının artması veya yükselmesi arasında negatif ilişki olduğunu tespit etmişler. Diğer faktörler ile ise bir ilişkinin olmadığını ortaya koymuşlar.

Gökalp (2012); “19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Türk ve Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Öğretim Programlarına Yönelik Bakış açılarının İncelenmesi” adlı eserde, 2009-2010 eğitim öğrenim yılının Güz döneminde farklı bölümlerde okuyan 106 öğrencinin katıldığı bunun 53’ü Türk ve diğer 53’ü de yabancı uyruklu öğrencilerden oluşmaktadır. Bu araştırmanın sonucunda birçok maddeli sonuç elde edilmiştir. Bunlardan birkaçı: programdaki dersler amaçlarına uygun işlenmemiştir, bu derler güncel olmadığı kadar zevkli bir şekilde aktarılmamıştır, bu programlarda öğrencilerin düşüncelerini özgürce paylaşılmasına olanak sağlanamamıştır vb. sorunlardır. Öneri olarak da: öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte sunulması, bu derslerin amaçlarına uygun şekilde işlenmesi ve bu programlarda öğrencilerin fikirlerini özgürce paylaşıp tartışabilecekleri ortamın hazırlanması, vb. birçok maddeye yer vermiştir.

Safre-i Alem Raporu (2013); “Türkiye Uluslararası Öğrenci Raporu”nda, Türkiye’de okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştıkları sorunları araştırmışlar. Bu çalışmada, öğrencilerin maddi sorunlarla, kültürel sorunlarla, ayrımcılık ve ırkçılık sorunlarıyla, öğrenciler tarafından baskı yaşaması sorunuyla, üniversiteler tarafından bilgilendirmenin eksik olduğu sorunuyla, uluslararası öğrenciler arasında eşitsizlik sorunlarıyla, denklik sorunuyla, mezuniyet sorunlarıyla, vb. birçok sorunlarla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Bunlara çözüm olarak da, üniversitelerin bilgilendirme sorunların giderilmesi için üniversitelerin gerekli bilgileri Türkiye’nin herhangi yerinden internet üzerinden ulaşılabilir hale ve dünyada yaygın olarak kullanılan dillerde basılması, barınma sorununun giderilmesi için de, öğrencilerin gelmeden önce kazandıkları üniversitesi ve adresi, kalacağı yurt veya evin adresi ve karşılayacak kişinin iletişim bilgilerinin öğrencilere ulaştırılması gerektiğini, vb. gibi birkaç önerilere yer verilmiştir.

Özçetin (2013); “Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Uyumlarını Etkileyen Etmenler”, adlı eserinde, 2011-2012 eğitim öğrenim yılında Türkiye’nin Bursa ilinde çeşitli üniversite ve bölümlerinde yükseköğrenimini devam etmekte olan 221 yabancı uyruklu öğrencilere anket uygulaması yapılmıştır. Elde edilen bilgilere göre bu öğrencilerin çoğunluğu Orta Asya ve Orta Doğu ülkelerinden geldikleri, neredeyse hepsinin burslu olduğu ve bu öğrencilerin anne babalarının da eğitim düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın sonucunda, bu yabancı uyruklu öğrencilerin neredeyse tamamının hiç sorunlarla karşılaşmadıkları ve hepsinin de Türkiye’de eğitim almaktan memnun olduklarını ve bu öğrencilerin geçmiş yıllara göre topluma daha hızlı uyum sağladıkları düşünülmüştür. Sorun yaşayanların da kültür farklılıklarından kaynaklandığı, Türkçe konuşmakta zorlandıklarından dolayı ortaya çıktığı ve yalnızlık yaşamalarından kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

Alımukhamedov (2015); “Türkiye’ye Uluslararası Öğrenci Göçünün Analizi” adlı eserinde, uluslararası öğrencileri ülkeye çekme durumundaki değişimi incelemektedir. Türkiye’deki üniversiteler için yükseköğretimde uluslararasılaşma

önemlidir. Çalışmada öğrencilerin hareketliliğini inceleyerek Türkiye'ye yönelik uluslararası hareketliliği açıklamaktadır. Elde edilen verilere göre bu öğrencilerin Türkiye'deki üniversiteleri bölgesel, kültürel ve finansal açıdan seçtiklerini göstermektedir.

Özkan vd. (2015). “Uluslararası Öğrencilerin Yaşam Durumları: Kırklareli ve Trakya Üniversiteleri Örneği” adlı eserlerinde, Trakya ve Kırklareli Üniversiteleri'nde öğrenimlerine devam eden 38 uluslararası öğrencilerin sosyal, akademik ve yaşam bağlamları olmak üzere üç başlık altında incelemişler. Bu çalışma görüşme tekniği kullanılarak öğrencilere 19 soru yöneltilmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, öğrenciler genel anlamda üniversitedeki hayatından, arkadaş, dost ve eğitim elemanlarından memnun oldukları, eğitim aldıkları üniversitelerin beklentilerinin karşıladığı fakat Türkçe öğrenimini iyileştirilmesi gerektiği ve barınma ile ulaşımda sıkıntı yaşadıklarını tespit etmişler.

Yıldıran vd. (2016); “Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Durum Analizi: Karabük Üniversitesi” adlı çalışması, Karabük Üniversitesi'nin farklı fakülte ve bölümlerdeki 28 farklı ülkeden gelen 213 yabancı uyruklu öğrencilerin Karabük Üniversitesini ve Karabük ilini neden tercih ettiklerini tespit etmeye yönelik bir çalışmadır. Bu çalışmadan elde ettikleri bilgilere göre çalışmaya katılanların çoğunluğunun erkek ve yaşlarının 18-20 yaş arasında olduğu tespit edilmiş. Bu öğrencilerin büyük bir kısmının geçimini aileleri tarafından sağlanmaktadır. Sonuç olarak Karabük Üniversitesinin seçme nedenini de arkadaş, aile ve akrabaları tarafından önerildiği sonucuna varılmıştır.

Coşkunserçe vd. (2016); “Uluslararası Öğrencilerin Kültürel Uyum Sürecine Yönelik Tasarım Tabanlı Araştırma Yaklaşımına Dayalı Çevrimiçi Oryantasyon Uygulamasının Geliştirilmesi” adlı eseri, üç temel aşamadan oluşturulmuştur. Bunlardan birincisi: uluslararası öğrencilerin Türk kültürüne ve çevreye uyum sürecinde kullanılabilecek bir çevrimiçi sistemden içerik beklentilerinin belirlenmesi. İkincisi: bu çevrimiçi sistemin tasarlanması. Üçüncüsü de hazırlanan çevrimiçi sistemin etkinliğinin uluslararası öğrencilerin görüşlerine göre geliştirilmesidir. Bu

çalışma çevrimiçi sistem ile uluslararası öğrencilere sunulan danışmanlık hizmetlerinin etkin olduğunu açıklamaktadır.

Cura ve Işık (2016); “Uluslararası Öğrencilerin Akademik Uyumlarına İlişkin Akılcı Stres ve Sosyal Desteğin Etkisi” adlı eserlerinde, Türkiye’nin dört farklı üniversitesinde yükseköğrenim gören 1520 yabancı uyruklu öğrenciler arasından rastgele 298 öğrenci seçilerek çalışma yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, akademik uyum, kültürel farklılıktan ortaya çıkan stres ve algılanan sosyal destek arasında pozitif ilişki ortaya konulmuştur.

Enterieva vd. (2016); “Türki Cumhuriyetlerinden Türkiye’ye Gelen Yükseköğretim Öğrencilerinin Akademik ve Sosyal Beklentilerinin Karşılama Düzeyi” adlı eserde, bu öğrencilerin akademik ve sosyal beklentilerini karşılama düzeyini belirlemektir. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilmiş açık uçlu 11 sorudan oluşan bir görüşme formu ile toplanmıştır. Bu çalışmaya 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Ankara’da Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde yükseköğrenim gören Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistanlı toplam 39 yabancı öğrenci katılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre bu öğrencilerin amaçları kaliteli bir eğitim almak ve iyi bir meslek edinebilmek yönünde geldikleri açıklanmıştır. Yine bu öğrencilerin görüşlerine göre kendi ülkelerine göre daha kaliteli eğitim ve yurt dışı deneyim kazanarak istikballerinin daha aydın olacağı adına geldikleri sonucuna varılmıştır.

Kumcağız vd. (2016); “Ondokuz Mayıs Üniversitesi’ndeki Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Yaşadıkları Sorunlar” adlı eserde, bu üniversitede yükseköğrenim görmekte olan 112 öğrenci ile çalışma yapılmıştır. Çalışmada Kılıçlar ve ark. uyguladığı yöntemi uygulayarak, 1.sınıf ve 2.sınıf öğrencilerin dili algılamakta zorluk yaşadıkları ve sorun çıktığı, 3. ve 4. sınıflarda ise bu dil becerilerinin yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Bu çalışmanın sonucunda, öğrencilerin karşılaştıkları sosyo-kültürel ve ekonomik sorunların sınıf düzeylerinin yükselmesiyle geçeceği sonucuna varılmıştır.

Sungur vd. (2016); “Düzce Üniversitesinde Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yaşam Duyumları ve Sosyal Uyumlarını Etkileyen Faktörler” adlı eserde, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Düzce Üniversitesinin çeşitli fakülte ve bölümlerinde kayıtlı olan 79 yabancı uyruklu öğrenciyle çalışma yapılmıştır. Diğer çalışmalarda da olduğu gibi Düzce üniversitesindeki yabancı uyruklu öğrenciler de yabancı ülkeye kendi imkanlarıyla olsun burslu olsun gelen öğrenciler, yeni bir sosyal ve kültürel çevre, farklı bir eğitim sistemi gibi problemlerle karşılaşınca uyum sorunları yaşamaktadırlar.

Malekisanımaleki (2017); “Ondokuz Mayıs Üniversitesi’nde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeyleri İle Kaygı Durumlarının Belirlenmesi” adlı eserinde, Ondokuz Mayıs Üniversitesi’nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sosyal destek ve yalnızlık düzeyleri ile kaygı durumlarının belirlenmek amacıyla, Ağustos 2015- Ocak 2016 tarihleri arasında çalışmaya gönüllü katılan 190 uluslararası öğrencilerle çalışma yapmıştır. Bu çalışmasının sonucunda, uluslararası öğrencilere sağlanan sosyal desteklerin artması sonucunda yalnızlık durumları da azaldığı ve sürekli endişe durumları artmaktadır. Öğrencilere eğitim öğretim elemanları tarafından ve arkadaşları tarafından destek verilmesi önemli olduğu sonucuna varmıştır.

Zavalsız ve Gündoğ (2017); “Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Entegrasyonu (Karabük Üniversitesi Örneği)” adlı eserinde, 2016-2017 eğitim-öğretim yılı Karabük Üniversitesinde eğitim gören 30 yabancı öğrenci seçilerek çalışma yapmışlar. Bu öğrencilerin %47’si Suriyelidir. Bu çalışmada Karabük Üniversitesinden yola çıkarak, yabancı uyruklu öğrencilerin farklı bir topluma uyum sürecini bu süreçte hangi sorunlarla karşılaştıklarını incelemişler. Bu öğrencilerin adaptasyon sürecinde karşılaştıkları sorunlar ortaya konulmuştur ve bu sorunları belirleyerek sonraki yıllarda eğitim almak için gelecek yabancı öğrenciler için daha sağlam zemin hazırlamayı hedeflemişler.

Usta vd. (2017); “Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kente ve Üniversiteye Uyum: Karaman İli Örneği” adlı eserinde, Karamanoğlu Mehmetbey

Üniversitesinde eğitim gören 65 yabancı uyruklu öğrenciden 26'sına ulaşılarak çalışma yapılmıştır. Bu üniversitede eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin Karaman ilinde ve Üniversitesinde karşılaştıkları sorunlar incelenmiştir. Sonuç olarak mevcut öğrencilerin sorunlarının çözümüne gidilmesi gelecekte bu üniversitede öğrenim görmeye gelecek olan yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına karşı yaklaşımların daha bilinçli olunacağı sonucuna varılmıştır.

Ghanbary (2017); “Hacettepe Üniversitesinde Eğitim Gören Uluslararası Öğrencilerin Profili, İhtiyaçları ve Sorunları” adlı eserinde, Hacettepe Üniversitesinde 2015-2016 eğitim öğretim yılı lisans ve lisans üstü programlarına devam etmekte olan 1919 öğrenciye e-mail adreslerine elektronik anket yollayarak çalışma yapmıştır. Elde edilen verilerine göre ankete katılanların neredeyse tamamının 25 yaş altı bekar erkeklerden oluştuğu görülmektedir. Son olarak da araştırmanın sonuçlarına bakılacak olursa, bu öğrencilerin yarısından çoğunun Türk öğrencilerin onlara karşı davranışlarından memnun olduklarını dışlanma ve önyargıya rastlamadıklarını belirtmişler. Yine bu öğrenciler Türkiye’de eğitim görmekten memnun oldukları ve eğitimlerini tamamladıktan sonra kendi ülkelerine dönecekleri açıklamışlar.

BİRİNCİ BÖLÜM

EĞİTİM - EKONOMİ İLİŞKİSİ

1.1. EĞİTİM- EKONOMİ İLİŞKİSİ

1970’li yılların sonlarında küreselleşme süreci sadece ekonomik alanda belirleyici olmakla kalmayıp sosyal ve kültürel alanlarda da ortaya çıkmaya başlamıştır. Ortaya çıkan bu küreselleşme süreci ekonomik ve sosyal hayata ilişkin birçok yeni gelişmelere sebep olmuştur. Fakat bilgi toplumuna geçmenin en önemli sebeplerinden birisi bilime sağlanacak olan yatırımdır. Bu sebeple gelişmekte olan ülkelerin gelişmesine en büyük katkıyı insan kaynaklarına yapılan yatırım ve altyapının iyileştirilmesi olacaktır. “Bu yatırımları sağlayabilen ülkeler, yeni alanlarda istihdam ve üretim yaratabilmiş, sürdürülebilir bir ekonomik büyüme kaydeden, vatandaşlarına kaliteli bir eğitim, sağlık ve diğer sosyal alanlarda hizmet sunabilen ülkeler olacaktır” (Türkmen, 2002:9).

İnsan ihtiyaçlarının sınırsız olmasından dolayı bu ihtiyaçları karşılayacak kaynakların sınırlı olması dünyadaki dengesizlikleri bu dengesizlikler de iktisadi faaliyeti ortaya çıkarmaktadır. İnsanlar bu dengesizliği hafifletmek için yaşadıkları dünyayı düzene getirmelidirler. “Ekonomik İlişki” üretim, dağıtım ve tüketimden oluşan düzenleme sürecine denir.

Eğitim, ülkelerin gelişmişlik düzeylerini belirleyen faktörlerden biridir. Ülkelerin refah seviyesiyle ekonomik kalkınma arasında doğru orantılı bir ilişki vardır. Az gelişmiş ülkelerin önemli sorunlarından biri de eğitim sorunudur. Gelişmekte olan ülkelere ekonomik kalkınmanın önündeki engellerden biri olarak eğitim hizmetlerinin yetersizliği varsayılmaktadır (Altınışık ve Peker, 2012:11).

Özellikle eğitim, gelişmekte olan ülkelere ekonomik ve teknolojik gelişmede önemli rol oynamaktadır. Eğitim ve kalkınma arasındaki yakın ilişki 1950’lerden bu yana yaygın olan çağdaş eğitim kuramcılarının üzerinde durduğu bir konudur. Eğitim emek faktörünün bilgi ve kabiliyetlerinde dolayısıyla verimliliğinde

ortaya çıkardığı artışlarla ekonomik kalkınma ve toplumsal refahın artırılmasında önemli katkılar sağlamaktadır (Uçan ve Yeşilyurt, 2016:2).

Eğitimciler eğitim kelimesini şöyle tanımlıyorlar: (i) Eğitim; bir insanın, yeteneklerini, tutumunu, toplumun değer verdiği davranış şekillerini geliştirmek için yaptığı yöntemlerin tamamıdır. (ii) Eğitim; insanların okullarda seçkin ve denetimli bir ortamlarda toplumsal yeteneğe sahip oldukları ve kamilliğe ulaştıkları bir süreçtir. (iii) Eğitim; tarihi bilgilerin yeni neslin değerlendirebilecekleri duruma getirme zanaatıdır (Good, 1973). Eğitim, fertin yaşadığı toplumda kabiliyetlerini, tutumlarını ve olumlu davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamı olarak ve “bireyin sosyal kabiliyetinin ve en uygun düzeyde kişisel gelişmesinin elde edilmesi için seçilmiş ve denetimli bir çevreyi (özellikle okulu) içine alan sosyal bir süreç” (Tezcan, 1996:3).

Eğitim iktisadi yönden bakıldığında, toplumun zekasını ve verimliliğini artıran, kalkınma için gerekli nitelik ve nicelikte işgücü geliştirilmesini sağlayan ve bireylere, zekalarına göre yetişme ve meslek bulabilme fırsatı sağlayan etkili bir araçtır (Çalışkan, vd. 2013:4).

Eğitim-Ekonomi arasındaki ilişki şu şekilde sıralanabilir: (Korkmaz; 2006:96).

- Eğitim, iktisadın gereksinim duyduğu insan gücünü yetiştirir (üretime katkısı),
- Eğitim hizmetinin ilerletilmesinin ve hizmetten faydalanmanın belli bir maliyeti vardır (eğitim maliyeti),
- Eğitime yapılan harcamalar,
- Eğitimin bireysel ve sosyal düzeyde gelir doğurma etkisi vardır,
- Eğitim arzının iktisatla ilişkisi bulunmaktadır,
- Eğitim talebinin ekonomiyle ilişkisi bulunmaktadır,
- Eğitimin verimlilik ile ilişkisi bulunmaktadır,
- Eğitim hizmetinin mal olma özelliği bulunmaktadır,
- Eğitim-finansman açısından ilişki bulunmaktadır

Eğitim ve ekonomi ilişkisi: temel sorun ve etkinlik, ekonomiyeye katkı, arz ve talep, tüketime ve üretim, finansman, yatırım ve gelir düzeyi, işgücü ve planlama olarak ayrılmaktadır. Burada eğitim ve ekonomi ilişkisinin temel sorun ve etkinliği ile eğitimin ekonomiyeye katkısı incelenecektir.

1.1.1. Temel Sorun ve Etkinlik

1) Temel Sorun

Temel soruna bakılırsa, eğitim de bir “ekonomik etkinlik” olarak görülmektedir.

a) Eğitim Amaçları

“Eğitimin asıl amacı öğrenmedir. Ferdin davranışlarında kalıcı bir farklılık olduğu zaman onun yeni davranışı öğrendiği kabul edilir”. Bütün ülkelerde eğitimin amacı, yeni nesle bir kültür birikimi aktarmak, gençlerin davranışını yetişkinlerin hayat tarzı yönünde biçimlendirerek onları gelecekteki toplumsal rollerine doğru çevirmektir. Buradaki hedef insanların gerek kişisel gerek toplumsal ve gerekse iktisadi anlamda yaşamdaki yerini oluşturmaktır (Taş, Yenilmez, 2007:4).

b) Eğitimin Kaynakları

Yukarıda belirlenen ihtiyaçları tatmin için, eğitim sektörünün kullandığı kıt kaynakları inceleyelim:

(i) Bunlardan birincisi insandır. İnsan, sınırlı bir kaynaktır. Özellikle belli başlı yerlerde nitelikli hizmet sunacak yetişmiş “öğretim adamı” sayısı azdır.

(ii) İkinci sınırlı kaynak, zamandır. Nasıl “işçi gibi” bir iktisadi özne için, gününün 24 saatinin ne kadarını çalışmaya ve ne kadarını dinlenmeye ayırma sıkıntısı varsa, bir ferttin de topluma, eğitime ve eğitim dışı faaliyetlere zaman ayırma sıkıntısı vardır. Zaman kaynağı ile ilişkili olarak eğitimde “öğretim şekli ne olursa olsun, öğrencilerin eğitime ayırdıkları zaman parçası” ile “öğretim elemanlarının, öğretim faaliyetine ayırdıkları zaman parçası”ndan bahsedilebilir.

(iii) Üçüncü sınırlı kaynak fert, aile ya da ülke bütçesidir. Açığıdır ki fert, aile ya da ülke olsun, bunların belirli bir zaman diliminde harcayabilecekleri para miktarı belirlidir. Bu sınırlı kaynak öğretim elemanı ve diğer eleman ücretleri, mal ve hizmet alımı için yapılan ödemelerle anapara harcamalardan oluşur (Dura, 1996:3).

c) Eğitimde Kaynak Kullanımı

Kaynakların kıt, insan ihtiyaçlarının sonsuz olması ve kaynakların çeşitli amaçlarla kullanabilmesi insanları, “tercih kararları alma” mecbur kalmaktadır.

Tercih kararları, kaynakların kıt olması dolayısıyla, hangi kaynak veya mal ve hizmetlerin bireylerin isteklerini karşılayacakları konusunda karar vermek zorunda bırakmaktadır. Bunu eğitime göre örnekleme gerekirse, bireylerin bir eğitim kurumu yerine bir başkasını tercih etmelerine sebep olması ya da eğitim kurumlarının bir grup insanların yerine diğer grubu tercih etmesine sebep olması da denebilir.

Ne fert ne de aile eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilecek kadar kaynağa sahip değildir. İnsanların imkanları ve ihtiyaçları arasında her zaman fark vardır. Bu farkı yok etmek için insanlar sürekli çabalarlar ve bu çabaları sonucunda sorunlara karşılaşırlar. Eğitim sayesinde insanlar kaynaklarını en iyi şekilde kullanacaklar ve israf etmemek için dikkat edecekler. Bu çabalarına da “kaynakların akılcı, etkin ve verimli bir şekilde kullanılması” olarak bilinmektedir. Bu yüzden ki kaynakların kıtlığı düşünülerek, farklı eğitim aşamaları arasından en bilinçli olanı tercih edilir ve verimli dağıtım yapılır. Böylece iktisadi ve sosyal gereksinimlere uygun bir yapı kazandırılır (Dura, 1996: 3).

(i) Nicelik ve nitelikçe ulaşım, (ii) değişik öğrenci grupları ve değişik bilim sahaları arasında ulaşım, (iii) okul eğitimi ve olgunlaşmış eğitim arasında ulaşım ve (iv) örgün ve yaygın öğretim arasındaki sorunlar, kaynak ulaşımında meydana gelen öncelik sorunlardır (Dura, 1996:3).

2) Etkinlik

Dünyanın her ülkesinde ülke ekonomisinin sorunlarından biri üretimde etkinliğin yerine getirilmesidir. Eğer bir ekonomide sınırlı kaynakları alternatif kaynak grupları arasındaki dağılımı gerçekleştirirse ve toplam üretim miktarında herhangi bir değişiklik gerçekleşmiyorsa buna “üretimde etkinlik” demektir.

Bu durum eğitim alanında gerçekleşirse, eğitim; bir öğrenmek isteyen bir birey için ihtiyaç, karşılığında fayda sağlar, öğretim elemanı için ise hizmettir, bunun bir bedeli vardır. Yani eğitim de bir üretilir ve eğitimde de “etkinlik” sorunu bulunmaktadır. Her ülkede de tarıma, sanayiye, ulaşım ve sanayiye nasıl kaynak ayrılıyorsa eğitime de kaynak ayrılmaktadır. Bu sınırlı eğitim kaynaklarının ulaşımında, bir değişiklik yapıldığı zaman, herkes eğitimden yararlanabiliyorsa yani hiç kimse eğitim dışı kalmıyorsa, o toplumda “eğitimde etkinlik” sağlanmaktadır. Burada bir ulaşımdan ikinci ulaşım geçildiği görülmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi, eğer ilk dağıtımda kalınmış olsaydı eğitimde etkinlik elde edilmemiş olacaktı. Etkinliğin tam olarak gerçekleşebilmesi için, ulaşımdaki değişikliğin, üretim miktar ve niteliğinde hiçbir değişikliğin olmaması gerekmektedir.

Eğitimde etkinlik sorunu; şöyle sıralanabilir, “özne”ler, kuruluş yeri, optimum boyut, eğitimde maliyet ve eğitimin yaşam kalitesine etkisi açısından incelenebilir.

a) Eğitim “Özne”leri

Genel olarak üretim faaliyetinin “özne”leri, müteşebbis (patron), kol ve kafa emekçileridir. Eğitim alanında ise bunlar yönetici ve öğretim elemanı olarak adlanılır. Bu kişiler eğitimde etkinliğin sağlanmasında önemli bir yere sahiptirler. Birçok ülkede ise bu eğitim etkinliğinin eksikliği görülür. Genelde o ülkenin eğitim öğretimi yetersiz ve maliyetlidir. Bu etkinliğin yetersi veya yok olması da ülke yöneticilerinden ve öğretim elemanlarından kaynaklanmaktadır. Çoğunlukla eğitim için ayrılacak bütçe ve programlar bu adamlar tarafından hazırlanmaktadır (Harris, 1964:29).

b) Eğitim Kurumlarının Kuruluş Yeri

Nasıl iktisadi bir çalışmanın temellerinden biri olan firma veya şirket için bir “kuruluş yeri sorunu” varsa, bir eğitim birimi içinde öyle bir sorun bulunmaktadır. Bir firmanın veya bir şirketin kuruluş yeri işletme ekonomisinin inceden inceye izlediği sorunlardan biridir buda firmanın iktisadi etkinliğini belirler. Bir eğitim kurumunun kuruluş yeri de iktisadi etkinliği yönünden yaşamsal önem taşır. Bu problem özellikle yükseköğretim kurumları için geçerlidir. Bir üniversitenin, ülkenin herhangi bölgesinde kurulmasının çok büyük bir iktisadi sonuçları bulunmaktadır. Bir görüşe göre, bir üniversite etrafındaki nüfusu da çekebilmek için, kalabalık bir kesime inşa edilmelidir. Başka bir görüşe göre ise, inşa edilecek bir üniversite, yeni sanayilerin, az gelişmiş kesime gelmesini sağlamalıdır (Dura, 1996:5).

Yükseköğretim kurumlarının- kuruluş yeri ile kendilerine çektikleri öğrenci sayısı arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Örneğin bir öğrenci, üniversiteye kolayca sürdürebileceği bir mesafede yaşıyorsa yükseköğrenim yapma şansı artar. Bu olay iktisadi açıdan şöyle açıklanır: eğer bir öğrenci ailesinden uzakta bir yerde okuyorsa yüksek harcamalara katlanmak zorundadır, tersi durumda daha yakın bir yerde okuması daha az harcama yapmasına sebep olacaktır.

Teorik olarak eğitim ve ekonomide yerleşim mevzusu bakımından bir paralellik olmasına rağmen, uygulamada farklılık vardır.

c) Öğretim Kurumunun Optimum Boyutu

Bir eğitim biriminin, bir üniversitenin iktisadi yönetimi, belli bir ölçüde o birimin formatlarına bağlıdır. Buradaki problem, “öğrenci sayısının ne olacağı” problemidir.

En gelişmiş ülkelerde rastlanılan küçük boyutlu kuruluşlar, eğitimde faydalı olabilir. Fakat bunlar, ara sıra çok yüksek seviyeye ulaşan ilave harcamalara da yol açar. O zaman eğitim yönünden sağlanan yararları, bunların meydana getirdiği masrafların yanında kullanılması gerekir.

Türkiye’deki kalkınma planlamasında büyük problem üzerinde durulmuştur. Devlet Planlama Teşkilatı’na (DPT) göre “açılacak ortaokulların öğretmenlerinden maksimum yararlanmayı sağlayacak büyüklükte olması, açılmış olanların da bu optimal büyüklüklere ulaştırılması sağlanacaktır” (DPT, 1967: 165).

d) Eğitimde Maliyet

Eğitim iktisadi yönden çok ağır problemler ortaya çıkarmaktadır. Bu problemler de “birim başına maliyet” problemidir. Eğitim harcamaları, ülkeye ve kuruluşlara göre çeşitlilik meydana getirmektedir.

Birim başına maliyet, bir kurumun ana faaliyet konusunu oluşturan mamul ya da hizmetleri elde etmek için harcadığı tüm üretim faktörlerinin para ile ifade edilen değerlerinin, söz konusu mamul ya da hizmet kurumları başına düşen tutarına denmektedir (<https://www.muhasebeturk.org>). Bunu eğitim alanına örneklemek gerekirse, birim başına bir eğitim kurumunda öğrenci başına düşen bir saatlik veya bir yıllık harcamadır. Burada harcamaların hesaplanmasında hangi unsurların temel alınacağı ve bunların nasıl tespit edileceği gibi bir problemle karşılaşmaktadır ki bu iktisadi açıdan ne kadar büyük bir problem olduğu ortadadır. Bunlar devlete bağlı eğitim kuruluşları da olsa vakıf (özel) bir eğitim kuruluşu da olsa problemleri, piyasaya ürünlerini süren müteşebbislerin maliyetlerini belirlemek zorunda kaldıkları problemleriyle aynıdır.

Konuyu maliyet- verimlilik ilişkisi ve maliyet artışlarının kaynakları yönünden inceleyelim.

- a) Maliyet ve Verimlilik İlişkisi: Birim başına maliyet ile verimlilik arasında yoğun bir ilişki vardır. Belli bir öğrenci sayısına nispeten eğitimci sayısındaki artış, maliyetleri büyük miktarda artırır. Bu durum da verimlilikte “gerileme”ye yol açmış olur. Halbuki Vaizey’e göre “eğitimci kadro/ öğrenci sayısı” oranını artırarak, eğitim kalitesini iyileştirmek mümkündür. Nasıldır firmalarda olduğu gibi- insangücü yerine daha çok makinelerin kullanılması sonucunda eğitimin verimliliği artırılabilir. Genel

olarak iktisadi üretimde makineleşme yoluyla üretimde verimlilik sağlanabilir. Bu durum eğitim sektöründe ne yazık ki böyle olmayabilir. Artan öğrenci sayısına karşın eğitim elemanı öğrenci sayısını azaltarak eşit ya da daha üstün sonuçlar alınacağı düşünülmemelidir (OCDE, 1964: 40).

- b) Maliyet ve Artışların Kaynakları: Dünyanın bütün ülkelerinde, bilhassa yükseköğretim kurumlarında eğitim harcamalarında büyük artışlar görülmektedir. Bu artışlarda iktisadi faktörlerin büyük bir payı vardır. Bunlar: eğitim talebindeki artış ve kişi başına gelirin artma eğilimi olarak ikiye ayrılır. İkincisi olan kişi başına gelir artışı fiyat ve verimlilik artışına sebep olur. Gelir artışı, eğitimcilerin ve diğer personel maaşlarının artırılmasına baskı yaratır.

e) Eğitimin Yaşam Kalitesine Etkisi

Eğitimin yaşam kalitesine etki edebilmesi için eğitim seviyesinin artması ve toplumsal anlamda her düzeye yayılması ile hissedilebilir. Toplum gelişim ve farklılaşmasına yardımcı olarak sosyal kalkınmayı sağlar. Suç oranlarının azalmasına sebep olur ve kurallara uymayı öğretir. Eğitim sayesinde insanlar araştırmayı öğrenir ve sürekli olarak kendini geliştirme ihtiyacı duyar. Bu sebeplerden de toplumun gelişimine katkıda bulunur (Taş, Yenilmez, 2007:16).

1.1.2. Eğitimin Ekonomiye Katkısı

İnsanlar açlıkla mücadele ederken, ihtiyaçlarla kaynaklar arasındaki farklılığı azaltmak adına sürekli üretim yapmaktadırlar. Fakat bu çalışma için de diğer sınırlı kaynaklar kullanılır ve buna “üretim faktörleri” adı verilir. Bu faktörler herkesin de bildiği gibi emek, doğal kaynaklar, sermaye, girişim (teşebbüs) ve teknik bilgi şeklinde sıralanır. Üretim iktisadi yaşamın temellerinden biridir. Eğitim faaliyeti ise, üretim faktörleri olan, emek ve girişim üzerindeki olumlu tesiriyle üretim ve dolayısıyla bütün bir iktisadi yaşam üzerinde yararlı sonuçlar doğurur. Bunlar sırasıyla: keşif ve yenilikler, iş bölümü ve makineleşme, etkin bileşimler ve

hareketlilik, ahlak ve bilgi olmak üzere dört başlık altında toplanmıştır (Papi, 1966; Bowen, 1964).

1) Keşif ve Yenilikler

Toplum, eğitim sayesinde keşif ve yeniliklere daha kabiliyetli ve hassaslaşır. Ünlü iktisatçı J. Schumpeter'in gelişme teorisi keşif ve yenilik ilkelerine dayanmaktadır. Eğitim, keşif ve yenilikler sayesinde üretim faktörlerin kapasitesini artırır. Kapasitesi artan üretim faktörlerinin kalitesi iyileştirilebilir (Dura, 1996:7).

2) İş Bölümü ve Makineleşme

Eğitim sayesinde toplum iş bölümüne ve makineleşmeye özendirilebilir. Bunların sonucunda verimlilik artar. Klasik iktisatçılar, gelişme teorilerinde, emek ve verimlilikteki artış başlıca “yaratıcı” parametre olarak saymaktadır. Böylelikle iktisadi gelişmenin birinci koşulu olarak verimliliğin artırılması gerektiği söylenebilir.

3) Etkin Bileşimler ve Hareketlilik

Eğitim sayesinde insan etkeninin daha az yararlı olduğu bileşimlere nispeten, üretim faktörlerinin gittikçe daha yararlı bileşimlerine olanak sağlar. Eğitim bir teknik buluşun ve bilginin belirli bir zaman içinde toplum için “kullanılabilir” hale gelmesini sağlar. Böylece hem yurt içi hem de yurt dışı piyasalarda, emeğin ve girişimin hareketliliğini özendirmiş olur.

4) Ahlak ve Bilgi

Eğitim en yüksek milli kararların alınmasından mesuliyetli fertlerin, zaruri karakter ve yeteneklere sahip olmasını sağlar. Bu özellikler toplumun yüksek bir ahlak duygusu ile onları yanlış kararlardan uzaklaştıracak olan bilgi gücü ve ileri-görüşlülüktür.

İKİNCİ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1.1. Çalışma Evrenini Seçimi (Örnekleme Safhası)

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde büyük bir ticaret ve sanayi merkezi olan Gaziantep ilinde toplam 4 üniversite bulunmaktadır. Bu üniversitelerin 2'si devlet 2'si vakıf üniversitesidir. Gaziantep ilinin adını taşıyan Gaziantep Üniversitesi (Devlet Üniversitesi), eğitim-öğretime 1973 yılında ODTÜ Mühendislik Fakültesi'ne bağlı olarak kurulan Makine Mühendisliği Bölümü ile başlamıştır. 27 Haziran 1987 yılında ise yeni kurulan çeşitli fakülte ve yüksekokulların da ilavesi ile Üniversitemiz tüzel kişiliğine kavuşmuştur. Üniversitenin Fakülte, Enstitü ve Yüksekokulları Gaziantep Merkez Kampus, Naci Topçuoğlu Meslek Yüksekokulu, Oğuzeli, Nizip, İslahiye, Nurdağı, Araban ve 15 Temmuz olmak üzere 8 yerleşkede bulunmaktadır. Üniversite bünyesinde 16 Fakülte, 4 Enstitü, 3 Yüksekokul, 1 Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, 10 Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır. Gaziantep Üniversitesi bugün 1520 öğretim elemanı ve 52.737 öğrencisi ile eğitim-öğretim faaliyetini sürdürmektedir (Weiers, 2008:300).

Hasan Kalyoncu Üniversitesi (Vakıf Üniversitesi), 2011-12 yılından bu yana faaliyet göstermektedir. Bu üniversite bünyesinde 7 Fakülte, 1 Yüksek Okul, 3 Enstitü, 25 bölüm ve 3 sürekli Eğitim Merkezi bulunmaktadır. Toplam 7554 öğrenci ve 262 akademik personel ile faaliyetini sürdürmektedir (<https://www.hku.edu.tr/>, 2018).

Sanko Üniversitesi (Vakıf Üniversitesi), 18 Haziran 2013 tarihi, 28.681 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 6492 Sayılı Kanun ile kurulmuştur. Bünyesinde Tıp Fakültesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Diş Hekimliği, Sağlık Bilimler Enstitüsü ve Fen Bilimler Enstitüsü ile lisans ve yüksek lisans öğrenimine devam etmektedir. Bu

üniversite Sağlık alanında eğitim- öğretim faaliyeti göstermektedir (<http://www.sanko.edu.tr/>, 2018).

Ayrıca 2018 yılı içinde Gaziantep Bilgi ve Teknoloji Üniversitesi (Devlet Üniversitesi) kurulmuştur. Bu üniversitenin henüz öğrencisi bulunmamaktadır.

Gaziantep'te Türkmenistan'dan gelen ve farklı birimlerden öğrenim gören 325 öğrenci bulunmaktadır. Çalışmanın evrenini bu 325 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem hacmi aşağıdaki formül yardımıyla hesaplanmıştır (Weiers, 2008:300):

$$n = \frac{q * p * \left(\frac{Z_{\alpha}}{d}\right)^2}{1 + \frac{1}{N} * \left[q * p * \left(\frac{Z_{\alpha}}{d}\right)^2 - 1\right]} + p$$

p: Ana kütlede gözlenen X'in oranı
q: (1-p) değeri
N: Ana kütle hacmi
n: Örneklem hacmi
 Z_{α} : $\alpha=0.05$ için 1.96.
d: kabul edilebilir hata oranı

Yukarıdaki formülde, p ve q değerleri genel olarak bilinmemektedir. Bu nedenle ana kütlede en iyi temsil edecek örneklem seçimi için başarı oranı (ana kütlede gözlenen X olayının oranı) $p=0,5$ olarak kabul edilir. Ana kütlede gözlenen X varsayımı ve %99 güven seviyesinde, %1 hata oranı ile formüle göre 319 adet öğrenci ile anket yapılması gerekmektedir. Bu araştırmada 325 öğrenci ile anket yapılmıştır. Bir başka ifade ile ana kütlede tamamı ile anket yapılmıştır.

Anketlerle elde edilen veriler SPSS Paket Programı kullanılarak analiz edilmiş ve sonuçlar tablo ve şekiller yardımıyla açıklanmıştır. Ayrıca önceden ortaya konulan Hipotezler test edilmiştir (kabulü veya reddi). Anketler 2017-2018 eğitim-öğretim döneminde öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilere 2017 yılının Aralık ayı içinde uygulanmıştır.

2.1.2. Verilerin Toplanması (Anket Aşaması)

Bu çalışmada birincil verileri toplamada “Likert” tipi beşli derecelendirilmiş ölçekli anket kullanılmıştır. Anket formundaki soruların hazırlanmasında konuyla ilgili önceki çalışmalardan literatür taraması yapılmış ve danışman hocamın görüş ve önerilerinden yararlanılarak araştırma konusuna uygun sorular hazırlanmıştır. Bu anket soruları sosyal, ekonomik ve genel sorunları belirlemeye yönelik çeşitli sorulardan oluşturulmuştur. Anketler, güvenilirliği ve hata payını azaltabilmek amacıyla öğrencilerle yüz yüze görüşme sağlanarak 2017 yılının Aralık ayında doldurulmuştur.

Hazırlanan anket 4 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, demografik sorular (cinsiyet; yaş, ülkesinde yaşadığı şehir; kaç yıldır Türkiye’de oldukları, birimi: fakülte yüksekokul, meslek yüksekokulu (MYO), yüksek lisans- doktora; bölümü ve kaçınıcı sınıf) yer almaktadır. İkinci bölümde, sosyal sorunlarla ilgili (dil yetersizliği, kültürel farklılık sorunu, ayrımcılık sorunu, psikolojik sorun, ikamet sorunu, diploma denklik sorunu, arkadaş, dost ve çevre edinememe sorunu, üniversite tarafından yeterince bilgilendirilememe sorunu, ailesiyle iletişim sorunu; sosyal ve kültürel faaliyet yapma ortamı bulamama sorunu; vs.) sorulara yer verilmiştir. Üçüncü bölüm, öğrencilerin ekonomik sorunlarıyla (maddi sorunlar; barınma sorunu, üniversiteye öğrenim harcı/ katkı payı ödeyememe sorunu; ülkesinden bur/kredi alamama sorunu; eğitim sürecinde bir işte çalışmak zorunda kalma sorunu; eğitim sürecinde çalışmalarını nedeniyle eğitimden verim alamama sorunu; vs.) ilişkili sorulara yer verilmiştir. Son olarak da dördüncü bölümde genel sorunlar (eğitim için Türkiye’yi başka ülkeye geçiş kolaylığından dolayı seçmeleri, Türkiye’yi eğitimde başarılı olmasından dolayı seçmeleri; Türkiye’yi eğitim sisteminin daha kolay olmasından dolayı seçtikleri; eğitim için Türkiye’yi ailelerinin veya arkadaşlarının tavsiyesi ile seçtikleri; okudukları bölümü seçtikleri için pişman olup olmadıklarıyla; genel olarak Türkiye’deki yaşantısından memnun olup olmadıkları; vs.) ilgili sorulara yer verilmiştir.

2.1.3. Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmanın birincil verilerini oluşturan (anketlerle elde edilen) veriler “SPSS Versiyonu PASW Statistics 18” paket programı aracılığıyla bilgisayara aktarılmış ve bu program aracılığıyla veri analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bilgiler “Bulgular ve Değerlendirme” bölümünde tablolar ve şekiller yardımıyla açıklanmayan çalışılmıştır.

2.1.4. Çalışmanın Hipotezleri

Hipotez 1: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler Türkçe Dil yetersizliği yaşamaktadırlar.

Hipotez 2: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler kültürel farklılıklardan kaynaklanan, yaşam, yemek, giyim vb. sorunlar yaşamaktadırlar.

Hipotez 3: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler psikolojik sorunlar (aile ve ülkesinden ayrı kalma vb.) yaşamaktadırlar.

Hipotez 4: Türkiye’de yükseköğretim gören uluslararası öğrenciler, arkadaş, dost ve çevre edinememe sorunu yaşamaktadırlar.

Hipotez 5: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler, yükseköğrenim sürecinde maddi sorunlarla karşılaşmaktadırlar.

Hipotez 6: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler, yükseköğrenimleri sürecinde barınma sorunu ile karşılaşmaktadırlar.

Hipotez 7: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler, üniversiteye öğrenim harcı ödeme sorunu ile karşılaşmaktadırlar.

Hipotez 8: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler, eğitimleri sürecinde bir işte çalışmak zorunda kalmaktadırlar.

Hipotez 9: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler, eğitim sürecinde çalışmalarını karşılığında aldıkları ücret yetmemektedir.

Hipotez 10: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler, eğitim sürecinde çalışmalarını nedeniyle derslerine iyi çalışmamaktadırlar.

Hipotez 11: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler, Türkiye’yi eğitim sisteminin daha başarılı olduğundan dolayı seçmektedirler.

Hipotez 12: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler, eğitim için Türkiye’yi ailesinin tavsiyesi ile seçmektedirler.

Hipotez 13: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler, eğitim sürecinde en fazla dersleri anlamakta zorlanmaktadırlar.

Hipotez 14: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler, Türkiye dışında okudukları bölümle ilgili çalışmayı düşünmemektedirler.

Hipotez 15: Türkiye’de yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler, üniversite güvenliğinden memnun değiller.

2.1.5. Türkmenistan Hakkında Genel Bilgiler

Türkmenistan Orta Asya’da bir ülkedir. Türkmenistan Cumhuriyeti, Sovyetler Birliği’nin dağılmasıyla 27 Ekim 1991’de bağımsızlığını ilan etmiştir. Türkmenistan günümüzdeki yedi bağımsız Türki Cumhuriyetlerinden biridir ve TÜRKSOY’un üyesidir.

Türkmenistan bağımsızlığını kazandıktan sonra 27 Ekim 1991 yılında yapılan devlet başkanlığı seçimleri sonucunda Saparmurat Niyazov Cumhurbaşkanı olarak seçilmiştir ve Saparmurat Niyazov’a Türkmenbaşı adı takılmıştır. Cumhurbaşkanı aynı zamanda Başbakanıdır. Cumhurbaşkanlığını ölümüne (21 Aralık 2006) kadar sürdürmüştür.

Türkmenistan’ın ikinci ve halen görevine devam etmekte olan Cumhurbaşkanı Kurbankulu Berdimuhammedov 11 Şubat 2007 yılında seçilmiştir.

Türkmenistan’ın batısında Hazar denizi, doğusunda ve kuzey doğusunda Özbekistan, kuzeyinde Kazakistan, güneyinde İran ve güney doğusunda Afganistan

bulunmaktadır. Türkmenistan'ın yaklaşık 4/5'ni çöl oluşturmaktadır. Başkenti Aşkabat olan Türkmenistan'ın beş vilayeti bulunmaktadır. Bunlar; Ahal, Marı, Lebap, Daşoguz ve Balkan'dır. Para birimi Manat'tır. Nüfusu 2016 yılı Dünya Bankası verilerine göre 5,663.000'dir. Resmi dil Türkmençe'dir. Özellikle doğal gaz ve petrol Türkmenistan'ın en önemli yer altı kaynağıdır. Bununla birlikte Türkmenistan'ın en önemli diğer gelir kaynağı tarımdır. Tarım alanlarının neredeyse yarısına pamuk ekilmektedir. Harita 2.1.'de Türkmenistan'ın konumu görülmektedir.



Harita 2.1. Harita Üzerinde Türkmenistan(<https://www.google.com.tr/türkmenistan.tarihi>).

Türkmenistan 1993 yılından itibaren Kiril alfabesi kullanılmasını sonlandırılmış ve Latin harflerine (alfabesine) geçilmiştir. Yine de ülkenin genelinde Kiril alfabesi kullanılmaktadır. Ülke içinde Rusça ve Özbekçe de yaygın olarak kullanılmaktadır. Türkmenistan'da 2002 yılına kadar 10 yıllık zorunlu eğitim verilmekteydi. Daha sonra bu zorunlu eğitim 9 yıla indirildi. 2007 yılında 10 yıllık

zorunlu eğitime dönüldü. 2014 yılından buyana 11 yıllık zorunlu eğitim verilmesine karar verilmiştir.

2.1.5.1. Türkmenistan'da Yükseköğrenim

Türkmenistan'da toplam 24 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır ve bütün yükseköğretim kurumları devlete aittir.

Türkmenistan'da yükseköğrenim için başvurular Temmuz ayında başlar ve sınavlar Temmuz ayının sonuna doğru ve/veya Ağustos ayının başında yapılmaktadır. Başvuru yapacak kişi hangi bölümde okumayı hedefliyorsa o bölüme başvuruda bulunarak evraklarını hazırlaması gerekir. Ancak, öğrencinin önce sınava girip ve o sınavdan aldığı puanla istediği üniversiteyi ve istediği bölümü seçme gibi bir şansı yoktur. Türkmenistan'daki yükseköğretim sisteminde, önce istediği bölümü seçmen gerekir sonra o bölüme başvuru yaparak evraklarının hazırlanması gerekir ve daha sonra başvuru dilekçesi ve diğer evraklar ile sınava girilir.

Sınavlara gelen öğrenciler girmeyi hedefledikleri üniversitenin kurallarına uygun bir şekilde giyinerek gelmeleri gerekir. Erkekler için takım elbise, kızlar için ise her üniversitenin ayrı ayrı bir rengi vardır o renkte uzun yakası işlemeli Türkmen elbisesi giymesi gerekir.

Öğrenciler gireceği bölümle ilgili üç dersten sınava girerler. Yani sınav üç aşamadan oluşmaktadır. Bu sınavlar yaklaşık bir hafta veya bir buçuk hafta zaman dilimi içinde yapılır. Her sınav hem klasik hem de sözel bir şekilde olmaktadır. Birinci sınavı geçen öğrenci ikinci sınava girme hakkı kazanmış olur. Böylece her üç sınavı geçen öğrenciler üniversiteye girme hakkı kazanmış olur. Geçemeyen öğrenciler de bir sene daha beklemeleri gerekmektedir.

2.1.6. Araştırma Alanı (Gaziantep İli) Hakkında Genel Bilgiler

Akdeniz ile Güneydoğu Anadolu Bölgesinin kesiştiği noktada Gaziantep ili yer alır. Suriye, Kilis, Şanlıurfa, Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye ve Adıyaman illerine komşudur (Işıkhan, T., 2008:12). Gaziantep ilinde batıdan doğuya uzanan

Sof Dağları bulunmaktadır. Şehirde Sam, Dülükbaba, Güreniz, Ganibaba ve Sarıkaya tepeleri de bulunmaktadır (Kanalıcı, A.K., 2012:37).

Gaziantep ilinin yıllar boyunca önemli bir yerleşim yeri olmasında harita üzerindeki yeri de önemlidir. Bu alanın, ilk uygarlıkların doğup geliştiği Mezopotamya ve Akdeniz arasında yerleşmesi, üstelik güneyden ve Akdeniz'den doğuya ve kuzeye giden yolların arasında olması, o ilin tarihini güzelleştirmiştir. Bu yüzden tarih öncesi çağlardan bu yana insan topluluklarının yerleşme alanı ve uğrak alanları olmuştur. Gaziantep ili bu hususlarından dolayı Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en büyük ve gelişmiş şehri olmuştur (Yüce, B., 2010:25).

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Gaziantep İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün 2016 yılı verilerine göre: Güneydoğu Anadolu bölgesinin birincisi ve Türkiye'nin 6. büyük ili olan Gaziantep ilinin yüzölçümü 6.222 km² olup, 1.974.244 nüfusa sahiptir (<http://www.gaziantepturizm.gov.tr>, 2018). Gaziantep, Türkiye'nin güneyinde, Suriye sınırında yer almaktadır. Harita 2.1'de Türkiye haritası üzerinde Gaziantep ilinin konumu gösterilmiştir.



Harita 2.2. Gaziantep ilinin Türkiye'deki yerini gösteren harita(<https://www.lafsozluk.com>, 2018).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

3.1. TÜRKİYE'DE YÜKSEKÖĞRENİM GÖREN TÜRKMENİSTANLI ÖĞRENCİLERİN SOSYO-EKONOMİK SORUNLARI: GAZİANTEP ÖRNEĞİ

Araştırmaya katılan Türkmenistanlı öğrencilerden elde edilen bilgiler aşağıda tablolar ve şekiller haline getirilerek mutlak ve yüzde (%) değerlerle yorumlanmıştır.

3.1.1. Gaziantep’de Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 3.1.’e bakıldığında da ankete katılan toplam 325 Türkmenistanlı öğrencinin %48,3’ü erkeklerden (157’si); %51,7’i kızlardan (168’i) oluşmaktadır. Bu sonuca göre, Gaziantep’te yükseköğrenim gören Türkmenistanlı kız-erkek öğrenci sayısı nerdeyse birbirine eşit durumdadır.

Tablo 3.1. Gaziantep’te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	Öğrenci Sayısı	Yüzde (%)
Erkek	157	48,3
Kız	168	51,7
Total	325	100,0

3.1.2. Gaziantep’teki Türkmenistanlı Öğrencilerin Yaşına Göre Dağılımı

Ankete katılan Türkmenistanlı öğrencilerin 4’ü 19 yaşında (%1,2), 21’i 20 yaşında (%6,5), 47’si 22 yaşında (%14,5), 46’sı 23 yaşında (%14,2), 54’ü 24 yaşında (%16,6), 44’ü 25 yaşında (%13,5), 48’i 26 yaşında (%14,8), 35’i 27 yaşında (%10,8), 12’si 28 yaşında (%3,7), 11’i 29 yaşında (%3,4) ve 3’ü 30 yaşında (%0,9) olduğu görülmektedir (Tablo 3.2).

Tablo 3.2. Gaziantep'teki Türkmenistanlı öğrencilerin yaşa göre dağılımı

Yaşınız	Öğrenci Sayısı	Yüzde (%)
19	4	1,2
20	21	6,5
22	47	14,5
23	46	14,2
24	54	16,6
25	44	13,5
26	48	14,8
27	35	10,8
28	12	3,7
29	11	3,4
30	3	0,9
Total	325	100,0

Öğrencilerin büyük çoğunluğu 22-27 yaş arasında olduğu görülmektedir. Oysa, Türkiye'de 22-23 yaşlarında üniversite öğrenimi tamamlanmaktadır.

3.1.3. Gaziantep'teki Türkmenistanlı Öğrencilerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımları

Tablo 3.3.'te öğrencilerin, 309'u bekar oldukları (%95,1), 16'sının da evli oldukları (%4,9) görülmektedir. Bu sonuca göre, Türkiye'ye bekar Türkmenistanlı öğrenciler yükseköğrenim görmek için gelmektedir.

Tablo 3. 3. Gaziantep'teki Öğrencilerin medeni durumuna göre dağılımı

Medeni durum	Öğrenci Sayısı	Yüzde (%)
Bekar	309	95,1
Evli	16	4,9
Total	325	100,0

3.1.4. Gaziantep'teki Türkmenistanlı Öğrencilerin Geldikleri Şehire Göre Dağılımı

Tablo 3.4.'te de görüleceği gibi, Türkmenistanlı öğrencilerin 57'si Ahal (%17,5), 72'si Marı (%22,2), 79'nun Lebap (%24,3), 58'nin Daşoguz (%17,8) ve 59'nun Balkan (%18,2) vilayetlerinden gelen öğrenciler olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.4 Gaziantep'teki Türkmenistanlı öğrencilerin hangi şehirlerden geldiklerine göre dağılımı

Şehir	Öğrenci Sayısı	Yüzde (%)
Ahal	57	17,5
Marı	72	22,2
Lebap	79	24,3
Daşoguz	58	17,8
Balkan	59	18,2
Total	325	100,0

3.1.5. Gaziantep'teki Türkmenistanlı Öğrencilerin Türkiye'de Buldukları Yıla Göre Dağılım

Araştırmaya katılan öğrencilerin 26'sının 1 yıldır (%8), 64'nün 2 yıldır (%19,7), 157'sinin de 3 yıldır (%48,3), 55'nin 4 yıldır (16,9) ve 23'nün de 5 yıl ve yukarısı (%7,1) Türkiye'de buldukları tespit edilmiştir (Tablo 4.5). Bu sonuca göre, öğrencilerin büyük bir kısmı yani neredeyse yarısı 3 yıldır Türkiye'de bulunmaktadır.

Tablo 3.5. Gaziantep'teki Türkmenistanlı öğrencilerin kaç yıldır Türkiye'de bulduklarına göre dağılımı

Yıl	Öğrenci Sayısı	Yüzde (%)
1	26	8,0
2	64	19,7
3	157	48,3
4	55	16,9
5 ve yukarısı	23	7,1
Total	325	100,0

3.1.6. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Okudukları Birimlere Göre Dağılımı

Öğrencilere Gaziantep'te yükseköğrenim gören öğrencilerin hangi birimlerinde okuduklarıyla ilgili soru sorulmuştur. 284 öğrencini fakültelerde okuduğu (%87,4), 39 öğrencinin yüksekokullarda okuduğu (%12,0), 1 öğrencinin MYO'da okuduğu (%0,3) ve 1 öğrencinin yüksek lisan/Doktora düzeyinde okuduğu tespit edilmiştir (Tablo 3.6).

Tablo 3.6. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Birimlere Göre Dağılımı

Birim	Öğrenci Sayısı	Yüzde (%)
Fakülte	284	87,4
Yüksek okul	39	12,0
MYO	1	0,3
Yük. Lisans-Doktora	1	0,3
Total	325	100,0

3.1.7. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Bölümlere Göre Dağılımı

Tablo 3.7.'de öğrencilere hangi bölümlerde okuduklarıyla ilgili sorunun cevapları verilmiştir. 13 öğrencimin İktisat bölümünde (%4,0) okuduğu, 38 öğrencinin İşletme (%11) okuduğu, 9 öğrencinin Optik ve Akustik Mühendisliği (%2,8) okuduğu, 6 öğrencinin Biyoloji (%1,8) okuduğu, 3 öğrencinin Sosyoloji (%0,9) okuduğu, 18 öğrencinin Moda ve Tekstil Tasarımı (%5,5) okuduğu, 8 öğrencinin Arkeoloji (%2,5) okuduğu, 29 öğrencinin İnşaat Mühendisliği (%8,9) okuduğu, 6 öğrencini Turizm ve Otel İşletmeciliği (%1,8) okuduğu, 12 öğrencinin Tekstil Mühendisliği (%3,7) okuduğu, 7 öğrencinin İngiliz Dili ve Edebiyatı (%2,2) okuduğu, 3 öğrenci Rehberlik ve Psikoloji Danışmanlığı (%0,9) okuduğu, 14 öğrencinin Uluslararası Ticaret ve Lojistik (%4,3) okuduğu, 13 öğrencinin Sinema ve Televizyon (%4,0) okuduğu, 12 öğrencinin Gıda Mühendisliği 3,7 okuduğu, 15 öğrencinin ebelik (%4,6) okuduğu, 23 öğrenci Hemşirelik (%7,1) okuduğu, 7 öğrencinin Makine Mühendisliği (%2,2) okuduğu, 3 öğrencinin Matematik (%0,9) okuduğu, 5 öğrencinin Uçak ve Uzay Mühendisliği (%1,5) okuduğu, 2 öğrencinin Coğrafya (%0,6) okuduğu, 2 öğrencinin Endüstri Mühendisliği (%0,6) okuduğu, 7 öğrencinin İlk Acil ve Yardım (%2,2)okuduğu, 1 öğrencinin Gastronomi ve Mutfak Sanatları (%0,3) okuduğu, 22 öğrencinin Sınıf Öğretmenliği (%6,8) okuduğu, 5 öğrencinin Ağız ve Dış Sağlığı (%1,5), okuduğu, 21 öğrencinin Mimarlık (%6,5) okuduğu, 1 öğrencinin Tıp (%0,3) okuduğu, 1 öğrencinin Kimya (%0,3) okuduğu, 2 öğrencinin Tarih (%0,6) okuduğu, 5 öğrencinin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (%1,5) okuduğu, 3 öğrencinin Hukuk (%0,9) okuduğu, 3 öğrencinin Elektrik- Elektronik Mühendisliği (%0,9) okuduğu, 1 öğrencinin Halkla İlişkiler ve Tanıtım (%0,3) okuduğu, 2 öğrencinin Dış Hekimliği (%0,6) okuduğu, 2 öğrencinin Fizyoterapi (%0,6) okuduğu ve son olarak 1 öğrencinin de İktisat Ana Bilim Dalında lisansüstü öğrenim gördüğü tespit edilmiştir.

Tablo 3.7. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Bölümlere Göre Dağılımı

Bölümünüz	Öğrenci Sayısı	Yüzde (%)
İktisat	13	4,0
İşletme	38	11,7
Optik ve Akustik Mühendisliği	9	2,8
Biyoloji	6	1,8
Sosyoloji	3	,9
Moda ve Tekstil Tasarımı	18	5,5
Arkeoloji	8	2,5
İnşaat Mühendisliği	29	8,9
Turizm ve Otel İşletmeciliği	6	1,8
Tekstil Mühendisliği	12	3,7
İngiliz Dili ve Edebiyatı	7	2,2
Rehberlik ve Psikoloji Danışmanlığı	3	0,9
Uluslararası Ticaret ve Lojistik	14	4,3
Sinema ve Televizyon	13	4,0
Gıda Mühendisliği	12	3,7
Ebelik	15	4,6
Hemşirelik	23	7,1
Makine Mühendisliği	7	2,2
Matematik	3	0,9
Uçak ve Uzay Mühendisliği	5	1,5
Coğrafya	2	0,6
Endüstri Mühendisliği	2	0,6
İlk ve Acil Yardım	7	2,2
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	1	,3
Sınıf Öğretmenliği	22	6,8
Ağız ve Dış Sağlığı	5	1,5
Mimarlık	21	6,5
Tıp	1	0,3
Kimya	1	0,3
Tarih	2	0,6
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	5	1,5
Hukuk	3	0,9
Elektrik- Elektronik Mühendisliği	3	0,9
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	1	,3
Dış Hekimliği	2	0,6
Fizyoterapi	2	0,6
İktisat Ana Bilim Dalı	1	0,3
Total	325	100,0

3.1.8. Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

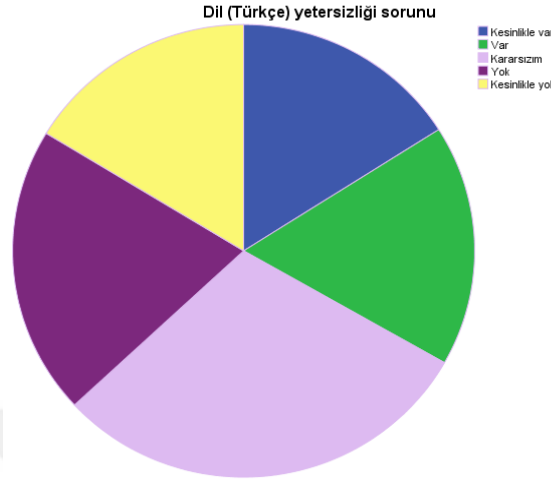
Araştırmaya katılan öğrencilere kaçınıcı sınıf oldukları sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplar Tablo 4.8.’de verilmiştir. 1.sınıfta okuyan 54 öğrenci (%16,6) olduğu, 2.sınıfta okuyan 149 öğrenci (%45,8) olduğu, 3.sınıfta okuyan 96 öğrenci (%29,5) olduğu, 4.sınıfta okuyan 22 öğrenci (%6,8) olduğu ve son olarak da TÖMER aşamasında olan 4 öğrencinin okuduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.8. Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıfı	Öğrenci Sayısı	Yüzde (%)
1	54	16,6
2	149	45,8
3	96	29,5
4	22	6,8
TÖMER (Türkçe öğrenimi)	4	1,2
Total	325	100,0

3.1.9. Gaziantep’te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Dil (Türkçe) Yetersizliği Durumu

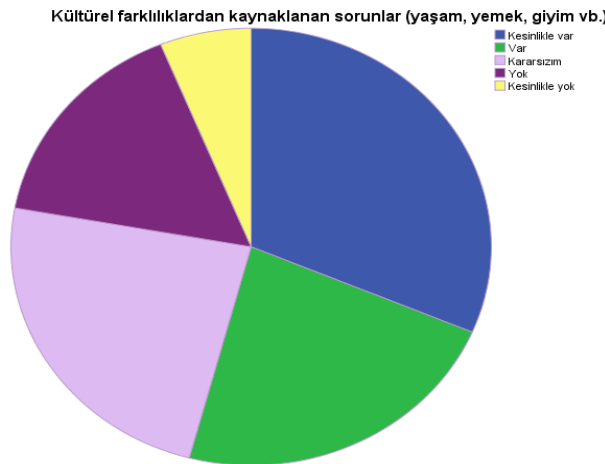
Yabancı uyruklu öğrencilerin en çok karşılaştığı sorunların ilk sıralamalarında dil yetersizliği sorunu karşılaşılmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 52’si dil yetersizliği sorusuna, kesinlikle sorun var (%16,0) dedikleri, öğrencilerin 56’sı var (%17,2) dedikleri, öğrencilerin 97’si kararsız olduklarını (29,8), öğrencilerin 67’si yok (%20,6) dedikleri ve öğrencilerin 53’ü kesinlikle dil yetersizliği yok (%16,3) diye cevap verdikleri görülmektedir (Şekil 3.1). Bu sonuçlara göre, hipotez 1 kabul edilmiştir.



Şekil 3.1. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin Dil (Türkçe) yetersizliğine göre dağılımı

3.1.10. Gaziantep'teki Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Yaşadıkları Kültürel Sorunlar

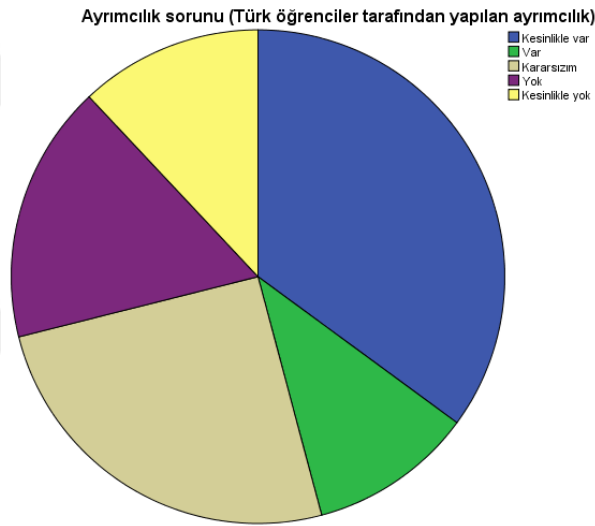
Şekil 3.2.'de araştırmaya katılan öğrencilerden kültürel farklılıklardan kaynaklanan sorunlarına verdikleri cevaplara göre, öğrencilerin 102'si kesinlikle var (%31,4), öğrencilerin 74'ü var (22,8), öğrencilerin 77'si kararsız olduklarını (%23,7), öğrencilerin 52'si yok (%16,0) ve öğrencilerin 20'si kesinlikle yok (%6,2) olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre, hipotez 2 kabul edilmiştir.



Şekil 3.2. Gaziantep'teki Türkmenistanlı öğrencilerin kültürel farklılıklardan kaynaklanan sorunları

3.1.11. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Türk Öğrenciler Tarafından Dışlanma Durumu

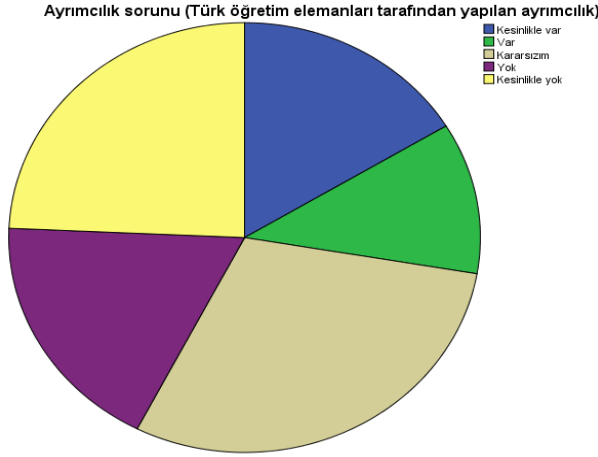
Araştırmaya katılan öğrencilerin 114'dü kesinlikle Türk öğrenciler tarafından ayrımcılık sorunu yaşadıklarını (%35,1), 35'i bu sorunun var olduğunu (%10,8), 82'si kararsız olduklarını (%25,2), 55'i bu sorunu yaşamadıklarını (%16,9) ve 39'u kesinlikle yok (%12,0) yani hiç böyle bir sorunla karşılaşmadıklarını belirtmişler (Şekil 3.3).



Şekil 3.3. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Türk Öğrenciler Tarafından Dışlanma Etkisi

3.1.12. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Türk Öğretim Elemanları Tarafından Dışlanma Durumu

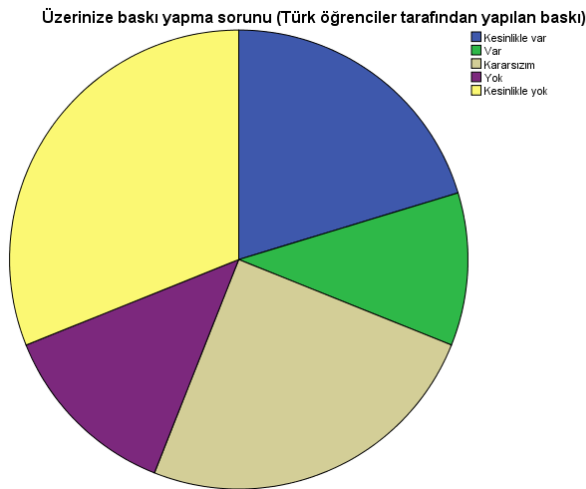
Araştırmaya katılan öğrencilerin 53'ü kesinlikle Türk elemanları tarafından ayrımcılık sorunu yaşamadıklarını belirtmişler (%16,3), bu öğrencilerin 37'si yaşadıklarını (%11,4), bu öğrencilerin 97'si kararsız olduklarını (%29,8), bu öğrencilerin 59'u ayrımcılık sorunu yok olduğunu (%18,2) ve 79'u kesinlikle yok (%24,3) dedikleri görülmektedir (Şekil 3.4).



Şekil 3.4. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Türk öğretim elemanları tarafından yapılan dışlama etkisi

3.1.13. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilere Türk Öğrenciler Tarafından Baskı Yapma Durumu

Araştırmaya katılan öğrencilerin 66'sı Türk öğrenciler tarafından kesinlikle üzerlerine baskı yapıldığını (%20,3), bu öğrencilerin 35'i bunun gibi sorunların var olduğunu (%10,8), bu öğrencilerin 81 kararsız olduklarını (%24,9), 42'si böyle bir sorunun yok olduğunu (%12,9) ve 101'i kesinlikle var (%31,1) olduğunu belirttikleri görülmektedir (Şekil 3.5).



Şekil 3.5. Gaziantep'teki yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin Türk öğrenciler tarafından yapılan baskının etkisi

3.1.14. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerine Öğretim Elemanları Tarafından Baskı Yapma Durumu

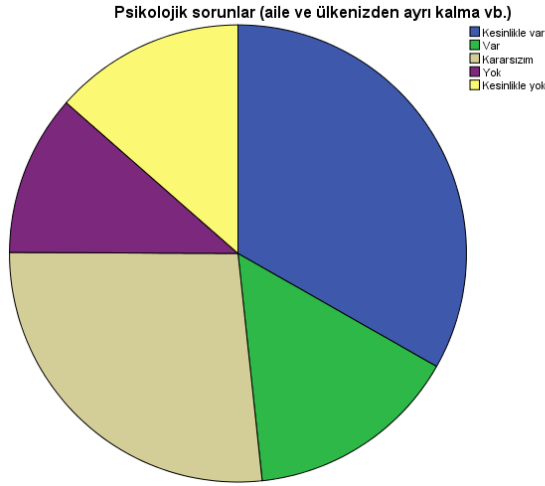
Araştırmaya katılan öğrencilerin 91'i Türk öğretim elemanları tarafından üzerine yapılan baskının kesinlikle olduğunu (%28,0), bunların 44'ü var olduğunu (%13,5), 90'ı kararsız kaldıklarını (%27,7), 41'i olmadığını (%12,6) ve 59'nun da böyle bir baskının kesinlikle olmadığını (%18,2) belirttikleri görülmektedir (Şekil 3.6).



Şekil 3.6. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerine öğretim elemanları tarafından yapılan baskının etkisi

3.1.15. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Psikolojik Sorunlar Yaşama Durumu

Araştırmaya katılan öğrencilerin 108'i psikolojik sorunları kesinlikle var olduğunu (%33,2), 49'u var olduğunu (%15,1), 87'si kararsız olduğunu (%26,8), 37'si yok yani yaşamadıklarını belirtmişler (%11,4) ve 44 bu sorunun kesinlikle yok (%13,5) olduğunu belirttikleri görülmektedir (Şekil 3.7). Bu sonuçlara göre, hipotez 3 kabul edilmiştir.



Şekil 3.7. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin psikolojik sorunlarına göre dağılım

3.1.16. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilere Üniversitenin Bilgilendirme Durumu

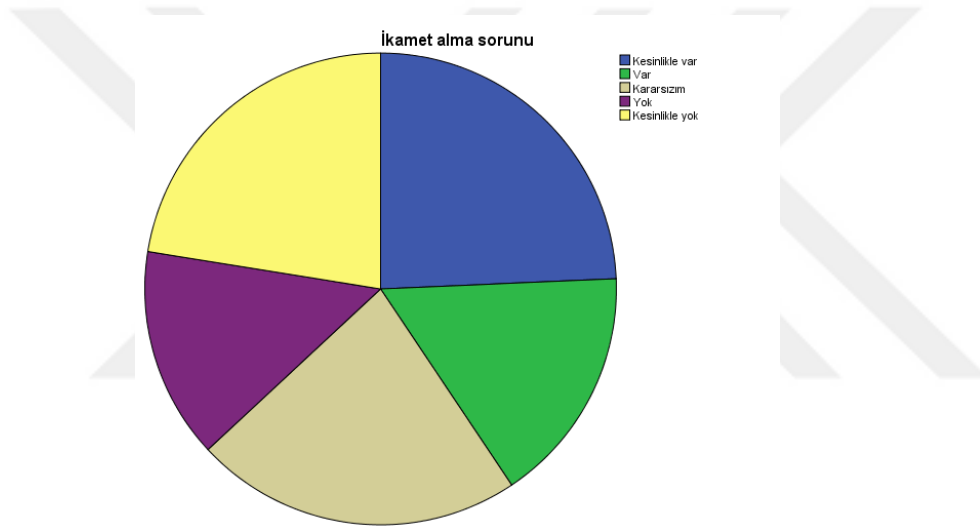
Ankete katılan öğrencilerin 64 üniversite tarafından yeterince bilgilendirilmeme sorununu kesinlikle yaşadıklarını (%19,7), 39'u böyle bir sorunun var olduğunu (%12,0), 94'dü kararsız kaldığını (%28,9), 54'nün böyle bir sorunun yok olduğunu (%16,6) ve 74'nün de böyle bir sorunun kesinlikle yok olduğunu belirttiklerini görmektedir (Şekil 3.8).



Şekil 3.8. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilere üniversitenin bilgilendirmesinin etkisi

3.1.17. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin İkamet Alma Sorunu

Şekil 3.9.'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan 325 öğrencinin 79'u ikamet alma sürecinde kesinlikle sorun var olduğunu (%24,3), 53'ü de var olduğunu (%16,3), 73'ü kararsız olduğunu (%22,5), 47'si böyle bir sorunun yok olduğunu (%14,5) ve 73 öğrencinin böyle bir sorununun kesinlikle yok (%22,5) olduğunu belirtmektedirler. %40'ın üzerinde öğrenci ikamet almada sorun yaşamaktadır.



Şekil 3.9. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerinin ikamet alma etkisi

3.1.18. Gaziantep'teki Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Ülkelerinde Diploma Almalarına Göre Dağılım

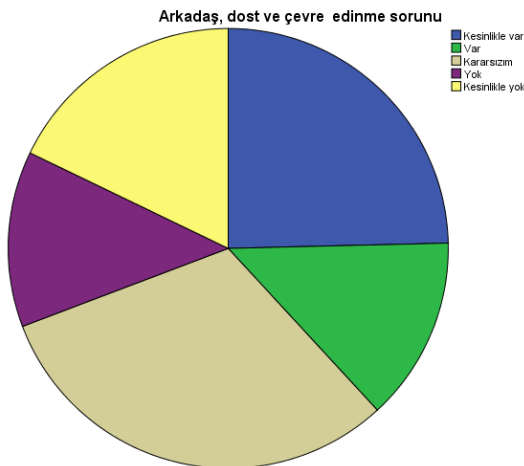
Araştırmaya katılan 325 öğrenciden 89'u ülkesinde diploma alma sorun kesinlikle var (%27,4), 60'ı var olduğunu (%18,5), 91 öğrenci kararsız olduğunu (%28,0), 24 öğrencinin böyle bir sorunu yok olduğunu (%7,4) ve 61 öğrencinin de böyle bir sorununun kesinlikle yok (%18,8) olduğunu belirttikleri görülmektedir (Şekil 3.10).



Şekil 3.10. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin ülkelerinde diploma alma sorunu

3.1.19. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Sosyal Çevre Edinme Durumu

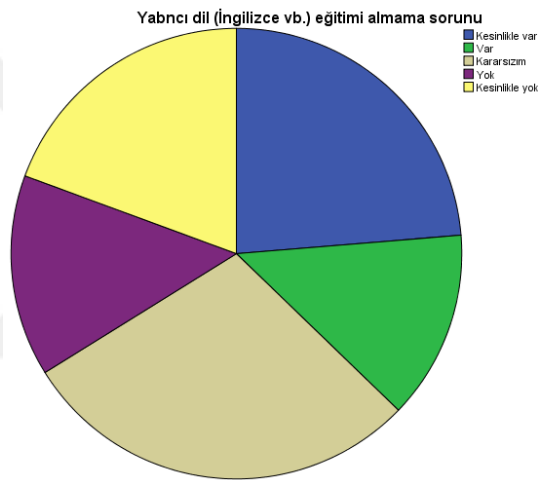
Araştırmaya katılan öğrencilerin 80'i arkadaş, dost ve çevre edinme sorununu kesinlikle var (%24,6), 44 öğrenci de var (%13,5), öğrencilerin 101'i kararsız (%31,1) olduklarını, öğrencilerin 42'si sorunun yok (%12,9) olduğunu ve öğrencilerin 58'i kesinlikle yok (%17,8) olduğunu belirttikleri görülmektedir (Şekil 3.11). Bu sonuçlara göre, hipotez 4 kabul edilmektedir.



Şekil 3.11. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin sosyal çevre edinme durumu

3.1.20. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Yabancı Dil Eğitimi Almama Durumu

Ankete katılan öğrencilerin 77'si yabancı dil eğitimi alma sorunu kesinlikle var (%23,7) olduğunu, öğrencilerin 44 var (%13,5) olduğunu, öğrencilerin 94'ü kararsız (%28,9) olduklarını, öğrencilerin 47'si böyle bir sorununun yok (%14,5) olduğunu ve öğrencilerin 63'ü böyle bir sorununun kesinlikle yok (%19,4) olduğunu belirttikleri görülmektedir (Şekil 3.12).



Şekil 3.12. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin yabancı dil eğitimi almama durumu

3.1.21. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Kaliteli Eğitim Almama Durumu

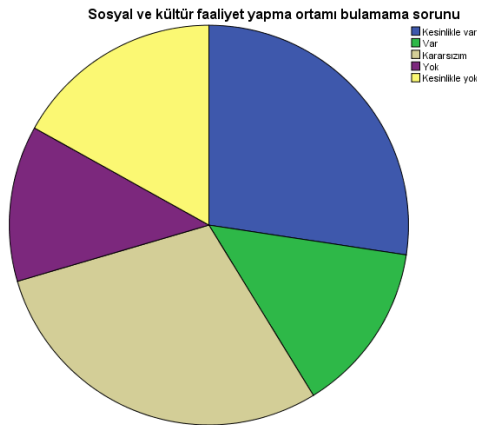
Araştırmaya katılan öğrencilerin 80'ni üniversitesinden kaliteli eğitim almama sorununun kesinlikle var (%24,6) olduğunu, öğrencilerin 44'dü bu sorunun var (%13,5) olduğunu, öğrencilerin 92'si kararsız (%28,3) olduklarını, öğrencilerin 54'ü böyle bir sorununun yok (%16,6) olduğunu ve öğrencilerin 55'i böyle bir sorununun kesinlikle yok (%16,9) olduğunu belirtmiştir (Şekil 3.13).



Şekil 3.13. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin kaliteli eğitim alamama durumu

3.1.22. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Sosyal ve Kültür Faaliyet Yapma Ortamı Bulamama Durumu

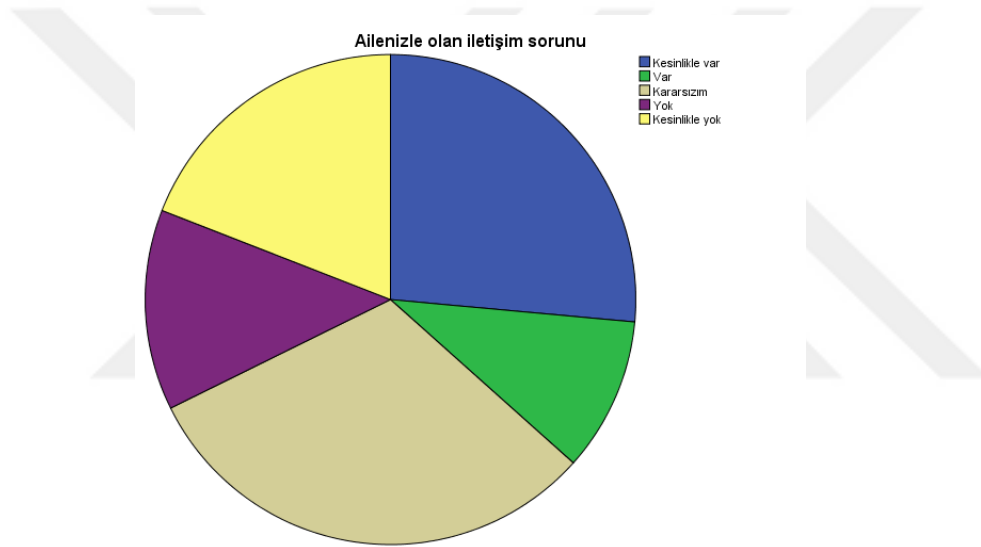
Araştırmaya katılan öğrencilerin 89'u sosyal ve kültür faaliyet yapma ortamı bulamama sorununun kesinlikle var (%27,4) olduğunu, öğrencilerin 45'i bu sorunun var (%13,8) olduğunu, öğrencilerin 95'i bu sorunun cevaplamakta kararsız (%29,2) olduklarını, öğrencilerin 41'i böyle bir sorununun yok (%12,6) olduğunu ve öğrencilerin 55'i böyle bir sorunun kesinlikle yok (%16,9) olduğunu belirtilmiştir (Şekil 3.14).



Şekil 3.14. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin sosyal ve kültür faaliyet ortamı bulamama durumu

3.1.23. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Ailesiyle Olan İletişim Durumu

Araştırmaya katılan öğrencilerin 86'sı ailesiyle olan iletişim sorununun kesinlikle var (%26,5) olduğunu, öğrencilerin 33'ü bu sorunun var (%10,2) olduğunu, öğrencilerin 101'i sorunun cevabında kararsız (%31,1) kaldıkları, öğrencilerin 43'ü böyle bir sorunun yok (%13,2) olduğunu ve öğrencilerin 62'si bu sorunun kesinlikle olmadığını (%19,1) belirttikleri görülmektedir (Şekil 3.15).



Şekil 3.15. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı Öğrencilerin ailesiyle olan iletişim etkisi

3.1.24. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Ülkesinde ve Ailesinden Uzak Kalma Sorunu

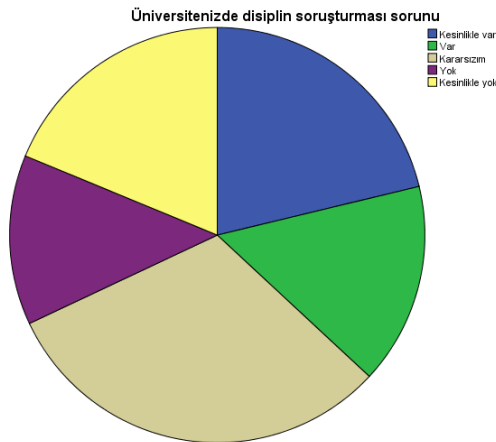
Araştırmaya katılan öğrencilerin 76'sı ülkesinden ve ailesinden uzakta kalma sorunu kesinlikle var (%23,4) olduğunu, öğrencilerin 54'ü bu sorunun var (%16,6) olduğunu, öğrencilerin 89'u kararsız (%27,4) olduklarını, öğrencilerin 39'u böyle bir sorununun yok (%12,0) olduğunu ve öğrencilerin 67'si bu sorununu kesinlikle (%20,6) olmadığını belirtmişler (Şekil 3.16).



Şekil 3.16. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerinin Ülkesinden ve ailesinden uzak kalma etkisi

3.1.25. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Üniversitelerinde Disiplin Soruşturması Sorunu

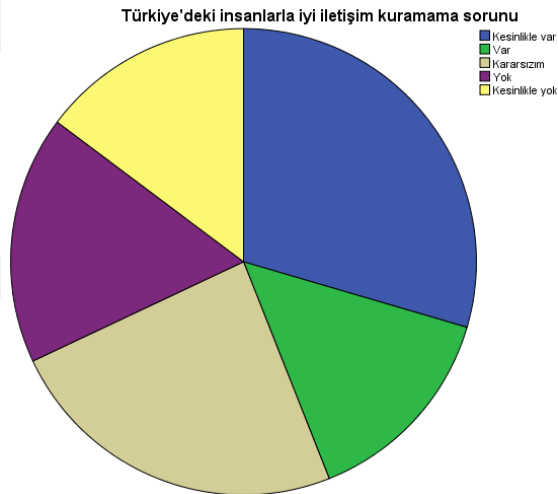
Şekil 3.17.'de öğrencilere üniversitelerinde disiplin soruşturması sorununun olup olmadığı sorulmuştur. Bunun sonucunda, öğrencilerin 69'u böyle bir sorununun kesinlikle var (%21,2) olduğunu, öğrencilerin 51'i bu sorunun var (%15,7) olduğunu, öğrencilerin 101'i kararsız (%31,1) olduklarını, öğrencilerin 43'ü bu sorununun yok (%13,2) olduğunu ve öğrencilerin 67'si böyle bir sorununun kesinlikle olmadığını belirtmişler.



Şekil 3.17. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin üniversitelerinde disiplin soruşturması sorunu

3.1.26. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Türkiye'deki İnsanlarla İyi İletişim Kuramama Sorunu

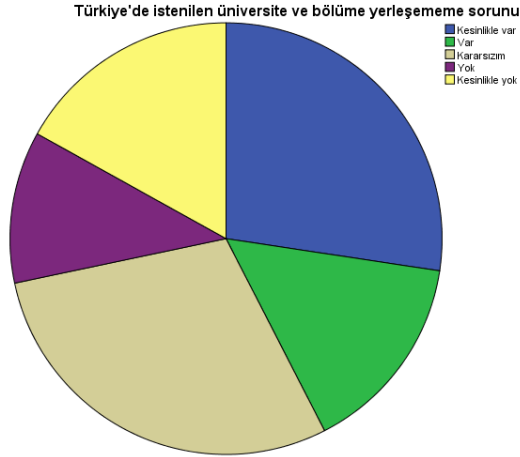
Araştırmaya katılan öğrencilerin 96'sı Türkiye'deki insanlarla iyi iletişim kuramama sorununun kesinlikle var (%29,5) olduğunu, öğrencilerin 47'sinin de bu tür sorunun var (%14,5) olduğunu, öğrencilerin 78'i de bu tür sorunun olup olmadığına kararsız (%24,0) olduklarını, öğrencilerin 56'sı böyle sorunun yok (%17,2) olduğunu ve öğrencilerin 48' böyle sorununun kesinlikle (%14,8) olmadığını belirttikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.18).



Şekil 3.18. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin Türkiye'deki insanlarla iyi iletişim kuramama sorunu

3.1.27. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Türkiye'de İstenilen Üniversite ve Bölüme Gidememe Sorunu

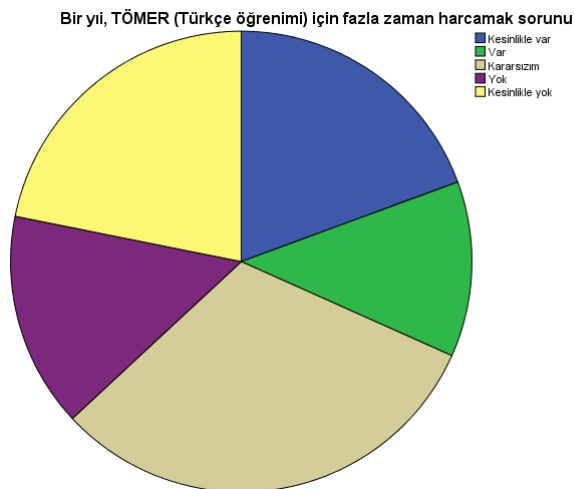
Araştırmaya katılan öğrencilerin 89'u Türkiye'de istenilen üniversite ve bölüme yerleşememe sorununu kesinlikle var (%27,4) olduğunu, öğrencilerin 49'u bu sorunun var (%15,1) olduğunu, öğrencilerin 95'i kararsız (%29,2) olduklarını, öğrencilerin 37'si böyle bir sorunun yok olduğunu ve öğrencilerin 55'i böyle bir sorunun kesinlikle yok olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.19).



Şekil 3.19. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin Türkiye'de istenilen üniversite ve bölüme gidememe sorunu

3.1.28. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Bir Yıl TÖMER İçin Fazla Zaman Harcamak Sorunu

Ankete katılan öğrencilerin 63'ü bir yıl TÖMER için fazla bir zaman harcamak sorununun kesinlikle var (%19,4) olduğunu, 40'ı böyle bir sorunun var (%12,3) olduğunu, 102'si kararsız (%31,4) olduklarını, 49'u böyle bir sorununun yok (%15,1) olduğunu ve 71'i böyle bir sorunun kesinlikle yok (%21,8) olduğunu belirtmektedirler (Şekil 3.20).



Şekil 3.20. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin bir yıl TÖMER için fazla zaman harcamak

3.1.29. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Ailelerinin ve Çevresinin Beklentilerine Cevap Verememe Kaygısı

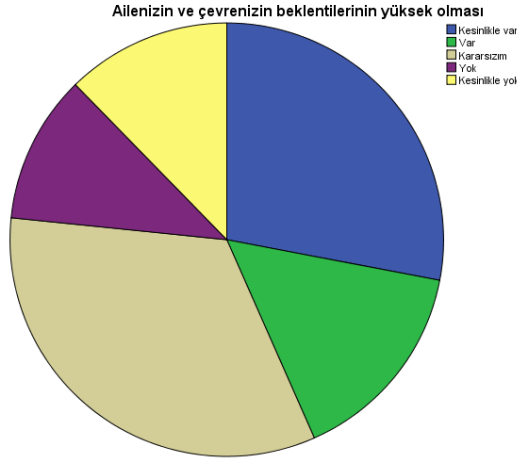
Araştırmaya katılan 325 öğrencilerin 84'ü ailesinin ve çevresinin beklentilerine cevap verememe kaygısının kesinlikle (%25,8) olduğunu, 48'i böyle bir sorunun var (%14,8) olduğunu, öğrencilerin 91'i bu konuda kararsız (%28,0) olduklarını, 40'sı böyle bir sorunun yok (%12,3) olduğunu ve 62'nin kesinlikle yok (%19,1) olduğunu belirtmektedirler (Şekil 3.21).



Şekil 3.21. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin ailelerinin ve çevresinin beklentilerine cevap verememe kaygısı

3.1.30. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Ailesinin ve Çevresini Beklentilerinin Yüksek Olması Durumu

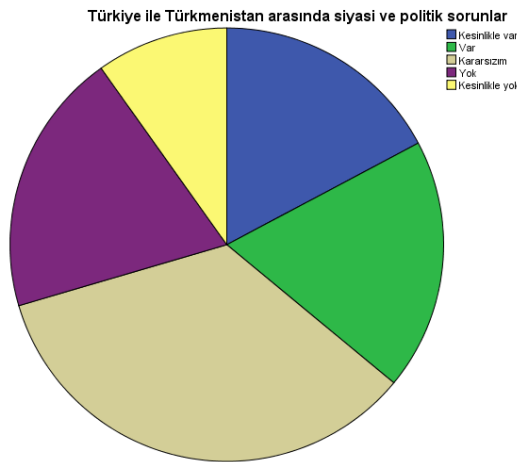
Şekil 3.22.'de görüldüğü gibi, ankete katılan öğrencilerin 91'i ailesinin ve çevresinin beklentilerinin yüksek olması sorununun kesinlikle var (%28,0) olduğunu, 50'si böyle bir sorunun var (%15,4) olduğunu, 108'i kararsız (%33,2) olduklarını, 36'si böyle bir sorunun yok (%11,1) olduğunu ve 40'nın da kesinlikle olmadığını (%12,3) belirtmektedirler.



Şekil 3.22. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin ailesinin ve çevresinin beklentilerinin yüksek olması durumu

3.1.31. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin İki Ülke Arasında Siyasi ve Politik Sorun Durumu

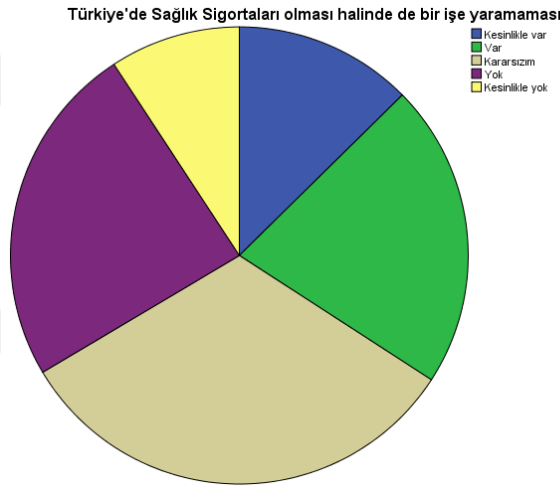
Şekil 3.23.'de görüldüğü gibi, ankete katılan öğrencilerin 56'sı Türkiye ile Türkmenistan arasında siyasi ve politik sorunun kesinlikle var (%17,2) olduğunu, 61'nin böyle bir sorunun var (%18,8) olduğunu, 112'sinin de kararsız (%34,5) olduğunu, 64'nün böyle bir sorunun (%19,7) olduğunu ve 32'sinin de böyle bir sorunun kesinlikle yok (%9,8) olduğunu belirtmektedirler.



Şekil 3.23. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin iki ülke arasında siyasi ve politik durumunun etkisi

3.1.32. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerinin Sağlık Sigortalarıyla İlgili Durumları

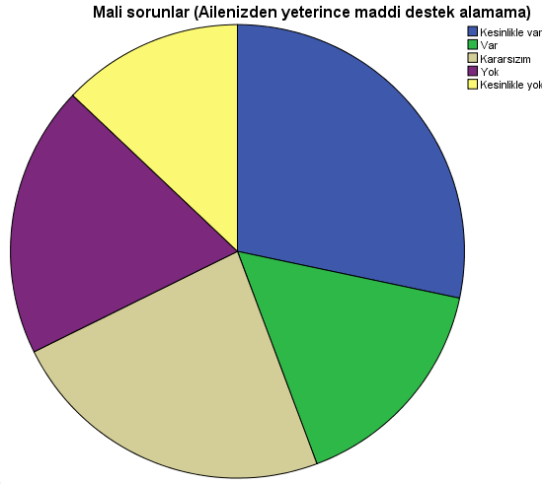
Araştırmaya katılan 41 öğrenci Türkiye'de sağlık sigortasının var olmasına rağmen bir işe yaramaması sorununun kesinlikle var (%12,6) olduğunu, 70 öğrencinin böyle bir sorunun var (%21,5) olduğunu, 105 öğrenci kararsız (%34,5) olduklarını, 64 öğrenci yok (%19,7) olduğunu ve 32 öğrencinin böyle bir sorunun kesinlikle olmadığını (%9,8), belirttikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.24).



Şekil 3.24. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerinin sağlık sigortalarıyla ilgili durumları

3.1.33. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Mali Sorunları

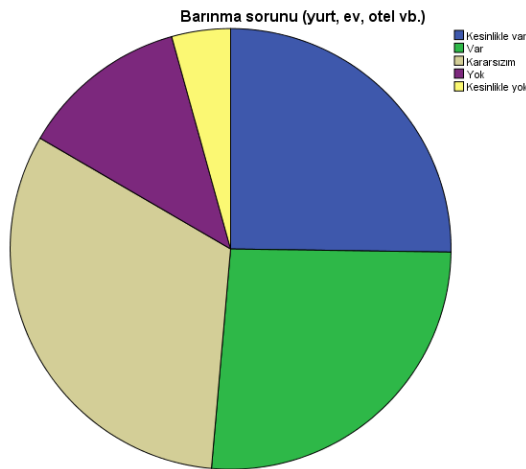
Ankete katılan öğrencilerden; 92 öğrencinin mali sorunlarının kesinlikle var (%28,3) olduğu, 52 öğrencinin bu tip sorunlarının var (%16,0) olduğunu, 76 öğrencinin kararsız (%23,4) oldukları, 63 öğrencinin böyle bir sorununun yok (%19,4) olduğu ve 42 öğrencinin de kesinlikle yok (%12,9) olduğunu belirttikleri görülmektedir (Şekil 3.25). Genel olarak bakıldığında öğrencilerin neredeyse yarısı mali sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Bu sonuçlara göre, hipotez 5 kabul edilmiştir.



Şekil 3.25. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilere mali sorunların etkisi

3.1.34. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Barınma Sorunları

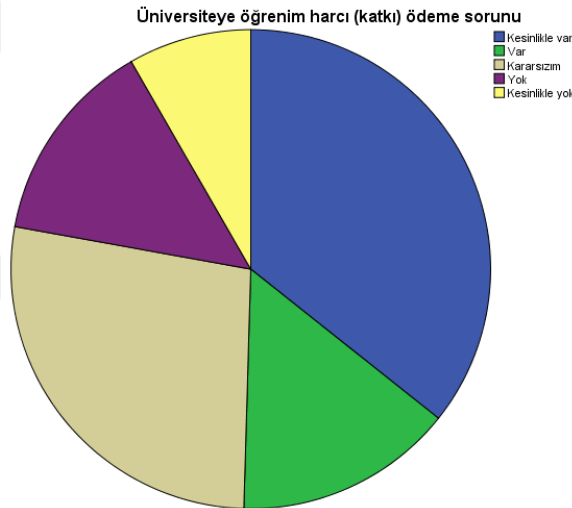
Ankete katılan 82 öğrenci barınma sorununun kesinlikle var (%25,2) olduğunu, 85 öğrencinin böyle bir sorununun var (%26,2) olduğunu, 104 öğrencinin kararsız (%32,0) oldukları, 40 öğrenci böyle bir sorununun yok (%12,3) olduğunu ve 14 öğrencinin de kesinlikle olmadığını (%4,3) belirttikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.26). Bu sonuçlara göre, hipotez 6 kabul edilmiştir.



Şekil 3.26. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin barınma sorunlarına göre dağılımı

3.1.35. Gaziantep'te Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Öğrenim Harcı Ödeme Sorunları

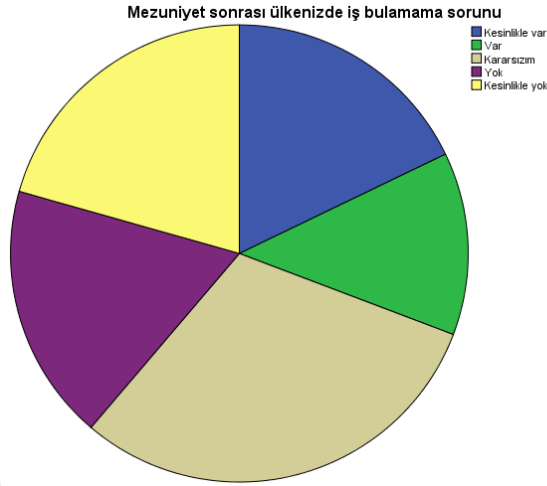
Ankete katılan 116 öğrenci üniversiteye öğrenim harcı ödeme sorununun kesinlikle var (%35,7) olduğunu, 48 öğrencinin böyle sorununun var (%14,8) olduğunu, 89 öğrencinin kararsız (%27,4) olduklarını, 45 öğrencinin böyle bir sorununun yok (%13,8) olduğunu ve 27 öğrencinin kesinlikle olmadığını (%8,3) belirttikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.27). Bu sonuçlara göre, hipotez 7 kabul edilmiştir.



Şekil 3.27. Gaziantep'te yüksek öğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin öğrenim harcı ödeme sorunlarına göre dağılımı

3.1.36. Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Ülkelerinde İş Bulamama Sorunu

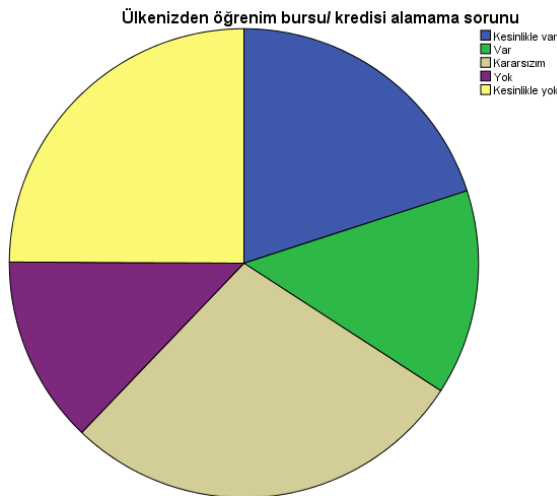
Şekil 3.28.'de görülebileceği gibi, öğrencilerin 58'i mezuniyet sonrası ülkesinde iş bulamama sorununun kesinlikle var (%17,8) olduğunu, öğrencilerin 42'si bu sorununun var (%12,9) olduğunu, öğrencilerin 99'u kararsız (%30,5) olduklarını, öğrencilerin 59'u bu sorunun yok (%18,2) olduğunu ve öğrencilerin 67'si kesinlikle olmadığını (%20,6) belirttikleri tespit edilmiştir.



Şekil 3.28. Öğrencilerin mezuniyet sonrası ülkelerinde iş bulamama sorununa göre dağılımı

3.1.37. Öğrencilerin Ülkelerinden Burs Alamama Sorunlarına Göre Dağılımı

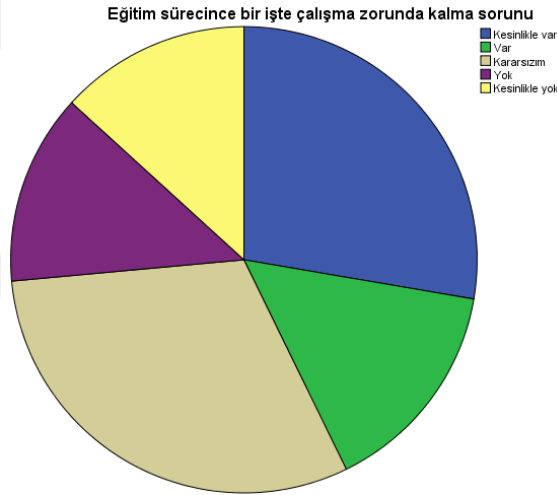
Araştırmaya katılan öğrencilerin 65'i ülkesinden öğrenim bursu alamama sorununun kesinlikle var (%20,0) olduğunu, öğrencilerin 46'sı bu sorunun var (%14,2) olduğunu, öğrencilerin 91'i kararsız (%28,0) olduklarını, 42'si böyle bir sorunun yok (%12,9) olduğunu ve öğrencilerin 81'i bu tur sorunun kesinlikle olmadığını (%24,9) belirttikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.29).



Şekil 3.29. Öğrencilerin ülkelerinden burs alamama sorununa göre dağılımı

3.1.38. Öğrencilerin Eğitim Süresince Bir İşte Çalışmak Zorunda Kalma Sorunları

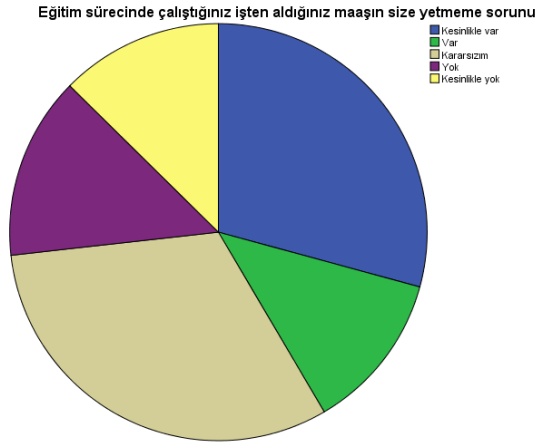
Çalışmaya katılan öğrencilerin 90'ı eğitim sürecinde bir işte çalışma zorunda kalma sorununu kesinlikle var (%27,7), olduğunu, öğrencilerin 49'u bu tür sorunun var (%15,1) olduğunu, öğrencilerin 100'ü kararsız (%30,8) olduklarını, öğrencilerin 43'ü bu tür sorunun yok (%13,2) olduğunu ve öğrencilerin 43'ü kesinlikle olmadığını (%13,2) belirttikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.30). Bu sonuçlara göre, hipotez 8 kabul edilmiştir.



Şekil 3.30. Öğrencilerin eğitim süresince bir işte çalışmak zorunda kalma sorunlarına göre dağılım

3.1.39. Öğrencilerin Eğitim Süresinde Çalıştığı İşten Aldığı Maaşın Kendilerine Yetmeme Durumu

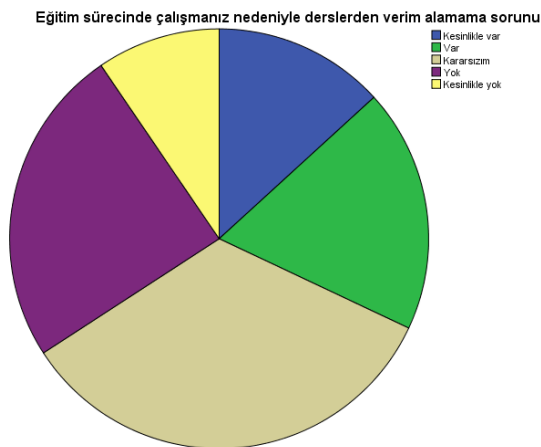
Çalışmaya katılan öğrencilerin 95'i eğitim sürecinde çalıştığı işten aldığı maaşın kendilerine yetmeme sorununun kesinlikle var (%29,2) olduğunu, öğrencilerin 40'ının bu tür sorunun var (%12,3) olduğunu, 103'ü kararsız (%31,7), olduklarını, öğrencilerin 46'sı bu tür sorunun yok (%14,2) olduğunu ve 46 öğrencinin de bu tür sorunun kesinlikle olmadığı (%12,6), tespit edilmiştir (Şekil 3.31). Bu sonuçlara göre, hipotez 9 kabul edilmiştir.



Şekil 3.31. Öğrencilerin eğitim süresinde çalıştığı işten aldığı maaşın kendilerine yetmeme durumuna göre dağılımı

3.1.40. Öğrencilerin Eğitim Süresince Çalışmaları Nedeniyle Derslerinden Verim Alamama Durumu

Çalışmaya katılan öğrencilerin 43'ü eğitim sürecinde çalışması nedeniyle derslerinden verim alamama sorununun kesinlikle var (%13,2) olduğunu, öğrencilerin 61'nin bu tür sorununun var (%18,8) olduğunu, öğrencilerin 110'u kararsız (%33,8) olduklarını, 80'i bu tür sorununun yok (%24,6) olduğunu ve öğrencilerin 31'i bu tür sorununun kesinlikle yok (%9,5) olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.32). Bu sonuçlara göre, hipotez 10 kabul edilmiştir.



Şekil 3.32. Öğrencilerin eğitim süresince çalışmaları nedeniyle derslerinden verim alamama durumuna göre dağılım

3.1.41. Öğrencilerin Eğitim İçin Türkiye'yi Başka Ülkeye Geçişinin Kolay Olduğun İçin Seçip Seçmeme Durumu

Araştırmaya katılan öğrencilerin 67'si eğitim için Türkiye'yi başka ülkeye geçiş yapmanın kolay olduğu için seçme nedenine kesinlikle evet (%20,6), öğrencilerin 49'u evet (%15,1), öğrencilerin 90'nı kararsız (%27,7) kaldıkları, öğrencilerin 74'dü hayır (%22,8) ve öğrencilerin 45'i kesinlikle hayır (%13,8) diye cevapladıkları tespit edilmiştir (Şekil 3.33). Bu sonuçlara göre, hipotez 11 kabul edilmiştir.



Şekil 3.33. Öğrencilerin eğitim için Türkiye'yi başka ülkeye geçişinin kolay olduğu için seçip seçmemelerine göre dağılımı

3.1.42. Öğrencilerin Türkiye'yi Eğitim Sisteminin Daha Başarılı Olduğundan Dolayı Seçip Seçmeme Durumu

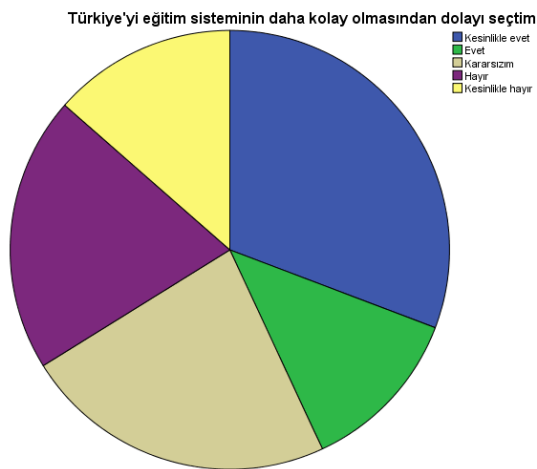
Şekil 3.34.'de görülebileceği gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 95'i Türkiye'yi eğitim sisteminin daha başarılı olduğundan dolayı seçme sorusuna kesinlikle evet (%29,2), öğrencilerin 95'i evet (%29,2), öğrencilerin 87'si kararsız (%26,8) kaldıklarını, öğrencilerin 32'si hayır (%9,8) ve öğrencilerin 16'sı kesinlikle hayır (%4,9) diyerek cevapladıkları tespit edilmiştir.



Şekil 3.34. Öğrencilerin Türkiye'yi eğitim sisteminin daha başarılı olduğundan dolayı seçip seçmeme durumuna göre dağılımı

3.1.43. Öğrencilerin Türkiye'yi Eğitim Sisteminin Daha kolay Olmasından Dolayı Seçmelerine Göre Dağılımı

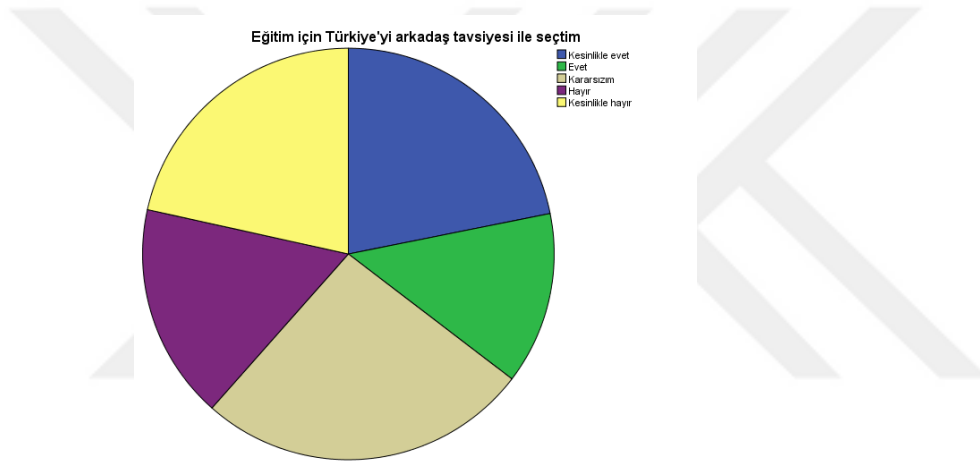
Şekil 3.35.'de görülebileceği gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 100'ü Türkiye'yi eğitim sisteminin daha kolay olmasından dolayı seçme sorusuna kesinlikle evet (%30,8) dedikleri, öğrencilerin 40'ı evet (%12,3) dedikleri, öğrencilerin 75'i kararsız (%23,1) oldukları, öğrencilerin 66'sı hayır (%20,3) dedikleri ve öğrencilerin 44'ü kesinlikle hayır (%13,5) dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 3.35. Öğrencilerin Türkiye'yi eğitim sisteminin daha kolay olmasından dolayı seçmelerine göre dağılımı

3.1.44. Öğrencilerin Eğitim İçin Türkiye'yi Arkadaş Tavsiyesi İle Seçme Durumu

Çalışmaya katılan öğrencilerin 71'i eğitim için Türkiye'yi arkadaş tavsiyesi ile seçme sorusuna kesinlikle evet (%21,8) dedikleri, öğrencilerin 44'ü evet (%13,5) dedikleri, öğrencilerin 85'i kararsız (%26,2) kaldıkları, öğrencilerin 55'i hayır (%16,9) dedikleri ve öğrencilerin 70'i kesinlikle hayır (%21,5) dedikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.36).



Şekil 3.36. Öğrencilerin Türkiye'yi arkadaş tavsiyesi ile seçmelerine göre dağılımı

3.1.45. Öğrencilerin Eğitim İçin Türkiye'yi Aile Tavsiyesi İle Seçme Durumu

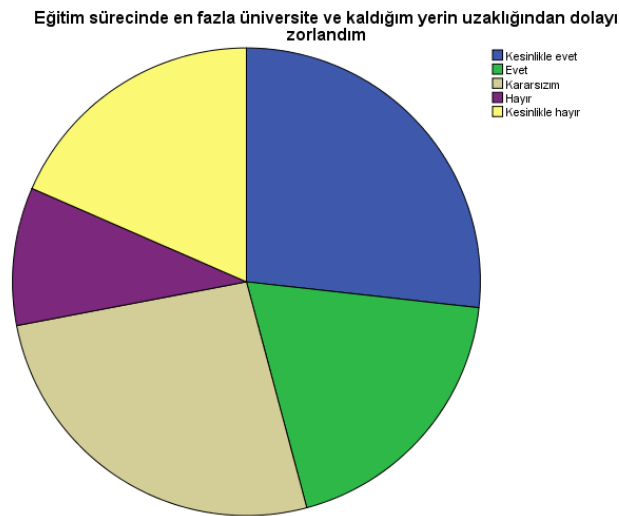
Çalışmaya katılan öğrencilerin 57'si eğitim için Türkiye'yi aile tavsiyesi ile seçme sorununa kesinlikle evet (%17,5) dedikleri, öğrencilerin 51'i evet (%15,7) dedikleri, öğrencilerin 85'i kararsız (%26,2) kaldıkları, öğrencilerin 40'ı hayır (12,3) dedikleri, öğrencilerin 92'si kesinlikle hayır (%28,3) dedikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.37). Bu sonuçlara göre, hipotez 12 kabul edilmiştir.



Şekil 3.37. Öğrencilerin Türkiye'yi aile tavsiyesi ile seçmelerine göre dağılım

3.1.46. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Üniversite ve Kaldıkları Yerin Uzaklığından Dolayı Zorlanma Durumu

Şekil 3.38.'den anlaşılacağı gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 87'si eğitim sürecinde en fazla üniversite ve kaldığı yerin uzaklığından dolayı zorlandıkları sorusuna kesinlikle evet (%26,8) dedikleri, öğrencilerin 62'si evet (%19,1) dedikleri, öğrencilerin 85'i kararsız (%26,2) kaldıkları, öğrencilerin 31'i hayır (%9,5) dedikleri ve öğrencilerin 60'ı kesinlikle hayır (%18,5) dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 3.38. Öğrencilerin Eğitim süresince en fazla üniversite ve kaldıkları yerin uzaklığından zorlanmalarına göre dağılımı

3.1.47. Öğrencilerin Eğitim Süresince En fazla Eğitim Dilinin Farklılığından Zorlanma Durumu

Çalışmaya katılan öğrencilerin 110'u eğitim sürecinde en fazla eğitim dilinin farklılığından zorlandıkları sorusuna kesinlikle evet (%33,8) dedikleri, öğrencilerin 57'si evet (%17,5) dedikleri, öğrencilerin 79'u kararsız (%14,3) kaldıkları, öğrencilerin 47'si hayır (%14,5) dedikleri ve öğrencilerin 32'si kesinlikle hayır (%9,8) dedikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.39).

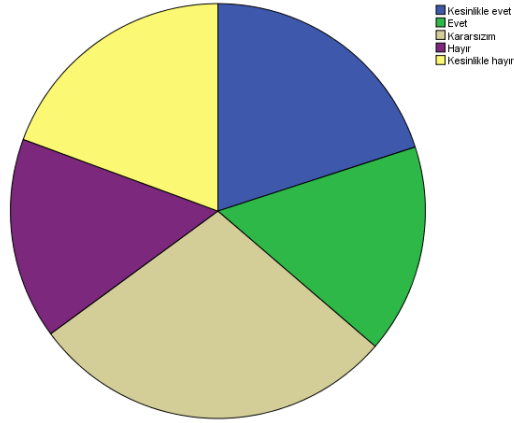


Şekil 3.39. Öğrencilerin eğitim süresince en fazla eğitim dilinin farklılığından zorlanmalarına göre dağılım

3.1.48. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Eğitim Sisteminin Farklılığından Dolayı Zorlanma Durumu

Şekil 3.40'de görülebileceği gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 65'i eğitim sürecinde en fazla eğitim sisteminin farklılığından zorladım sorusuna kesinlikle evet (%20,0) dedikleri, öğrencilerin 53'ü evet (%16,3) dedikleri, öğrencilerin 93'ü kararsız (%28,6) kaldıkları, öğrencilerin 51'i hayır (%15,7) dedikleri ve öğrencilerin 63'ü kesinlikle hayır (%19,4) dedikleri tespit edilmiştir.

Eğitim sürecinde en fazla Türkiye'deki eğitim sisteminin farklılığından dolayı zorlandım

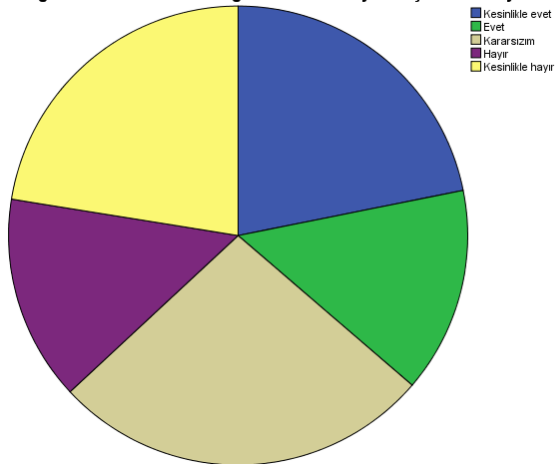


Şekil 3.40. Öğrencilerin eğitim süresince en fazla eğitim sisteminin farklılığından dolayı zorlanmalarına göre dağılımı

3.1.49. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Öğretim Elemanlarıyla İletişimden Dolayı Zorlanma Durumu

Çalışmaya katılan öğrencilerin 71'i eğitim sürecinde en fazla öğretim elemanlarıyla iletişimden dolayı zorlandıkları sorusuna, kesinlikle evet (%21,8) dedikleri, öğrencilerin 47'si evet (%14,5) dedikleri, öğrencilerin 87'si kararsız (%26,8) kaldıkları, öğrencilerin 47'si hayır (%14,5) dedikler ve öğrencilerin 73'ü kesinlikle hayır dedikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.41).

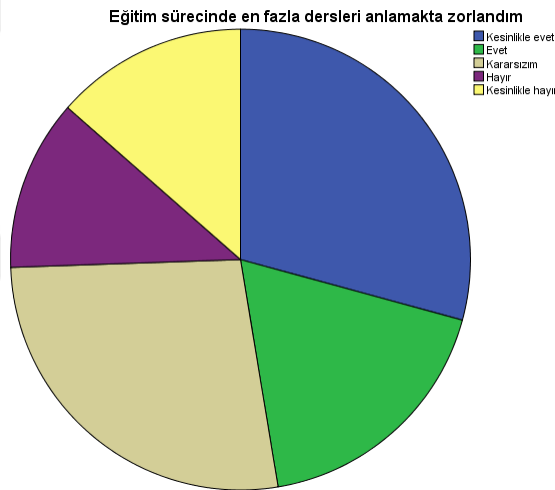
Eğitim sürecinde en fazla öğretim elemanlarıyla iletişimden dolayı zorlandım



Şekil 3.41. Öğrencilerin eğitim süresince en fazla öğretim elemanlarıyla iletişimden dolayı zorlanmalarına göre dağılımı

3.1.50. Öğrencilerin Eğitim Süresince En Fazla Dersleri Anlamakta Dolayı Zorlanma Durumu

Ankete katılan öğrencilerin 95'i eğitim sürecinde en fazla dersleri anlamakta zorlandıkları sorusuna, kesinlikle evet (%29,2) dedikleri, öğrencilerin 59'u evet (%18,2) dedikleri, öğrencilerin 88'i kararsız (%27,1) kaldıkları, öğrencilerin 39'u hayır (%12,0) dedikleri ve öğrencilerin 44'ü kesinlikle hayır (%13,5) dedikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.42). Bu sonuçlara göre, hipotez 13 kabul edilmiştir.



Şekil 3.42 Öğrencilerin eğitim süresince en fazla dersleri anlamakta zorlandıklarına göre dağılımı

3.1.51. Öğrencilerin Türkiye Dışında Çalışmayı Düşünüyorsa, Okudukları Bölümle İlgili Çalışmayı Düşünme Durumu

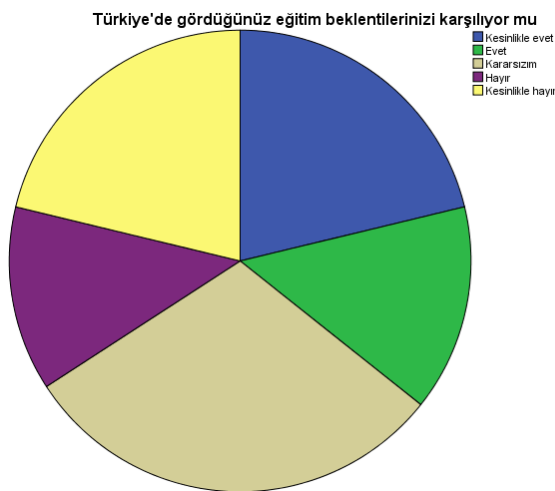
Araştırmaya katılan öğrencilerin 85'i Türkiye dışında çalışmayı düşünüyorsanız, okuduğunuz bölümle ilgili mi çalışmak istersiniz sorusuna, kesinlikle evet (%26,2) dedikleri, öğrencilerin 49'u evet (%15,1) dedikleri, öğrencilerin 104'ü kararsız (%32,0) kaldıkları, öğrencilerin 31'i hayır (%9,5) dedikleri ve öğrencilerin 56'sı kesinlikle hayır (%17,2) dedikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.43). Bu sonuçlara göre, hipotez 14 reddedilmiştir.



Şekil 3.43. Öğrencilerin, Türkiye dışında çalışmayı düşünürse, okudukları bölümle mi çalışmayı düşünmelerinde göre dağılımı

3.1.52. Öğrencilerin Türkiye’de Gördükleri Eğitim Hakkında Görüşleri

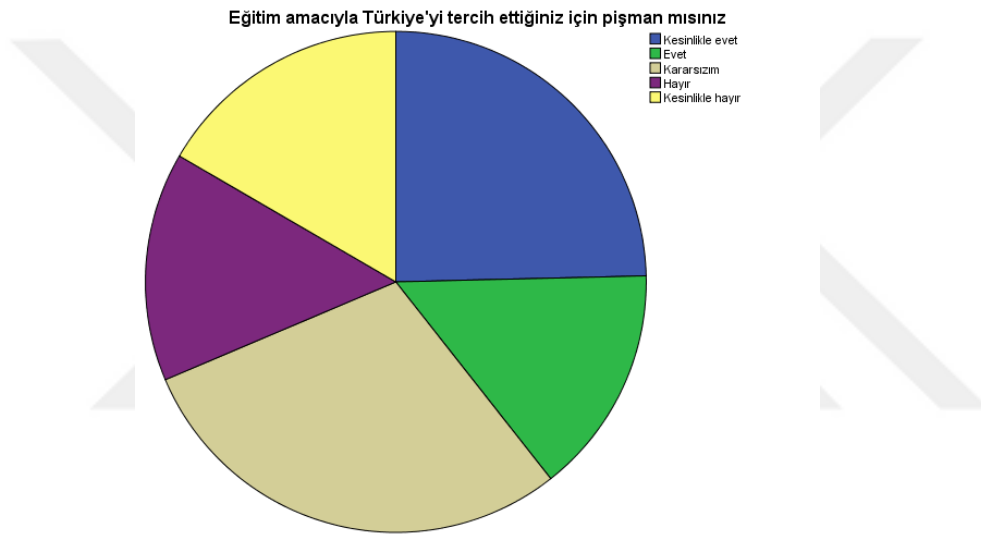
Şekil 3.44.’de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 69’u Türkiye’de gördükleri eğitim beklentilerini karşılıyor mu sorusuna, kesinlikle evet (%21,2) dedikleri, öğrencilerin 47’si evet (%14,5) dedikleri, öğrencilerin 98’i kararsız (%30,2) kaldıkları, öğrencilerin 42’si hayır (%12,9) dedikleri ve öğrencilerin 69’u kesinlikle hayır (%21,2) dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 3.44. Öğrencilerin, Türkiye’de gördükleri eğitim beklentilerini karşılayıp karşılamamasına göre dağılımı

3.1.53. Öğrencilerin Türkiye'yi Tercih Etmelerine İlişkin Görüşleri

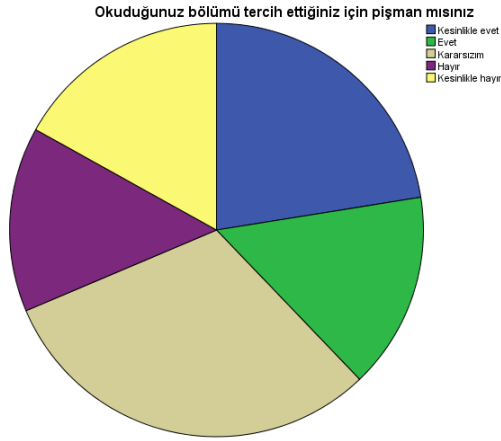
Şekil 3.45.'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 80'ni eğitim amacıyla Türkiye'yi tercih ettiğiniz için pişman mısınız sorusuna, kesinlikle evet (24,6) dedikleri, öğrencilerin 48'i evet (%14,8) dedikleri, öğrencilerin 95'i kararsız (%29,2) kaldıkları, öğrencilerin 48'i hayır (%14,8) dedikleri ve öğrencilerin 54'ü kesinlikle hayır dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 3.45. Öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmelerinde pişmanlık duyup duymamalarına göre dağılımı

3.1.54. Öğrencilerin Okudukları Bölümü Tercih Etmeleri İle İlgili Görüşleri

Şekil 3.46.'te görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 73'ü okudukları bölümü tercih ettiğiniz için pişman mısınız sorusuna, kesinlikle evet (%22,5) dedikleri, öğrencilerin 50'si evet (%15,4) dedikleri, öğrencilerin 100'ü kararsız (%30,8) kaldıkları, 47'sin hayır (%14,5) dedikleri ve 55'i kesinlikle hayır (%16,9) dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 3.46. Öğrencilerin okudukları bölümü tercih etmelerine pişmanlık duymalarına göre dağılımı

3.1.55. Öğrencilerin Kütüphane Çalışanlarının Davranışından Memnuniyetlerine Göre Dağılımı

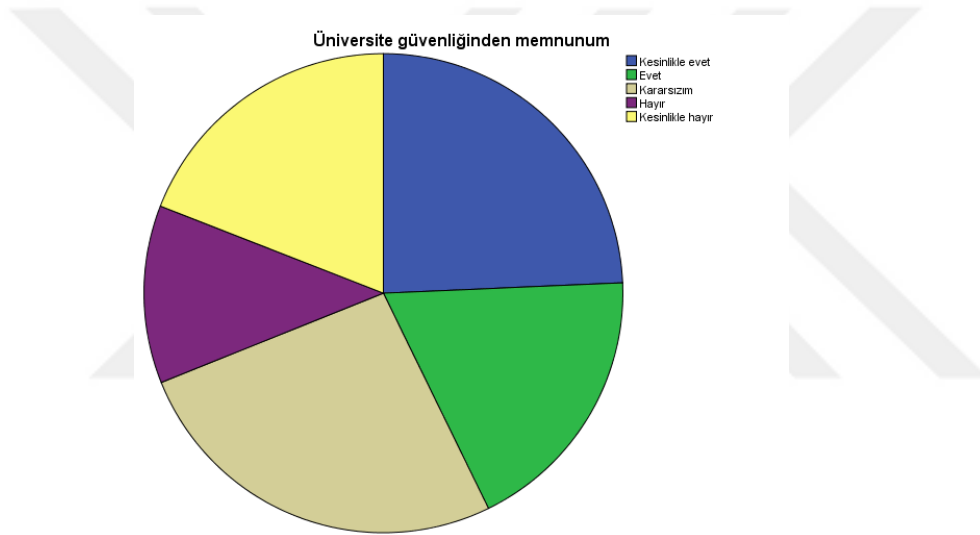
Şekil 3.47.'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 100'ü kütüphane çalışanlarının davranışlarından memnun musunuz sorusuna, kesinlikle evet (%30,8) dedikleri, öğrencilerin 46'sı evet (%14,2) dedikleri, öğrencilerin 82'si kararsız (%25,2) kaldıkları, 39'u hayır (%12,0) dedikleri ve 58'i kesinlikle hayır (%17,8) dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 4.47. Öğrencilerin kütüphane çalışanlarının davranışından memnuniyetlerine göre dağılım

3.1.56. Öğrencilerin Üniversite Güvenliğinden Memnuniyetlerine Göre Dağılımı

Çalışmaya katılan öğrencilerin 79'u üniversite güvenliğinden memnuniyet sorusuna, kesinlikle evet (%24,3) dedikleri, 60 öğrencinin evet (%18,5) dedikleri, 85 öğrencinin kararsız (%26,2) kaldıkları, 39 öğrencinin hayır (%12,0) dedikleri ve 62 öğrencinin kesinlikle hayır (%19,1) dedikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.48). Bu sonuçlara göre, hipotez 15 ret edilmiştir.



Şekil 3.48. Öğrencilerin üniversite güvenliğinden memnuniyetine göre dağılımı

3.1.57. Öğrencilerin Yaşadıkları Kentin/ Şehrin Güvenliğinden Memnuniyetlerine Göre Dağılımı

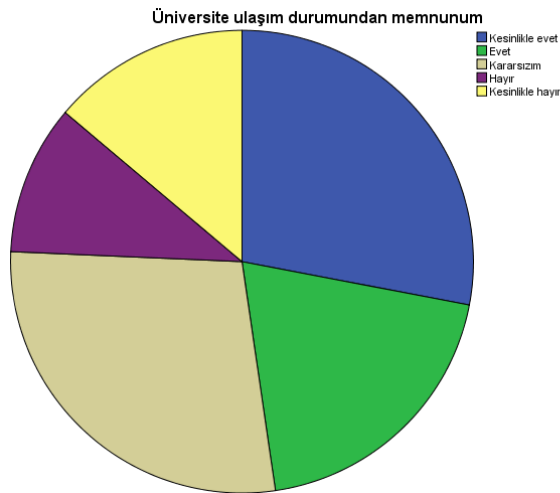
Şekil 3.49.'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 68'i, yaşadığı kentin memnuniyet sorusuna, kesinlikle evet (%20,9) dedikleri, 58 öğrencinin evet (%17,8) dedikleri, 91 öğrencinin kararsız (%28,0) kaldıkları, 44 öğrencinin hayır (%13,5) dedikleri ve 64 öğrencinin kesinlikle hayır (%19,7) dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 3.49. Öğrencilerin yaşadıkları kentin/şehrin güvenliğinden memnuniyetine göre dağılımı

3.1.58. Öğrencilerin Üniversite Ulaşımından Memnuniyet Durumu

Şekil 3.50.'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 91'i üniversite ulaşım durumundan memnuniyet sorusuna, kesinlikle evet (%28,0) dedikleri, 64 öğrencinin evet (%19,7) dedikleri, 91 öğrencinin kararsız (%28,0) kaldıkları, 34 öğrencinin hayır (%10,5) dedikleri, 45 öğrencinin kesinlikle hayır (%13,8) dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 3.50. Öğrencilerin üniversite ulaşım durumundan memnuniyetine göre dağılımı

3.1.59. Öğrencilerin Üniversitedeki Yemekhane Yemeklerinden ve Çeşitliliğinden Memnuniyet Durumu

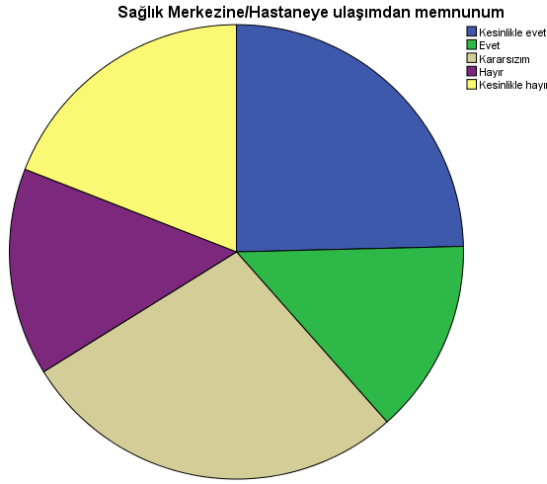
Çalışmaya katılan öğrencilerin 82'si üniversite yemekhane yemeklerinden ve çeşitliliğinden memnun muşunu sorusuna, kesinlikle evet (%25,2) dedikleri, 54 öğrenci evet (%16,6) dedikleri 103 öğrenci kararsız (%31,7) kaldıkları, 38 öğrenci hayır (%11,7) dedikleri, 48 öğrencinin kesinlikle hayır (%14,8) dedikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.51).



Şekil 3.51. Öğrencilerin üniversitedeki yemekhane yemeklerinden ve çeşitliliğinden memnuniyetlerine göre dağılımı

3.1.60. Öğrencilerin Sağlık Merkezine/ Hastaneye Ulaşımından Memnuniyet Durumu

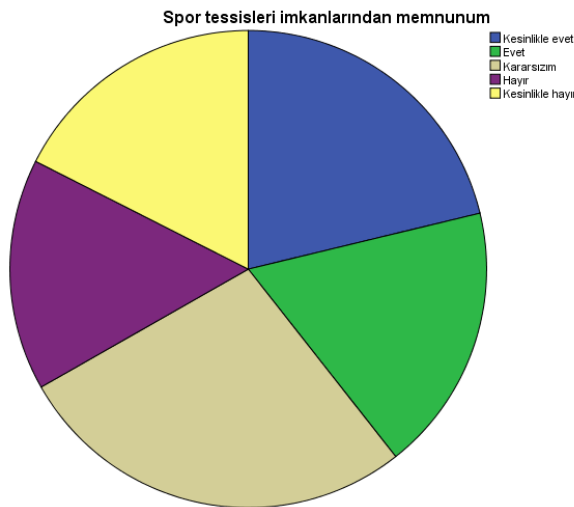
Şekil 3.52.'da görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 80'i sağlık merkezine ulaşımından memnuniyet sorusuna, kesinlikle evet (%24,6) dedikleri, 45 öğrencinin evet (%13,8) dedikleri, 90 öğrencinin kararsız (%27,7) kaldıkları, 48 öğrencinin hayır (%14,8) dedikleri, 62 öğrencinin kesinlikle hayır (%19,1) dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 3.52. Öğrencilerin sağlık merkezine/ hastaneye ulaşımdan memnuniyetine göre dağılımı

3.1.61. Öğrencilerin Spor Tesisleri İmkanlarından Memnuniyet Durumu

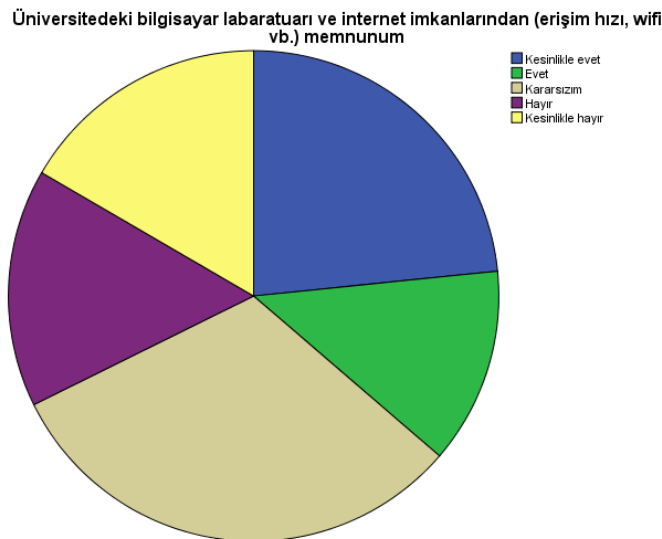
Şekil 3.53.'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 69'u spor tesisleri memnuniyet sorusuna, kesinlikle evet (%21,2) dedikleri, 59 öğrencinin evet (%18,2) dedikleri, 89 öğrenci kararsız (%27,4) kaldıklarını, 48 öğrencinin hayır (%14,8) dedikleri ve 62 öğrencinin kesinlikle hayır (%19,1) dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 3.53. Öğrencilerin spor tesisleri imkanlarından memnuniyetine göre dağılımı

3.1.62. Öğrencilerin Üniversitedeki Bilgisayar Laboratuvarı ve İnternet İmkanlarından Memnuniyet Durumu

Şekil 3.54.'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrencilerin 76'sı üniversitedeki bilgisayar ve internet imkanlarından memnun musunuz sorusuna, kesinlikle evet (%23,4) dedikleri, 42 öğrencinin evet (%12,9) dedikleri, 102 öğrencinin kararsız (%31,4) kaldıkları, 51 öğrencinin hayır (%15,7) dedikleri ve 54 öğrencinin kesinlikle hayır (%16,6) dedikleri tespit edilmiştir.

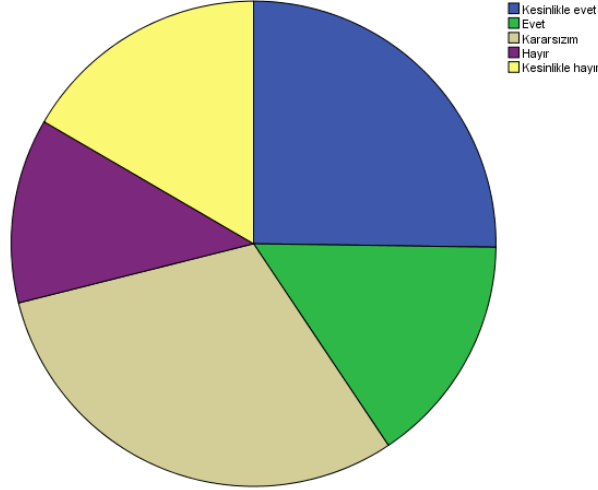


Şekil 3.54. Öğrencilerin üniversitedeki bilgisayar laboratuvarı ve internet imkanlarından memnuniyetlerine göre dağılımı

3.1.63. Öğrencilerin Uluslararası Öğrenciler İçin Düzenlenen Bilgilendirme Etkinliklerinden Faydalanma Durumu

Çalışmaya katılan öğrencilere, üniversitenin uluslararası öğrencileri için hazırladığı tanışma, kutlama bilgilendirme etkinliklerinden memnun musunuz sorusuna, 82 öğrenci kesinlikle evet (%25,2) dedikleri, 50 öğrenci evet (%15,4) dedikleri, 99 öğrenci kararsız (%30,5) kaldıkları, 40 öğrenci hayır (%12,3) dediği ve 54 öğrencinin de kesinlikle hayır dedikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.55).

Uluslararası öğrenciler için düzenlenen tanışma, kutlama bilgilendirme etkinliklerinden memnunuz

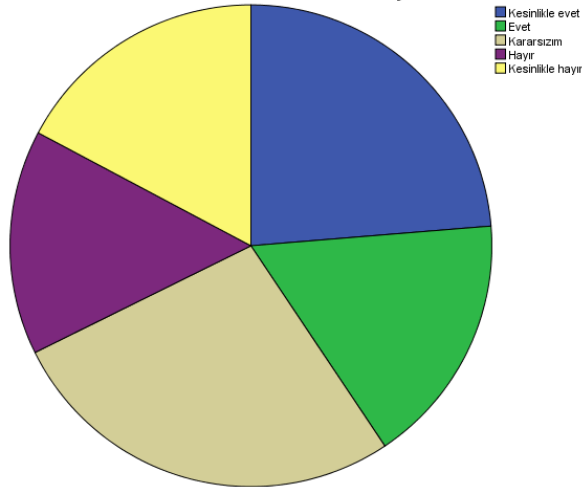


Şekil 3.55. Öğrencilere hazırlanan tanışma, kutlama ve bilgilendirme faaliyetlerini etkisi

3.1.64. Öğrencilere Sağlanan Uluslararası Birim Faaliyetinin Etkisi

Şekil 3.56.'da görüldüğü üzere, çalışmaya katılan öğrencilere üniversitedeki uluslararası birimin faaliyetlerinden memnun musunuz sorusuna, 77 öğrenci kesinlikle evet (%23,7) dedikleri, 55 öğrenci evet (%16,9) dedikleri, 88 öğrencinin kararsız (%27,1) kaldıkları, 49 öğrencinin hayır (%15,1) dedikleri ve 56 öğrencinin kesinlikle hayır (%17,2) dedikleri tespit edilmiştir.

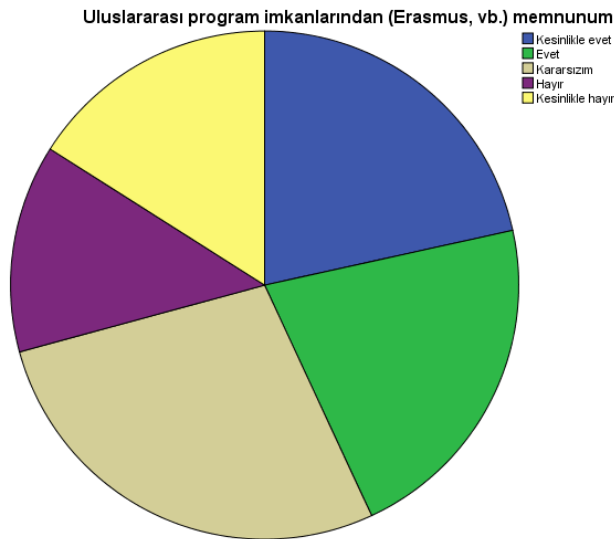
Üniversitedeki uluslararası biriminin faaliyetlerinden memnunuz



Şekil 3.56. Öğrencilere sağlanan uluslararası birim faaliyetlerinin etkisi

3.1.65. Öğrencilere Sağlanan Uluslararası Program İmkanlarından Memnuniyet Durumu

Şekil 3.57.'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrencilere uluslararası program imkanlarından memnun musunuz sorusuna, 70 öğrenci kesinlikle evet (%21,5) dedikleri, 70 öğrencinin evet (%21,5) dedikleri 90 öğrencinin kararsız (%27,7) kaldıkları, 43 öğrencinin hayır (%13,2) dedikleri ve 52 öğrencinin kesinlikle hayır (%16,0) dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 3.57 Öğrencilere sağlanan uluslararası imkanlarından memnuniyetlerine göre dağılımı

3.1.66. Öğrencilere Sağlanan Uluslararası Yaşam Kalitesinden Memnuniyet Durumu

Şekil 3.58.'de de görüleceği gibi, çalışmaya katılan öğrencilere üniversitedeki uluslararası öğrencilere sağlanan yaşam kalitesinden memnun musunuz, sorusuna karşılık 82 öğrenci kesinlikle evet (%25,2) dedikleri, 54 öğrencinin evet (%16,6) dedikleri, 98 öğrencinin kararsız (%30,2) kaldıkları, 39 öğrencinin hayır (%12,0) dedikleri ve 52 öğrencinin kesinlikle hayır (%16,0) dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 3.58 Öğrencilere sağlanan uluslararası yaşam kalitesinden memnuniyetlerine göre dağılımı

3.1.67. Öğrencilerin Üniversitedeki Sosyal Yaşam Kalitesinden Memnuniyet Durumu

Şekil 3.59.'da görüleceği gibi, çalışmaya katılan öğrencilere üniversitedeki sosyal yaşam kalitesinden memnuniyet sorusuna, 50 öğrenci kesinlikle evet (%15,4) dedikleri, 70 öğrenci evet (%21,5) evet dedikleri, 128 öğrenci kararsız (%39,4) kaldıkları, 57 öğrencinin hayır (%17,5) dedikleri ve 20 öğrencinin kesinlikle hayır (%6,2) dedikleri tespit edilmiştir.



Şekil 4.59. Öğrencilerin üniversitedeki sosyal yaşam kalitesinden memnuniyetlerine göre dağılımı

3.1.68. Öğrencilerin Türkiye'deki Yaşantısından Memnuniyet Durumu

Araştırmaya katılan öğrencilere genel olarak Türkiye'deki yaşantısından memnuniyetleri sorulduğunda, karşılık olarak 40 öğrenci kesinlikle evet (%12,3) dedikleri, 68 öğrenci evet (%20,9) dedikleri, 125 öğrenci kararsız (%38,5) kaldıkları, 71 öğrenci hayır (%21,8) dedikleri ve 21 öğrencinin kesinlikle hayır (%6,5) dedikleri tespit edilmiştir (Şekil 3.60).



Şekil 3.60. Öğrencilerin Türkiye'deki yaşantısından memnuniyetlerine göre dağılımı

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma ile, Gaziantep'te yükseköğrenim gören Türkmenistanlı öğrencilerin karşılaştıkları sosyo-ekonomik sorunlar incelenmiştir. Gaziantep'te 325 Türkmenistanlı öğrenci farklı birimlerde yükseköğrenim görmektedir. Anket yolu ile elde edilen veriler analiz edilerek aşağıda “Sonuç” başlığı altında verilmiştir. Yine, analiz sonucu ortaya çıkan sorunlara yönelik bazı öneriler getirilmiş ve bu öneriler “Öneriler” başlığı altında ortaya konulmuştur.

Bu tez çalışması ile elde edilen bilgilere göre ortaya çıkan bazı sonuçlar aşağıda sıralanmıştır:

- Elde edilen sonuçlara göre, çalışmaya katılan öğrenciler 19- 30 yaş aralığında olan %51,7 kız ve %48,3 erkek toplam 325 öğrenciden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin büyük bir kısmı 22-27 yaş aralığındadır. Bunların %95,1'i bekar ve %4,9'u evli. Genel olarak öğrencilerin Türkmenistan'ın beş büyük vilayetinden geldikleri tespit edilmiştir.
- Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin %45,8'lik kısmı 2.sınıfta okumaktadır. Yine, araştırma sonuçlarına göre 3 yıldır Türkiye'de bulunanlar da %48,3'ü oluşturmaktadır.
- Gaziantep'te yükseköğrenim gören Türkmenistanlı öğrenciler en çok fakültelerde okumayı (%87,4) tercih etmektedirler. Bölümlere bakıldığında ise, en çok İşletme bölümü (%11,7), İnşaat Mühendisliği (%8,9), Hemşirelik (%7,1), Sınıf Öğretmenliği (%6,8), Mimarlık (%6,5), Moda ve Tekstil Tasarımı (%5,5) bölümleri tercih edilmektedir.
- Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin %33,2'si dil sorunu yaşamaktadır.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin %54,2'lik kısmı kültürel farklılıklardan kaynaklanan sorun yaşamaktadır.

- Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin %45,9'luk kısmı Türk öğrenciler tarafından ayrımcılık yapıldığını, %44,0'ü ise Türk öğrenciler tarafından da kendilerine baskı yapılmadığını belirtmektedirler.
- Türk öğretim elemanları tarafından ayrımcılığın neredeyse yapılmadığı sonucuna varılırken, öğrencilerin %41,5'i Türk öğretim elemanları tarafından kendilerine baskı yapıldığını ifade etmektedirler.
- Araştırmanın sonuçlarına göre, %48,3 oranda öğrencilerin psikolojik sorunlar yaşadıkları görülmektedir.
- Ankete katılanların %38,1'i arkadaş, dost ve çevre edinmekte sorun yaşadıklarını belirtmektedir.
- Ankete katılanların %41,2'si sosyal ve kültür faaliyet yapma ortamı bulamama sorunu yaşadıklarını ifade etmektedir.
- Ankete katılan öğrencilerin %36,6'sı ailesiyle iletişim sorunu yaşamakta, ülkesinden ve ailesinden uzak kalma sorunu yaşayanların oranı ise %40,0'dır.
- Ankete katılanların, %31,7 bir yıl TÖMER için fazla zaman kaybı olduğunu düşünmektedir.
- Ankete katılanların öğrencilerin, %44,3'ü mali sorunlar, %51,4'nün ise barınma sorunu yaşamaktadırlar.
- Anket sonuçlarına göre, ülkesinden öğrenim bursu/ kredisi alamama sorunu yaşayan öğrenciler %34,2, eğitim sürecinde bir işte çalışmak zorunda kalanlar öğrenciler ise %42,8 düzeyindedir.
- Çalıştıkları işten aldıkları ücretin kendilerine yetmediğini söyleyenler ise %41,5'dir.
- Eğitim sürecinde çalışmalarını nedeniyle derslerinden verim alamama sorunu yaşayanların oranı %32,0 olduğu tespit edilmiştir.
- Ankete katılanların %51,4'ü, eğitim sürecinde en fazla eğitim dilinin farklılığından zorlandıklarını ifade etmişler. Eğitim sisteminin farklılığından zorlananların oranı %36,3, eğitim elemanlarıyla iletişimden zorlananların oranı %36,3, dersleri anlamakta zorlananların oranı %47,4 olduğu tespit edilmiştir.

- Anket sonuçlarına göre, Türkiye’de gördükleri eğitim beklentilerini karşıladığını düşünenlerin oranı %35,7, eğitim amacıyla Türkiye’yi tercih ettikleri için pişman olanların oranı %39,4, okuduğu bölümü tercih ettikleri için pişman olanların oranı %37,8 olduğu tespit edilmiştir.
- Anket sonuçlarına göre öğrenciler, üniversitedeki uluslararası birimin faaliyetinden %40,6, uluslararası program imkanlarından %43,1, üniversitedeki uluslararası öğrencilere sağlanan yaşam kalitesinden %41,8 oranda memnun olduklarını belirtmektedirler. Genel olarak da öğrencilerin Türkiye’deki yaşam kalitesinden %33,2 oranda memnun oldukları tespit edilmiştir.

Bu çalışmada elde edilen bilgilerin sonucunda sorunların çözümüne yönelik aşağıda bazı önerilere yer verilmiştir.

- Bu araştırmanın amacı Gaziantep’te veya Türkiye’nin herhangi bir üniversitesinde yükseköğrenim okumayı düşünen yabancı uyruklu öğrencilere rehber olması düşünülmektedir. Üniversitelerin uluslararası imajında büyük rol oynayan uluslararası öğrencilerin ilk geldikleri yılda mezun olana kadar sıkıntıyla karşılaşmaması için takip edilmelidir.
- Türkiye’deki yabancı uyruklu öğrenci sayısının artırılması için gereken önem gösterilmelidir. Bunun için öncelikle Türkiye’de okumak isteyenler için üniversite imkanlarının en iyi şekilde tanıtımı yapılmalıdır. Bu tanıtımın içeriği Türkiye’nin her yerinden internet ortamından erişilebilmeli ve dünyada yaygın olarak kullanılan dillerde hazırlanmalıdır (Sefre-i Alem, s.23).
- Bir ülkeden diğer bir ülkeye giden öğrenciler, gittikleri ülkelerde farklı bir kültür, gelenek göreneklerle karşı karşıya kalmaları kaçınılmaz bir durumdur. Bu öğrencilerin geldikleri ülkelerin ortama uyum sağlamaları zaman alacaktır. Bunun için onlara geldikleri ortamdaki insanların ve ülke yöneticilerinin daha duyarlı ve anlayışlı olmaları ve karşılaştıkları sorunların

giderilebilmesi için birtakım politikaların geliştirilmesi gerekir. Örneğin, Rehberlik ve psikolojik danışmanların artırılması vb.

- Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenmeleri ve konuşmalarındaki sıkıntılarının giderilebilmesi için Türk öğrenciler tarafından yanlışlarının doğrulamaları ve desteklemeleri gerekmektedir.
- Yabancı uyruklu öğrencilerin kültürel farklılıktan dolayı sorun yaşamamaları, biraz da olsa ev özlemini giderebilmek ve farklı kültüre adapte olabilmeleri için yabancı uyruklu öğrencilerin ülkelerini ve kültürlerini tanıtabilmeleri için uygun programların ve etkinliklerin yapılması gerekir.
- Maddi sıkıntı yaşayan öğrencilerin, bu sıkıntılarının giderilmesi için üniversitelerin verdikleri kredi/ burs miktarının biraz olsa da artırılmalı, burs alamayan öğrencilerin burs alabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Sağlanacak Kredi/bursun Türkiye’de ki durumlara göre yaşamını sağlayabileceği miktar göz önünde bulundurulmalı. Üniversite harç veya katkı payının azaltılması ve bu katkı payının yatırma süreci uzatılmalıdır. Bu konuda esneklik sağlanmalıdır.
- Barınma konusunda sıkıntı yaşayan öğrenciler için, öğrencilerin ilk geldikleri yıl yurt, pansiyon ve kiralık ev imkanların sağlanmalıdır. En önemlisi de kira ücreti konusunda kolaylıklar (indirim vb.) yapılmalıdır.
- Sefre-i Alem dergisinin raporuna göre de, uluslararası öğrencinin Türkiye’ye gelmeden öne kazandığı üniversite, üniversitenin adresi, yüksek öğrenimi sürecinde kalacağı yerin adresi ve o öğrenciyi karşılayacak kişinin iletişim bilgileri o öğrenciye ulaştırılması gerektiğini vurgulamışlar.
- Öğrencilerin Sağlık sigortalarıyla ilgili problemlerinin giderilmesi için T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) bu sorunun giderilmesi için politikalar geliştirmelidir.
- Öğrencilerin öğretim elemanlarıyla iletişimden zorlandıkları tespit edilmiştir. Bu sorunların giderilmesi için öğretim elemanlarının yabancı uyruklu öğrencileri derslerde desteklemesi gerekmektedir.

- Mezuniyet sonrası durumuna göre, yabancı uyruklu öğrencilere mezuniyetlerinden sonra tanınan 15 günlük sürenin öğrencilerin diplomalarını almaya dahi yetişmeden ülkeden çıkma mecburiyetinde kaldığını aksi taktirde kaçak duruma düşecekleri bilinmektedir (Kuzgun. M., 2018). Bu sorunun giderilmesi için İl Göç İdarelerinin bu süreyi en az 1 aya kadar uzatmaları gerekmektedir. Çünkü bir öğrencinin ülkesine gidip tekrar diplomalarını almak için geri gelmesi o öğrenciyi maddi açıdan büyük sıkıntıya sokmaktadır. Bu tür sıkıntıların giderilmesiyle uluslararası öğrenciler okudukları üniversiteden ve Türkiye’den memnun kalır ve eğitimini daha verimli ve başarılı bir şekilde tamamlamış olurlar. Bunun sonucunda öğrencilerin kendi yaptıkları işlerini sevmesine bu da öğrencilere harcanan emek ve kaynakların boşa çıkmamasına sebep olur. Bu öğrenciler kendi ülkelerine döndüklerinde Türkiye’yi kendi çevresine tavsiyede bulunmasına sebep olur. Bu ise Türkiye’ye daha fazla uluslararası öğrenci gelmesine yol açar. Bir üniversite kaliteli bir şekilde uluslararası pazarda önemli bir yer almayı hedefler. Bunu da uluslararası öğrenci sağlayacağı unutulmamalıdır.
- Farklılıklardan ortaya çıkan sorunların giderilmesi ve farklılıkların avantaja çevrilmesi bir üniversite için önem arz etmelidir.
- Son söz olarak, Ben bu önerilerin sadece Türkiye’deki üniversiteler için değil evrensel olarak geçerli olmasını ve sadece uluslararası öğrencileri için değil yurt içindeki öğrenciler için de geçerli olmasını düşünüyorum. Üniversiteler bir bahçıvan veya çiftçi gibi davranmalıdır. İlerde güzel bir ağacın meyve vermesini istiyor ve onun için nasıl özen göstererek toprağı hazırlıyor ve diktiği fidana bakım yaparak büyümesine sebep oluyorsa ve bunun sonucu olarak o ağacın meyvesinden faydalanıyorsa, üniversitelerde uluslararası ve/veya ulusal öğrencileri aynı şekilde yetiştirip onları insanlığın faydasına sunmalıdır. Bir üniversite ya bahçıvan olur ilerde meyve verecek fidan diker, ya meyve vermeyen fidanı diker sadece gölgesi yeter diye düşünür, ya da hiç

fidan dikmeden bekler başkalarının yetiştirdiği ağacın gölgesinden veya meyvesinden kendisine bir pay bekler...



KAYNAKLAR

- Alimukhammedov F., (2015).** *Türkiye'ye Uluslararası Öğrenci Göçünün Analizi.* Turgut Özal Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Bilge Strateji, 7(12): 117-132, Web Adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/43415>. Erişim Tarihi: 13.04.2018.
- Allaberdiev, P., (2007).** *Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye Yüksek Öğrenim Görmeye Gelen Öğrencilerin Uyum Düzeylerinin İncelenmesi.* Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, ss. 1-114.
- Altınışık, İ. Ve Peker, H. S., (2012).** “Eğitimin Ekonomik Kalkınmaya Etkisi”, Sosyoteknik Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi, Sayı:4, ss. 1-13.
- Bowen, W.G., (1964).** “Estimation de l'apport économique de l'education”, OCDE, Aspects économiques de l'enseignement supérieur, OCDE, Paris, Erişim Tarihi: 19.06.2018.
- Can, N., (1996).** “Türkiye'de Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sorunları ve Örgütsel Yapı”, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 7, ss.1-7, Web Adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/219124>. Erişim Tarihi: 13.04.2018.
- Coşkunserçe, O. ve Erişti, S.D.B., (2017).** “Uluslararası Öğrencilerin Kültürel Uyum Sürecine Yönelik Tasarım Tabanlı Araştırma Yaklaşımına Dayalı Çevrimiçi Oryantasyon Uygulamasının Geliştirilmesi”. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama Makalesi, 7(1): 1-24, Web Adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/272739>, Erişim Tarihi. 03.11.2017.
- Cura, Ü. ve Işık, A.N.,** “İmpakt of Acculturative Stress and Social Support on Academic Adjustment of International Students”, Education and Science, 2016, Vol: 41, No: 184333347, ss. 1, Erişim Tarihi: 13.04.2018.

Çalışkan, Ş. Karabacak, M. ve Mecik, O., (2013). “Türkiye’de Eğitim- Ekonomik Büyüme İlişkisi: 1923-2011 (Kantitatif Bir Yaklaşım)”, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11(21), ss. 29-48.

DPT, (1967). Kalkınma Planı, İkinci Beş Yıl, 1968-1972, Ankara, Erişim Tarihi: 19.06.2018.

Dura, C., (1996). “Eğitim ve Ekonomi İlişkileri”, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 7, Erişim Tarihi: 19.06.2018.

Eiede, K., (1973). “Analyse des perspectives de l’enseignement en 1990 en Norvège”, OCDE, Planification a long terme des politiques d’enseignement, OCDE, Paris, Erişim Tarihi: 19.06.2018.

Enterieva, M. ve Sezgin, F., (2016). “Türki Cumhuriyetlerinden Türkiye’ye Gelen Yükseköğretim Öğrencilerinin Akademik ve Sosyal Beklentilerinin Karşılama Düzeyi”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, Özgün Araştırma*, 6(1): 102-115, Web Adresi: http://higheredu-sci.beun.edu.tr/pdf/pdf_HIG_1699.pdf, Erişim Tarihi: 19.09.2017.

Ghanbary, R., (2017). *Hacettepe Üniversitesinde Eğitim Gören Uluslararası Öğrencilerin Profili, İhtiyaçları ve Sorunları*. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, ss. 1-151, Web Adresi: <http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/3562/10150979.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, Erişim Tarihi: 13.04.2018.

Good, G. V., (1973). “Dictionary of Education”, Mac Graw-Hill Book Company, Newyork, Erişim Tarihi: 19.06.2018.

Gökalp, M., (2012). “19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Türk ve Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Öğretim Programlarına Yönelik Bakış Açılarının İncelenmesi”, 19 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39): 139-152, Web

Adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/70340>, Erişim Tarihi: 13.04.2018.

Harris, S. E., (1964). “Problemes généraux concernant l’éducation el la main-d’oeuvre”, OCDE, Aspects économiques de l’enseiment supérieur, OCDE, Paris, Erişim Tarihi: 19.06.2018.

Işıkhan, T., (2008). *Gaziantep Yer Adlarının Halkbilimi Bakımdan Değerlendirilmesi.* Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Halk Bilimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, ss. 1-148, Web Adresi: [https://media.turuz.com/Language/2011/0480-QaziantepYerAdlarınınXalkBilimiBakımındanDeğerlendirilmesi\(TughcheIshiqxan\)\(Ankara-2008\).pdf](https://media.turuz.com/Language/2011/0480-QaziantepYerAdlarınınXalkBilimiBakımındanDeğerlendirilmesi(TughcheIshiqxan)(Ankara-2008).pdf), Erişim Tarihi: 21.04.2018.

Kanalıcı, A.K., (2012). *Geleneksel Gaziantep Evleri Yapı Üretimi Analizi.* Yakın Doğu Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsüne Sunulmuş Bir Yüksek Lisans Tezi, ss. 1-205, Web Adresi: <http://docs.neu.edu.tr/library/6297508151.pdf>, Erişim Tarihi: 21.04.2018.

Kılıçlar, A., Sarı, Y. ve Seçilmiş, C., (yıl yok). “Türk Dünyasından Gelen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunların Akademik Başarılarına Etkisi: Turizm Öğrencileri Örneği”, ss. 157-174, Web Adresi: http://toad.edam.com.tr/sites/default/files/pdf/michigan-yabanci-ogrenci-problem-envanteri-toad_0.pdf, Erişim Tarihi: 19.09.2017.

Kıroğlu, K., Kesten, A. ve Elma, C., (2010). *Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel ve Ekonomik Sorunları.* Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2): 26-39, Web Adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/160784>, Erişim Tarihi: 19.09.2017.

Korkmaz, A., (2006). Eğitim Ekonomisi Arasındaki İlişkileri”, L. Küçükahmet (Ed.) Eğitim bilimine Giriş, ss. 96-97, Ankara, Erişim Tarihi:19.06.2018.

Kumcağız, H., Dadashzadeh, R. ve Alakuş, K., (2016). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Yaşadıkları Sorunlar*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 35(2): 37-50, Web adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/264268>, Erişim Tarihi: 18.09.2017.

Kuzgun, M., (2018). “Türk Milliyetçiliği'nde Bir Dönüm Noktası; 3 Mayıs 1944 Turancılık Davası”, Türk Ocakları, Kilis, Erişim Tarihi: 02.05.2018.

Malekisanımaleki, R. ve Altay, B., (2017). “Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeyleri İle Kaygı Durumlarının Belirlenmesi”, Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi (1-2-3), ss. 71-96, Web Adresi: <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/72/2237/23220.pdf>, Erişim Tarihi: 23.04.2018.

Muhasebe Türk, Web Adresi: <https://www.muhasebeturk.org/nedir/birim-maliyet-nedir-ne-demek-tanimi-anlami-nedemek>, Erişim Tarihi: 24.06.2018.

OCDE. (1964). *Aspects économiques de l'enseignement supérieur*, OCDE, Paris, Erişim Tarihi:19.06.2018.

Otrar, M., Ekşi, H., Dilmaç, B. ve Şirin, A., (2002). “Türkiye’de Öğrenim Gören Türk ve Akraba Topluluk Öğrencilerinin Stres Kaynakları, Başa Çıkma Tarzları ile Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, İstanbul, 2(2): 1-14, Web Adresi: <https://www.researchgate.net/publication/324165133>, Erişim Tarihi: 03.11.2017.

Özçetin, S., (2013). *Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Uyumlarını Etkileyen Etmenler*. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmetler Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, ss. 1-172. Web Adresi: <http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/25>

25/09525cde-886d-4f8d-b79c-6dddb86dea6d.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 18.09.2017.

Özkan, G. ve Acar Güvendir, M., (2015). *Uluslararası Öğrencilerin Yaşam Durumları: Kırklareli ve Trakya Üniversiteleri Örneği*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1): 174-190, Web Adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/17062>, Erişim Tarihi: 08.04.2018.

Paksoy, H.M., Paksoy, S. ve Özçalıcı, M., (2011). *Türkiye’de Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Sorunları: GAP Bölgesi Üniversiteleri Örneği*. T.C. Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, ss. 1-10, Web Adresi: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ksuiibf/article/download/5000039275/5000038148>, Erişim Tarihi: 16.09.2017.

Papi, G.U., (1966). “Central Problems of the Economics of Education”, The Economics of Edukation, St Martin’s Press, Newyork, Erişim Tarihi: 19.06.2018.

Sefre-i Alem., (2013). “Türkiye Uluslararası Öğrenci Raporu”, Uluslararası Öğrenci Derneği, Erişim Tarihi: 02.05.2018.

Sungur, M.A., Şahin, M., Can, G., vd. (2016). *Düzce Üniversitesinde Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yaşam Duyumları ve Sosyal Uyumlarını Etkileyen Faktörler*. Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(2): 101-109, Web Adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/224968>, Erişim Tarihi: 13.04.2018.

Taş, U. ve Yenilmez, F., (2007). “Türkiye’de Eğitimin Kalkınma Üzerindeki Rolü ve Eğitim Yatırımlarının Geri Dönüş Oranı”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1): 1-32.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Web Adresi: <http://gaziantep.turizm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 05.02.2018.

Tezcan, M., (1996). “Eğitim Sosyoloji”, 10. Baskı, Feryal Matbaası, Ankara, Erişim Tarihi: 19.06.2018.

Türkmen, F., (2002). *Eğitimin Ekonomik ve Sosyol Faydaları ve Türkiye’de Eğitim Ekonomik İlişkisinin Araştırılması*. Devlet Planlama Teşkilatı, Uzmanlık Tezi, DPT Yayın No: 2655, 1-122.

Uçan, O. ve Yeşilyurt, H., (2016). “Türkiye’de Eğitim Harcamaları ve Büyüme İlişkisi”, Niğe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(2): 1- 7.

Usta, S., Sayın, Y. ve Güzelipek, Y.A., (2017). “Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kente ve Üniversiteye Uyumu: Karaman İli Örneği”, Özgün Araştırma, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 7(3): 565-577, Web Adresi: http://highereduci.beun.edu.tr/pdf/pdf/HİG_1785.pdf, Erişim Tarihi: 13.04.2018.

Yıldıran, C., Özkan, D. ve Büyükyılmaz, O., (2016). “Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Durum Analizi: Karabük Üniversitesi”, Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi, Bildirim, 1(1):1-15, Web Adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/307234>, Erişim Tarihi: 13.04.2018.

YÖK. Web Adresi: <http://www.yok.gov.tr/web/guest/universitelerimiz>, Erişim Tarihi:15.01.2018.

YÖK. Web Adresi: <https://istatistik.yok.gov.tr/> , Erişim Tarihi: 02.07.2018.

Yüce, B., (2010). *Osmanlı Son Dönemi İle Erken Cumhuriyet Dönemi Arasında Gaziantep’te Mimari Dokunun Değişimi (1839-1950)*. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, ss. 1-198, Web Adresi: <https://polen.itu.edu.tr/bistream/11527/3280/1/10932.pdf>, Erişim Tarihi: 21.04.2018.

Zavalsız, Y.S. ve Gündoğ, E., (2017). “Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyol Kültürel Entegrasyonu (Karabük Üniversitesi Örneği)”, Karabük Üniversitesi,

İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6(5): 1-25, Web Adresi:
<http://www.itobiad.com/download/article-file/394471>, Erişim Tarihi:
13.04.2018.

WEIERS, Ronald, (2008). Introduction to Business Statistics, 7th. South Western
Cenage Learning.

<https://www.hku.edu.tr/> , Erişim Tarihi: 02.07.2018.

http://www.sanko.edu.tr/genel_bilgiler-334-101 , Erişim Tarihi: 02.07.2018.

EK

ANKET FORMU

Bu anket formu ile elde edilen bilgiler, Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalında hazırlanan” Türkiye’de Yüksek Öğrenim Gören Türkmenistanlı Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Sorunları: Gaziantep Örneği” isimli yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacaktır. Elde edilen veriler toplu olarak değerlendirileceğinden, çalışma sonuçlarında herhangi bir kişinin adına yer verilmeyecektir. Bu anket sadece Gaziantep Üniversitelerinde öğrenim gören Türkmenistanlı uluslararası öğrencilere uygulanmaktadır. Çalışmaya vereceğiniz destekten dolayı şimdiden teşekkür eder, işlerinizde başarılar dileriz.

Nargiza FAYZULLAYEVA

Prof. Dr. Sadettin PAKSOY

(YL Öğrenci)

(Danışman)

nargiza.tm24@gmail.com

1. Cinsiyetiniz: ()Erkek ()Kız
2. Yaşınız:
3. Medeni durumunuz: () Bekar () Evli
4. Ülkeniz: Türkmenistan/Şehir:
5. Kaç yıldır Türkiye’de bulunuyorsunuz: ()1 ()2 ()3 ()4 ()5 ve yukarısı
6. Üniversitenizin Adı :
7. Birimi: a) Fakülte b)Yüksek okul c)MYO d)Yüksek Lisans-Doktora
8. Bölümünüz: ve kaçınıcı sınıftasınız:
.....

Lütfen, size en uygun kutucuğa “x” koyunuz.

Öğrencilerin Sosyal Sorunları	Kesinlikle var	Var	Kararsızım	Yok	Kesinlikle yok
Dil (Türkçe) yetersizliği sorunu					
Kültürel farklılıktan kaynaklanan sorunlar (yaşam, yemek, giyim vb.)					
Ayrımcılık sorunu (Türk öğrenciler tarafından yapılan ayrımcılık)					
Ayrımcılık sorunu (Türk öğretim elemanları tarafından yapılan ayrımcılık)					
Üzerinize baskı yapma sorunu (Türk öğrenciler tarafından yapılan baskı)					
Üzerinize baskı yapma sorunu (Türk öğretim elemanları tarafından yapılan baskı)					
Psikolojik sorunlar (aile ve ülkenizden ayrı kalma vb.)					
Üniversite tarafından yeterince bilgilendirmeme sorunu					
İkamet alma sorunu					
Ülkenizde Diploma denklik sorunu					
Arkadaş, dost ve çevre edinme sorunu					
Yabancı dil (İngilizce vb.) eğitimi alamama sorunu					
Üniversitenizden kaliteli eğitim alamama sorunu					
Sosyal ve kültür faaliyet yapma ortamı bulamama sorunu					
Ailenizle olan iletişim sorunu					
Ülkenizden ve ailenizden uzak kalma sorunu					
Üniversitenizde disiplin soruşturması sorunu					
Türkiye’deki insanlarla iyi iletişim kuramama sorunu					
Türkiye’de istenilen üniversite ve bölüme yerleşememe sorunu					
Bir yıl, TÖMER (Türkçe öğrenimi) için fazla zaman harcamak sorunu					
Ailenizin ve çevrenizin beklentilerine cevap verememe kaygısı					
Ailenizin ve çevrenizin beklentilerinin yüksek olması					
Türkiye ile Türkmenistan arasında siyasi ve politik sorunlar					
Türkiye’de Sağlık Sigortaları olması halinde de bir işe yaramaması sorunu					

Lütfen, size en uygun kutucuğa “x” koyunuz.

Öğrencilerin Ekonomik Sorunları	Kesinlikle var	Var	Kararsızım	Yok	Kesinlikle yok
Maddi sorunlar (Ailenizden yeterince maddi destek alamama)					
Barınma sorunu (yurt, ev, otel vb.)					
Üniversiteye öğrenim harcı (katkı) ödeme sorunu					
Mezuniyet sonrası ülkenizde iş bulamama sorunu					
Ülkenizden öğrenim bursu/kredisi alamama sorunu					
Eğitim süresince bir işte çalışma zorunda kalma sorunu					
Eğitim sürecinde çalıştığınız işten aldığınız maaşın size yetmeme sorunu					
Eğitim sürecinde çalışmanız nedeniyle derslerden verim alamama sorunu					

Lütfen, size en uygun kutucuğa “x” koyunuz.

Genel Sorular	Kesinlikle evet	Evet	Kararsızım	Hayır	Kesinlikle hayır
Eğitim için Türkiye’yi başka ülkeye geçiş yapmanın kolay olduğu için seçtim					
Türkiye’yi eğitim sisteminin daha başarılı olduğundan dolayı seçtim					
Türkiye’yi eğitim sisteminin daha kolay olmasından dolayı seçtim					
Eğitim için Türkiye’yi arkadaş tavsiyesi ile seçtim					
Eğitim için Türkiye’yi ailemin tavsiyesi ile seçtim					
Eğitim sürecinde en fazla üniversite ve kaldığım yerin uzaklığından dolayı zorlandım					
Eğitim sürecinde en fazla eğitim dilinin farklılığından zorlandım					
Eğitim sürecinde en fazla Türkiye’deki eğitim sisteminin farklılığından zorlandım					
Eğitim sürecinde en fazla öğretim elemanlarıyla iletişimden dolayı zorlandım					
Eğitim sürecinde en fazla dersleri anlamakta zorlandım					
Türkiye dışında çalışmayı/yaşamayı düşünüyorsanız, okuduğunuz bölümle ilgili mi çalışmak isterim					
Türkiye’de gördüğünüz eğitim beklentilerinizi karşılıyor					
Eğitim amacıyla Türkiye’yi tercih ettiğim için pişmanım					

Okuduğum bölümü tercih ettiğim için pişmanım					
Kütüphane çalışanlarının davranışından memnunum					
Üniversite güvenliğinden memnunum					
Yasadığım kentin (Şehrin) güvenliğinden memnunum					
Üniversite ulaşım durumundan memnunum					
Üniversitedeki yemekhane yemeklerinden ve çeşitliliğinden memnunum					
Sağlık Merkezine/Hastaneye ulaşımdan memnunum					
Spor tesisleri imkanlarından memnunum					
Üniversitedeki bilgisayar laboratuvarı ve internet imkanlarından (erişim hızı, wifi vb.) memnunum					
Uluslararası öğrenciler için düzenlenen tanışma, kutlama, bilgilendirme etkinliklerinden memnunum					
Üniversitedeki uluslararası biriminin faaliyetlerinden memnunum					
Uluslararası program imkanlarından (Erasmus, vb.) memnunum					
Üniversitedeki uluslararası öğrencilere sağlanan yaşam kalitesinden memnunum					
Üniversitedeki sosyal yaşam kalitesinden memnunum					
Genel olarak Türkiye'deki yaşantıdan memnunum					

Ankete verdiğiniz cevaptan dolayı teşekkür ederiz.

ÖZGEÇMİŞ

Nargiza Fayzullayeva; 1988’de Türkmenistan’ın Lebap vilayetinde doğmuştur. Fayzullayeva, Türkmenistan’ın Lebap vilayetinde yaşamaktadır. İlköğretimini ve orta öğretimini Türkmenistan’ın Lebap vilayetinde tamamlamıştır. 2012 yılında Kilis 7 Aralık Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü’nü kazanmıştır. Fayzullayeva 2016’da lisans derecesinde mezun olmuştur. 2016’da Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Ana Bilim Dalında yüksek lisans öğrenimine başlamıştır.

VITAE

Nargiza Fayzullayeva was born in 1988 in Lebap of Turkmenistan. Fayzullayeva lives in the Lebap province of Turkmenistan. She completed her primary and secondary education in the Lebap province of Turkmenistan. She get started her graduate education at Economics Department at Kilis 7 Aralık University in 2012 and get her bachelor’s degree in 2016. At Kilis 7 Aralık University in 2016 she began graduate studies at the department of Economics, Institute of Social Sciences.